

C I D .

**Et Heltedigt i
halvfjerdsindstve Optrin,
uddraget af spanske Kæmpeviser**

ved

J. G. Herder

oversat fra Tysk af

F. L. Mynster.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.
(O. H. Delbaneo. G. E C. Gad. Gyldendalske Boghandel. C. C. Lose.)

Thieles Bogtrykkeri.

1865.

„Yo so Ruy Diaz el Cid Campeador!“
El poëma del Cid.

*MAURERNE*s Seier over Vestgotherne ved *XERES DE LA FRONTERA* (711 eller 712) havde bragt den største Deel af Spanien i deres Hænder, men i det Nordligste af Landet holdt de Christne Stand mod de indtrængte Fjender. En vestgothisk Prinds *PELAYO* (Pelagius) flygtede til *ASTURIENS* Bjerger, satte sig i Spidsen for sine Landsmænd, og seirede over Maurerne i Slaget ved *DEVAFLODEN*. Han havde sit Hovedsæde i *GIHON*, men hans Efterfølgere flyttede senere, efterhaanden som deres Erobringer fra Maurerne tiltog, til *OVIEDO*, og tilsidst til *LEON*, efter hvilken Stad Riget fra den Tid kaldtes. *ASTURIEN* var dog længe et Fællesnavn for hele det nordvestlige Spanien, *GALLICIEN* medregnet, lige ned til *DUERO*. Med *LEON* forenede omtrent Aar 1000 Kong *SANCHO MAYOR* Grevskabet *BURGOS* og Kongeriget *NAVARRA*; men han delte atter ved sin Død dette betydelige Rige mellem sine fire Sønner. Blandt disse fik *FERNANDO DEN STORE* Burgos under Navn af *CASTILIEN*, med hvilket han 1036 forenede *LEON* ved sit Giflermaal med Prindsesse *SANCHA* af *LEON*.

Under denne Konges Regering blev *CID* født Aar 1026 — altsaa ti Aar før *KNUD DEN STORE*s Død.

DON RODRIGO DIAZ (i fortrolig Tale *RUY DIAZ*), som nedstammede fra den ældgamle Greveslægt *DE LAINEZ*, blev født paa sin fædrene Borg *VIVARI ASTURIEN*. Han levede under de castilianske Konger, *FERNANDO DEN*

**S T O R E , S A N C H O D E N S T Æ R K E , o g
A L F O N S O D E N T A P P R E (d e n S j e t t e) ,**
og døde i Valencia Aar 1099, ti Aar før Kong Alfonsos Død.
(Folkesagnet lader ham dog først døde 1132.)

Hædersnavnet *CID* (es *S a y d*, el mio Cid, »min Hersker« eller »Herre«) fik han af sine ridderlige Fjender, Maurerne, der lige meget beundrede hans Tapperhed paa Valpladsen og hans ædelmodige Mildhed mod de Overvundne. Hans Konge (*F e r n a n d o*) og hans egne Landsmænd kaldte ham *C a m p e a d o r*, d. e. »*K r i g s h e l t u d e n L i g e*.«

»El poema del Cid« er et Heltedigt om Cid fra Aaret 1207, forfattet i det gammel-castilianske, endnu ikke ret af Latinen udviklede Sprog. Manuscriptet blev i mange Aar opbevaret paa Cids Fædreborg *V I V À R*, og omsider trykt i Aaret 1779.

Efterat det spanske Sprog havde udviklet sig til Selvstændighed, fremkom de af *H E R D E R* *) med saa stort Mesterskab bearbejdede Kæmpeviser eller »*R o m a n c e r*« om Cid, der nu i mange Aarhundreder har levet i sine Landsmænds Sagn og Sange som deres ypperste Helt.

1805 udarbejdede den berømte Historiker *J O H A N N E S M Ü L L E R* en paa mangfoldige Kildeskrivter bygget Fremstilling af *C i d s* Historie, — see *H e r d e r s* Werke 1805, III; **). Det vigtigste af disse Kildeskrivter er:

»*Gesta Roderici Campedocti*,« en Krønike om Cid, forfattet i det 12te eller 13de Aarhundrede af Biskop *P E D R O a f L E O N*, formodentlig efter mundtlige Meddelelser af Biskop *J E R O N Y M O* †1120, der havde Alt af *C i d s o g D o n n a X i m e n a s* * * *) egen Mund. Manuscriptet blev 1792 fundet i et Augustinerkloster i Leon, og derpaa trykt i Madrid.

»*Chronica del famoso cavallero Cid Ruy Diaz Campeador*,« trykt 1552 paa *C A R L D E N F E M T E s* Broders, Ferdinands, Befaling, er kun et prosaisk Uddrag af »el poëma del Cid.«

**) I Herders „Volkslieder“ (1778) findes enkelte af de ovennævnte spanske Romancer; men den samlede Udgave af disse under Titel „Cid“ udkom først 1805. Denne skal han have skrevet i Vinteren 1802—1803. Han døde i Slutningen af Aaret 1803, og Trykningen skete altsaa først to Aar efter hans Død.*

****) Herders „Cid“ er, som bekjendt, fornylig oversat paa Svensk af Prinds Oscar.*

****) Udtales ikke „Ksimene“, men „Kiméne“; egentlig „Chiméne“, med et stærk beaandet tysk Ch.*

F Ø R S T E A F S N I T .

Cids Bedrifter under
Fernando den Store.

1.

Dyb var **D o n D i e g o s** Kummer,
Aldrig var en Mand meer sorgfuld,
Dag og Nat sit Huses Skjændsel

Harmfuld tænker han kun paa —

**Skjændslen, som har ramt det ædle,
Gamle, tappre Huus af L a i n e z ,
L a i n e z , som selv overstraaled
C a b r a s o g A b a r c o ' s Ry.**

**Krænket dybt, af Aar nedbøiet,
Føler han sig nær ved Graven,
Mens hans Avindsmand, D o n G o r m a z ,
Triumpherer stolt og tryg.**

**Ei han sover, ei han spiser,
Aldrig Øinene han hæver,
Aldrig gaaer han over Tærsklen,
Er mod sine Venner stum —**

**Lytter ei til deres Tale,
Naar de komme, ham at trøste:
»Skjæmmet Mand sin Ven vanærer
»Med sin Aande,« tænker han.**

**Endelig den grumme, stumme
Kummers Byrde han afryster,
Lader sine Sønner komme,
Dog — ei taler han til dem.**

**Fast med stærke Reb han binder
Ubarmhjertig deres Hænder, —
Alle flux med Graad og Klynken
Trygle om Barmhjertighed.**

Haabet alt han fast har sluppet,

**Da den Yngste blandt, hans Sønner,
D o n R o d r i g o , ham gjengiver
Glæde, Mod og Haab paany.**

**Thi med flammende Tigerøine
Træder han tilbage fra ham;
»Fader! (siger han) I glemmer,
»Hvem I er, og hvem jeg er.**

**»Havde jeg af Eders Hænder
»Mine Vaaben ei modtaget,
»Skulde snart jeg med min Daggert
»Hevne den mig viiste Tort.«**

**Da, med Glædens strømmende Taarer,
Rev sin Søn han til sit Hjerte:
»D u ! (saa raabte han med Jubel)
»D u , R o d r i g o , er min Søn!**

**»Ro din Vrede gav mig atter,
»Den helbreder al min Smerte; —
»Ei mod mig, men mod vort Huses
»Fjende løfte sig din Arm!«**

**— »Siig, hvor er han? (skreg Rodrigo)
»Han, som har vort Huus fornærmet?«
Og nu gav han knap den Gamle
Tid til at forklare det.**

**Hørt har han sit Huses Skjændsel,
Tankefuld han gaaer i Eenrum,
Tænker paa sin unge Alder,
Tænker paa sin Fjendes Magt:**

»Tusind Venner har Grev **G o r m a z**
»Trindt om i **A s t u r i e n s** Bjerger,
»Er i Kongens Raad den Første,
»Og i Slaget ligesaa.

»Men — naar jeg den Spee betænker,
»Som er øvet mod min Fader,
»Hvad gjør saa vel alt det Andet?
»Ret kun vil af Himlen jeg.

»M o d er jeg min Ære skyldig, —
»Spørger **Æ r e n** vel om Ungdom?
»Selv et nyfødt Barn af ægte
»Ædel Æt for Æren dør.«

Hurtigt ned han tager Kaarden,
(**T i z o n a d a** man den kaldte,) **Som**
i fordums Aar Bastarden
D o n M u d a r d a havde ført.

Sørgeligt den hang paa Muren,
Ret som om, af Alder rustet,
Den i Stilhed sørged over
Sin henfarne Herres Død.

Før han sig omgjorder med den,
Han saalunde taler til den:

»Dig det være sagt, du ædle
»Kaarde, at en Arm dig fører
»Lig **B a s t a r d e n s** Arm; og mærker
»Du, at Kraft endnu den mangler: —

»Aldrig dog tilbage viger
»Han i Kamp, som nu dig fører;
»Du af ædelt Staal er smeddet,
»Af et bedre dog mit Hjerte.

»Han, hvem du fra nu skal tjene,
»Værd skal findes ham, du tjente;
»Viser han sig dig uværdig,
»Nu, saa tjener du ei Flere; —

»Thi da skjuler i sin Indvold
»Han dig dybt. — Nu ud — (han raabte)
»I det Frie! Thi Hevnens Time,
»En retfærdig Hevns er nær!«

Hemmeligt og ubemærket
Bort fra Fædrehuset gik han,
Og før Timen var udrunden,
Han sin stolte Fjende traf.

3.

Paa den aabne Plads ved Slottet
Traf **R o d r i g o n u D o n G o r m a z** ,
Ingen Vidner var tilstede;
Saa til Greven lød hans Ord:

»Kjendte I, o ædle G o r m a z ,
»Mig, Grev L a i n e z ' Søn, R o d r i g o ,
»Da til hans ærværdige Ansigt
»Frækt I voved Eders Haand?

»Vidste I, at Don D i e g o
»Stammer ned fra L a y n C a l v o ?
»At meer reent og ædelt Intet
»Er, end h a n s Blod og hans Skjold?

»Veed I vel, at mens jeg lever,
»Intet Menneske paa Jorden,
»Ja knap Himlens mægtige Herre
»Ham ustraffet haane skal?«

— »Veed du, (svarte stolt D o n G o r m a z)
»Unge Dreng, hvori det halve
»Liv bestaaer?« — »Ia grant og nøie!
(Gav R o d r i g o ham til Svar:)

»At man ære skal den Ædle;
»Men den anden Halvdeel deri,
»At man revse skal den Frække,
»Straffe hver tilføiet Skjændsel
»Med sin sidste Draabe Blod.«

Djærvt i Øiet saae han Greven,
Som paany tog saa tilorde;
»Nu, hvad vil du da? siig frem!«

»— Hvad jeg vil? Dit Hoved vil jeg;
(svarte C i d) det har jeg svoret!«

— »Riis er nok, hvad her du søger,
»Pagestraf fortjente du.«

**O I Hellige ! Hvordan brændte
Da i D o n R o d r i g o s Hjerte
Vreden vakt ved dette Ord!**

4.

**Taarer, stille Taarer fløde,
Trilled ned ad Gubbens Kinder;
Ved sit Bord han sad, men glemte
Mad og Alt, hvad om ham var.**

**Grublende han sad og tænkte
Paa sit Huses lidte Skjændsel,
Sønnens Ungdom, Sønnens Farer
Og sin Fjendes store Magt.**

**Fra vanæret Mand flyer Glæden,
Flyer alt Haab, al freidig Tillid; —
Alle komme de med Æren
Froe, foryngede igjen.**

**End fordybet i sin Kummer
Saae han ei R o d r i g o komme.
Som med Kaarden under Armen
Og med Hænderne paa Brystet**

Længe stod og saae, af Medynk
Dybt betaget, paa sin Fader,
For han greb hans Haand, og sagde:
»Gamle, spiis nu, og vær glad.«

Saa han talte; men den Gamles
Taarer randt endnu fast mere:
»D u , R o d r i g o ? Og med saadan
»Tale kommer d u til m i g ? «

— »Ja, min Fader! Løft nu freidigt
»Eders kjære, ædle Ansigt!« —
»Søn, er da vor Ære reddet?« —
»Ædle Fader, — han er dræbt.«

— »Sæt dig hid, min Søn R o d r i g o !
»Gjerne vil jeg med dig spise;
»Hv o d e n Mand har kunnet fælde,
»Er den Første i sin Slægt.«

Grædende R o d r i g o knæler,
Kysser glad sin Faders Hænder,
Og med Glædesgraad den Gamle
Kysser Sønnens Kind og Mund.

5.

Jammerskrig og høie Klager,
Hestetramp og Menneskerøster,
Vaabenklang lød høit i B u r g o s

Foran Kongeborgens Port.

Ned steg Kongen fra sit Kammer,
D o n F e r n a n d o af Castilien;
Alle Hoffets høie Herrer
Fulgte ham til Slottets Port.

Foran Porten stod X i m e n e ,
Klædt i Sorg, med løste Lokker;
Svømmende hen i bittre Taarer
Sank hun for sin Konges Fod.

Fra den anden Side drager
D o n D i e g o frem, ledsaget
Af tre hundred ædle Kæmper;
Og hin stolte Castellaner,
D o n R o d r i g o , var blandt dem.

Alle red de frem paa Muldyr,
Han alene paa en Stridshingst;
Alle bar de Bisamhandsker,
Han alene Rytterhandsker;
Alle bar de Guld og Silke,
Han fuldt rustet red blandt dem.

Folket, da det saae hint Optog,
Hoffet, da det saae dem komme,
Alle raabte de : »See Drengen,
»Som den tappre G o r m a z vog!«

Fast og rolig D o n R o d r i g o
Seer sig om til alle Sider:

»Er der Nogen her blandt Eder,
»Hvem G r e v G o r m a z ' Død fornærmer,
»Af hans Frænder, af hans Venner,
»Som tilhest med mig vil kæmpe,
»Eller mig tilfods vil møde,
»Vel, saa lad ham stille sig.«

Men fra alle Sider lød det:
»Mod en Arm, som din, lad Djævlen
»Stille sig, om han har Lyst!«

Nu sprang ned fra deres Muldyr
De tre hundred ædle Kæmper,
Deres Konges Haand at kysse, —
Siddende blev paa sin Ganger
D o n R o d r i g o rank og stolt.

»Stig og du, min Søn R o d r i g o ,
»Ned, din Konges Haand at kysse.«
— »Gjerne, Fader, naar I vil det,
»Gjerne, og for Eders Skyld.«

6.

Nu sin Røst X i m e n e hæver, —
Sønderrevet har hun Sløret,
Taarer fylde hendes Øine, —
Hvor var hun i Taarer skjønt!

Skjønt, som en bedugget Rose,
Pranger hun i sine Taarer,

**Glødende af ædel Harmes
Rødmer høit den Faures Kind.**

**Hendes Ord kan Sangeren synge,
Men ei hendes Blik og Sukke:
»Konge! (saa tog hun tilorde,)
»Ædle Konge, skaf mig Ret!**

**»Myrdet har han mig min Fader,
»Som en giftig Snog ham stunget,
Ham, den Mand, o husk det, Konge!
»Som dig skjærmet har dit Land, —**

**»Ham, der stammed ned fra Helte,
»Som saa tro med deres Faner
»Fulgte fordum D o n P e l a y o ,
»Spaniens første Christendrot; —**

**»Ham, som s e l v med Kraft og Vælde
»Har den christne Tro beskjærmet;
»Ham, A l m a n z o r s Skræk, dit Riges,
»Dit C a s t i l i e n s Roes, — din Krones
»Glands og første Ædelsteen!**

**»Ret kun kræver jeg, ei Medynk!
»Ret maa være Svagheds Bistand;
»Men en uretfærdig Konge
»Er ei værd, at nogen ædel
»Mand skal tjene ham, ei værdig
»Til at elskes af sin Dronning,
»Til et Kys af hendes Mund. —**

**»Men du vilde Dyr, R o d r i g o !
»Kom, jag og dit Staal i denne**

»Barm, som her i høiest Jammer
 »Nu jeg blotter! Stød kun til!

»Hvorfor Datteren ei dræbe,
 »Hvem du Faderen har røvet?
 »Myrd og mig! thi nu og evig
 »Er, R o d r i g o , jeg din Fjende!
 »Himlens Hevn og hele Jordens
 »Jeg paakalder her mod dig!«

D o n R o d r i g o taug. Han vendte,
 Gribende sin Gangers Tøile,
 Langsomt Ryggen til dem Alle;
 Seer endnu engang tilbage,
 Om ei Een af alle disse
 Stolte Høvidsmænd og Kæmper
 Følger ham; — dog Ingen vil.

Men X i m e n e , da hun seer det,
 Raaber høit med hævet Stemme:
 »Hevn, ha blodig Hevn, I Kæmper!
 »Selv den Priis jeg er, som venter
 »Ham, der skaffer Hevn mig her!«

7.

Ved sit Bord i Kongehallen
 Sad i B u r g o s D o n F e r u a n d o ,
 Da X i m e n e kom og kasted
 Sig med Taarer for hans Fod.

»Herre Konge, her jeg kommer,
(Tog blufærdig hun tilorde)
»Her om Hjælp og Forsvar kommer
»Jeg forældreløse Barn.

»Nys jeg og min Moder misted,
»Som med Sorg vort Huses Skjændsel
»Efterlod mig; — thi vort Huses
»Grumme Morder lever end.

»Daglig tør sig vise for mig
»Den høisindet stolte L a i n e z ;
»Daglig han for mine Øine
»Rider der med Falk paa Haand.

»Den mig dræber mine Duer
»Ung og gammel. See, o Konge,
»Stænket er endnu min Klædning
»Af min yngste Dues Blod.

»Tidt har strengt jeg det forbudet,
»Men hvad Svar troer I han gav mig?
»Læs, o Konge! nys har disse
»Linier han til Haan mig sendt:«

Til Donna Ximena.

Du klager, Skjønne, Eneste blandt Alle,
Og vil, X i m e n e , mig til Regnskab kalde,
Fordi min Falk dig røver dine Duer,
Og daglig med sin skarpe Klo dem truer.

Dens Herre følger den, — o turde han,
Som nu saa grusomt er hos dig meldt an
Af Falk og Skjæbne, eengang driste sig,
Med henrykt Hu ret at betragte dig!

Men da Kongen havde læst det,
Stod han hastigt op fra Bordet,
Skrev paa Stand til D o n D i e g o ,
Sendte Brevet lønligt bort.

Vide vil dets hele Indhold
D o n R o d r i g o : »Nei, ved Himlen!
»Ved Guds rene, hellige Moder!
»Ene kommer I, o Fader,
»Ei til Hoffet! J e g vil med!»

8.

Ind var faldet i Castilien
Maurerkonger fem, og alle
Krigens jammerfulde Rædsler,
Ild og Mord drog frem med dem.

Over B u r g o s har alt Strømmen
Væltet sig. I M o n t e s d ' O c a ,
B e l s o r a d o og N a x a r a
Alt staaer øde og forladt,

Bort med Faar og Øxne drives
Mænd og Qvinder, Piger, Dreng,

**Christenbørn og voksne Christne;
Disse græde, Hine spørge:
»Moder, hvorhen reise vi?«**

**Maurerne heel stolt nu samle
Deres Rov, for hjem at drage;
Thi slet Ingen, selv ei Kongen,
Har dem mødt paa deres Tog.**

**Paa V i v à r , paa Fædreborgen,
Hørte D o n R o d r i g o Rygtet;
End han tyve Aar ei fyldte,
Men i Mod var han en Mand.**

**Paa sin Hest, den hed B a b i é c a ,
Steg han, (fast som naar i Skyen
Tordnens Gud sin Vogn bestiger,) —
Og foer om fra Sted til Sted.**

**Alle Faderens Vasaller
Bød han op, og snart stod Helten
Med sin Hær i M o n t e s d ' O c a ,
Ventende paa Maurerne: —**

**M a u r e r n e ! — ja, gode Himmel!
Ikke Een af dem slap fra ham;
Deres fem i Kampen fangne
Konger lod han som en Gave
Til sin Konge føres bort.**

**Men med de bortslæbte Hjorder
Drog de frelste Mænd og Qvinder
Christenbørn og voksne Christne
Hjem med Jubel hver til Sit.**

9.

Paa sin Throne sad Castiliens
Vise Konge, for at høre
Sine Undersaatters Klager, —
For at høre, for at dømme,
Straffe Hin og lønne Denne;
Thi et Folk gjør aldrig sine
Pligter uden Løn og Straf.

Af tre hundred ædle Svende
Fulgt, treen tugtig og ærbødig
Da for Thronen frem X i m e n e
Med det lange Sørgeslæb.

Paa det nederste af Thronens
Trin hun knæler ydmygt ned.

»Konge! (saa lød hendes Klage)
»Alt sex Maaneder henrunde,
»Siden for den unge L a i n e z '
»Haand min ædle Fader faldt.

»Fire Gange her jeg knæled,
»Fire Gange gav, o Konge,
»I mig Eders Ord, og loved
»Hevnende Retfærdighed.

»Den har I endnu ei øvet;
»Ung og fræk og overmodig
»Spotter Eders Riges Love

»D o n R o d r i g o a f V i v à r .

»Og I selv, I selv ham skjærmer;
»Thi, om En af Eders Lehns mænd
»Havde straffet ham, den Frække,
»Slet kun bleven var hans Løn.

»I Guds eget Billed vandre
»Gode Konger her paa Jorden;
»Men ugudelige Konger
»Lønne deres troe og gode
»Mænd og Tjenere med Utak,
»Nære Tvedragt og Partier,
»Had, Forfølgelse og Fjendskab,
»Jammer og Fortvivlelse.

»Tænk derpaa, o store Konge! —
»Og tilgiv den Faderløse,
»Som med sine Suk og Klager
»Bliver Eder en saa bitter
»Smertelig Bebrejdelse.«

— »Hvad I talte (svarte Kongen)
»Vil af Mildhed jeg tilgive;
»Men, X i m e n e , Nok er talet;
»Nu ei flere Klager her!

»Just for Eder jeg ham skjærmer;
»Og som nu I mig bønfalder
»Om hans Død, skal snart, X i m e n e ,
»Om hans Liv I bede mig.«

10.

Aldrig steg et Ry meer herligt,
Meer fortjent, end **D o n R o d r i g o s** ,
Da de stolte Maurerkonger,
M a u r e r n e f r a M o r e r i a ,
Faldt som Fanger i hans Vold,
Og, med **D o n F e r n a n d o s** Minde,
(Da i Skattepligt og Lehnspligt
Med en Ed de vare tagne),
Han med ædelmodig Mildhed
Sendte dem til deres Land.

Alt syv lange Aar tilende
(Ei han veg i dem fra Leiren)
Havde **D o n F e r n a n d o** ligget
For **C o i m b r a** , da omsider,
Trods dens Mure, trods dens Taarne,
I sin Magt han havde den.

I **C o i m b r a** fromt **F e r n a n d o**
Til Guds Moders Ære vied.
En Moskee heel høi og prægtig; —
Her, i dette hellige Tempel,
Holdt **R o d r i g o** Riddervagt.

Selv, med egne Kongehænder,
Kongen ham omgjorder Sværdet;
Selv, med egen Haand, hans Ganger
Spaniens Dronning fører frem.

Infantinden, **D o n n a U r r à k a** ,
Spænder ham de gyldne Sporer:
»Moder, hvilken Ridder! Aldrig
»Nogen skjønnere jeg saae!

»Lykkelig er Bondens Datter,
 »Hun kan uden Sky betragte
 »Efter sine simple Sæder
 »Ham saa længe, som hun lyster; —
 »Mere lykkelig dog Møen,
 »Der som Hustru af sin Moder
 »Føres til ham, til R o d r i g o ,
 »Ham, den Skjønneste, jeg saae!«

Ei dog talte Kongens Datter
 Saa med sine Rosenlæber;
 Kun i tause Barm hun talte
 Til sit Hjerte saa iløn.

11.

[Kongens Datter, D o n n a U r r à k a ,
 Sad i Hallen og baldyred,
 Taus og stolt stod D o n R o d r i g o
 Der; da løfted hun sit Blik:]

»D o n R o d r i g o , ædle Ridder,
 »Ung og dristig, klog og tapper,
 »Himlen straffe dig med Skjændsel,
 »At mit Hjerte frækt du angreb,
 »Stolte! uden at betænke,
 »Hvem du er, og hvem jeg er!

«At en Stad du har indtaget,
 »At fem vantroe Maurerkonger

»Du i M o n t e s d ' O c a fanged,
 »At hin tappre Helt, D o n G o r m a z ,
 »Alt som Yngling du har fældet, —
 »Gjør dig dette saa forvoven?
 »Hvilken Spanier, D o n R o d r i g o ,
 »Gjør ei Sligt, ja gjør ei Meer?

»Ædel blev du født, o Ridder,
 »For at øve ædel Idræt.
 »Hvo sin Pligt kun gjør, ham skylder
 »Man ei Tak, ei Roes; — men dersom
 »Løn og Hæder dig tilkomme,
 »Vid da, Stolte, at i saa Fald
 »Denne Pligt er D o n F e r n a n d o s ,
 »Er min Faders, og ei min.

»Synes Mangelen paa Rigdom,
 »Thi man veed, at jeg er fattig,
 »Os til Ligemænd at gjøre
 »Og at nærme dig til mig,
 »Mig, som ved min Byrd og Herkomst
 »Over dig er langt ophøiet:
 »O saa vid, at Kongedøttres
 »Armod just tilkjendegiver,
 »At langt meer end Rigdom gjælder
 »Deres Stammes Adel dem.
 »Mig er ingen Plet min Armod,
 »Den er just min Høiheds Roes.

»Rig, jeg veed det, er X i m e n e ,
 »Derfor staaer din Hu til hende —
 »Nei, ei derfor! thi, R o d r i g o ,
 »Uret vil jeg dig ei gjøre, —
 »H e n d e s Hu staaer og til dig.
 »Nu, saa elsk da I hverandre!
 »At X i m e n e af R o d r i g o
 »Elskes, volder mig ei Harm.

»Til den rige Grevedatter
 »Staaer din Hu, o D o n R o d r i g o .
 »Jeg er fattig, men den ædle
 »Diamant til Guld ei trænger,
 »Den har Nok i egen Glands.

»S m u k du er, o D o n R o d r i g o ,
 »Det var eengang og N a r c i s s u s ;
 »Æ d e l , saa er mange Andre;
 »R i g , det er saa mange Daarer;
 »V i i s , meer viis var S a l o m o n :
 » T a p p e r , nu — naar har da Spanien
 »Feige Niddinger opfostret?
 »V i d t b e r ø m t , saa var alt Mange
 »Meer end du, — og dog har Døden
 »Snart i Glemslens Jordeklæder
 »Hyllet dem og deres Ry.

»Naar dit eget Speil kun viser
 »Dig din Skjønhed, dine Dyder,
 »Saa trød hid for mit, der lære
 »Du dit stolte Mod at bøie! —
 »Ridder! bliv blandt dine Lige;
 »Paa din Konges Datter hvile
 »Kun med Ærefrygt dit Blik!«

Saadan talte til R o d r i g o ,
 Som stod taus og stolt i Hallen,
 Vred og skinsyg D o n n a U r r à k a , —
 Som i Hjertet elskte ham.

Og da nu hun saa har udtalt,
 Atter hun med Flid baldyrer
 Paa et pragtfuldt Skjærf til Helten.

Hvilket h a n — ei ønskede sig.

12.

I den faure Paaskemaaned,
Da, de nye Blomstertepper
Bredes over Jorderig,
Da med Eet den gamle Moder
Med de hvide Haar forvandles
Til en ung og deilig Fee:

Da lystvandred i den skjøne
Dal ved B u r g o s D o n F e r n a n d o ,
L e o n s og C a s t i l i e n s D r o t.

Hele Hoffet fulgte Kongen,
Men af hele Hoffets Skare
Kun R o d r i g o tog han med sig
Til en Kilde, som fremsprudled
Mere sølvklar fra sin Klippe,
End det klareste Krystal.

Længe talte D o n F e r n a n d o
Der fortroligt med R o d r i g o ;
Alles Øine saae dem tale,
Men ei Nogens Øre hørte,
Hvad til C i d hans Konge talte
Ved den klare Kildes Rand.

»Kjær du er mig (sagde Kongen),
»Ung, høimodig, brav og tapper;

»Men endnu har du ei vundet
»Verdenskundskab og Erfaring, —
»Mindst hvad Qvindekjønnet angaaer,
»Dem endnu ei kjender du.

»Alle ville de regere,
»Og de gjør det og, desværre!
»Selv vor bedste Manddomsidræt
»Tidt en Qvinde har forspildt —

»Fast som om tilsidst Gud Herren
»I sit skønne Huus, sin Skabning,
»Derfor kun indførte Qvinden,
»A t v e d h e n d e o g f o r h e n d e
»Alting skulde skee, — dog uden
»Skinnet af, at h u n det gjør.

»Unge Mand, at kjende Qvinden
»Er dig tjenligt; denne Viden
»Overgaaer i Værd al anden.
»Dog, forsk ei for dybt derefter,
»Ellers kunde saa det gaae dig,
»Som det gik hin gamle Viismand,
»Som, da Livets skjulte Gaade
»Uudgrundelig sig viiste,
»I en Afgrund styrted sig.

»Qvindens Magt, hvormed hun altid
»Hersker over Mandens Hjerte,
»Det er Gaaden; og den sidder
»Skjult saa dybt i hendes Væsen,
»At jeg troer, selv for Gud Herren
»Den er uudgrundelig.

»Naar hin store Dag oprinder,

»Som hver Feil skal aabenbare,
»Og Gud alle Qvindehjerter
»Grant ransager, — vil han finde
»Enten skyldige dem Alle,
»Eller uden Skyld heri;
»Saa dybt nedlagt er i Qvindens
»Væsen denne skjulte Magt.

»Fast utrolig stor Forskjellen
»Er imellem Mand og Qvinde,
»Og den hele Fordeel hendes,
»Unge Mand, veed du, hvorfor?

»Manden skrider dristigt fremad,
»Qvinden seer, hvad der vil komme;
»Han har Planer, hun dem krydser, —
»Unge Mand, veed du, hvordan?

»Seer du hist hin Fugl, som hopper
»Let fra Qvist til Qvist, — hvor længe
»Troer du ei, at den vil spotte
»Jægren, som forsigtigt lister
»Skridt for Skridt sig efter den? —
»Trygt, for Ejermanens Øine,
»Vil den dristigt holde Gilde
»Paa hans allerbedste Frugter,
»Naar fra Grenen høit den seer ham
»Ubevæbnet for sig staae.
»Og hvad har da vi for Vaaben,
»Som forslaae mod deres Snildhed?
»Nu, derfor regere de.

»Og i dette Punkt de ligne
»Allesammen grant hverandre,
»Ikke Een kan her undtages:
»Unge Mand, see, derfor lyder

»Viisdomsraadet: **G i v t d i g e i !** «

Saadan talte til **R o d r i g o**
Kongen, som ham prøve vilde, —
Hører nu, hvad Svar han fik.

13.

Da nu Kongen udtalt havde,
Tog saalunde **C i d** tilorde
Ved den klare Kildes Rand :

»Vel er jeg for ung, o Konge,
»For den gamle **V i i s d o m s** Regler
»Men til **Æ r e n s** Lov at kjende,
»Dertil er jeg ei for ung.

»Oplært i en ædel Skole,
»Af et ædelt Blod oprundet,
»Har til **Ærens Røst** jeg lyttet;
»Og om **Adelsmandens Pligter**
»Har til mig den talet saa:

»Han opholde skal sin Stamme,
»Holde den i Hævd og **Ære**;
»Sine **Fædres Land** forsvare;
»Tjene huld og tro sin Herre,
»Staae med Raad og Daad ham bi;
»Sig et hædret Navn erhverve,
»Dertil og et **Træ** sig plante,
»At i **Skyggen** af dets Grene

»Ogsaa Fremmede kan finde
»Fred og Frelse, Trøst og Ly.
»Dertil skal og Børn han give
»Stat og Kirke, som ham ligne: —
»Derfor byder m i g min Æres
»Lov, a t j e g s k a l g i v t e m i g .

»Mon ei Den, som skyer den ædle
»Hellige Ægtestand, o Konge,
»Sine Fædre feigt fornægter, —
»Sine Fædre og sin Tro?
»Ærens Baand han sønderriver
»Og dermed hvert Baand imellem
»Ham og Mennesker; — ham knytter
»Intet Baand til Fædrehuset,
»Intet Baand til andre Slægter, —
»Og hvor haard er ei hans Straf!
»Alle Ædle ham foragte
»Som en troløs Overløber,
»Et uværdigt Skud af Stammen,
»Som man ei vil kjendes ved.

»Hvad nu dernæst, Herre Konge,
»Qvindernes Regering angaaer,
»Er min Mening derom denne:

»De regere, som det snilde
»Tyende tyranniserer
»Svage, lastefulde Herrer.
»Hvo til Skjul ei har dem nødig
»Mod en Verden fuld af Fjender,
»Han staaer fast, han veed sig stærk.
»Og især, hvad Æren angaaer,
»Der har aldrig, Herre Konge,
»Qvinden givet Manden Love, —
»Dem skal h u n ei give ham!
»Livets Fryd, dets Lyst og Skjønhed,

»Det er hendes Enemærker,
 »Der maa gjerne hun regere;
 »Thi derpaa forstaaer sig Qvinden
 »Bedre, troer jeg, end vi Mænd.

»Men hvad angaaer, Herre Konge,
 »Alle Qvinders lige Ansvar,
 »Der jeg underkaster ganske
 »Min Lehnsherres Mening mig;
 »Og for den optager Kampen
 »Jeg tilhest, tilfods med Alle; —
 »Kun paastaaer jeg, at i Qvindens
 »Feil har altid Manden Skyld.

»Eet endnu — en Bøn, o Konge,
 »Inden her I skilles fra mig:
 »Til Formæling med X i m e n e ,
 » G o r m a z ' faderløse Datter,
 »Beder om sin Konges Minde
 »Jeg, R o d r i g o a f V i v a r . «

Og nu skiltes fra hverandre
 D o n F e r n a n d o og hans Lehnsmand
 Ved den klare Kildes Rand.

14.

R o d r i g o .

I stille Midnatsstund,
 Hvor Kjærlighed, hvor Smerte vaager kun,
 Jeg nærmer mig, —
 O grædende X i m e n e — aftør dine Taarer! —

Ad dunkle Sti til dig.

X i m e n e .

**Ad dunkle Sti — i stille Midnatsstund,
Hvor dybere min Smerte vaagner kun,
Hvo nærmer sig?**

R o d r i g o .

**Maaskee belurer os et fjendtligt Øre,
Og hører, hvad kun du skal høre,
Oplad din Hal for mig.**

X i m e n e .

**Ved Midnat ingen Port oplader sig
For ukjendt Gjæst, —
Nævn, hvo du est.**

R o d r i g o .

Forældreløse Mø, du kjender mig.

X i m e n e .

**R o d r i g o ! ja jeg kjender dig,
Du mine Taarers Ophav, — du,
Som kom hertil med Drab ihu, —
Og mig min Fader røved!**

R o d r i g o .

**Nei, Æ r e n , ikke jeg, hin Gjerning øved, —
Og Kjærlighed igjen
Vil sone den.**

X i m e n e .

**Ulægelig, R o d r i g o , er min Smerte; Bortfjern
dig — —**

R o d r i g o .

**O saa skjænk da mig dit Hjerte —
Jeg vil helbrede det for al dets Vee.**

X i m e n e .

Hvordan? Hvor kunde Saadant skee?
 Imellem ham, som du har dræbt, og dig
 Mit Hjerter skulde dele sig?

R o d r i g o .

Almægtig er den stærke Kjærlighed.

X i m e n e .

Godnat — gæk bort i Fred!

15.

Da nu Kongen, D o n F e r n a n d o ,
 Af R o d r i g og X i m e n e
 Ord og Tilsagn havde taget,
 Nu alt Nag og Had at glemme,
 Og desaarsag for den gode
 Fromme Biskop L u y n C a l v o
 Sig i Ægtestand at give, —
 Thi kun Kjærlighed (det veed man)
 Ene den tilgiver heelt:

Gav han C i d , for med X i m e n e
 Ham i Rigdom lig at gjøre,
 V a l d u e r n a og S a l d a n n a ;
 Føied dertil B e l s o r a d o
 Og S a n P e d r o d e C o r d o n n a .

Herligt steg paa Bryllupsdagen
 Solen op, mens D o n R o d r i g o ,
 Afført sine Vaabenklæder,
 Stateligt med sine Brødre
 Klædte sig i Bryllupsdragt:

**I vallonske Pantaloner,
 Fine Læderskoe med Spænder,
 Som med smaa Skarlagenrande
 Smukt og stramt om Foden slutte;
 I en Brystdug uden Borter,
 Og en sort atlaskes Trøie,
 Smukt udskaaren, vid af Ærmer
 (Lidt kun har hans Fader brugt den);
 Over den faldt bred, anstændig
 Kraven af udtunget Læder; —
 I et grønt med Guld indvirket
 Silkenæt indsluttet Haaret;
 Og fra Hatten stolt sig hæver
 Hanefjeren rød og høi; —
 Prangende med gyldne Borter
 Naaer til Hoften ham hans Kappe,
 Foret rigt med Hermelin; —
 I hans Gjord, med Sølvbaand kantet,
 Sad Tørklædet, fiint, i Folder;
 Og fra den hang ned hans Kaarde,
 Hans trofaste **T i z o n a d a** ,
 I de sorte Fløielsbaand.**

**Saadan iført gik den ædle
 C i d , af Brødrene ledsaget,
 Til den store Plads ved Kirken,
 Hvor **F e r n a n d o** og den gode
 Fromme Biskop **L u y n C a l v o**
 Mellem Hoffets høie Herrer
 Stod og ventede paa hans Komme
 Med **X i m e n e** , med hans Brud.**

Faur og prud staaer der **X i m e n e
 Med det hvide Slør om Haaret,
 Klædt i flint Londonner Klæde,
 Som fra Skuldrene til Foden**

Skjuler og dog aabenbarer
Hendes ædle V æ x t og Skjønhed, —
Som en Dronning stod hun der!
Rigt om hendes Hals et Halsbaand
Slyngte sig, hvori der hængte
Otte gyldne Skuemynter,
Som i Værd fuld vel opveied
Mangen Stad. Den største blandt dem,
Prydet med S a n c t M i c h a e l s Billed,
Tung af Perler og Juveler,
Funkled paa X i m e n e s Bryst.

Op til Altret ført af Skaren
Fulgte ad nu Brud og Brudgom;
Men før der den tapre Ridder
Sin X i m e n e Haanden rakte,
Først med kærligt Blik han talte
Dybt beskjemmet til den ædle
Faderløse Mø saalunde:

»Eder har en Mand af Ære
»Jeg desværre dræbt, X i m e n e , —
»Pligt og Ære bød mig det.

»Denne Mand faaer her I atter,
»Thi med mig Alt, hvad I misted,
»Fader, Ven, trofaste Frænder,
»Tjenere og alt det Andet
»Gi'er jeg Eder her igjen.«

Ud drog derpaa han sin Kaarde,
Og tog atter saa tilorde,
Loftende dens Odd mod Himlen:

»Dersom jeg (saa lød hans Tale)

»Nogensinde, mens jeg lever,
 »Bryder Løftet, som for Herrens
 »Aasyn jeg idag aflægger,
 »Nemlig det: at elske Eder
 »Og erstatte Eder Alt:
 »Da til Straf sig dette Vaaben
 »Vende mod mit eget Bryst! —
 »Nu velan, min gode Frænde
 »L u y n C a l v o , fuld byrd Værket,
 »Giv os nu Velsignelsen !«

16.

Ned fra Altret, ud fra Kirken
 Drog nu i et pragtfuldt Optog
 D o n R o d r i g o med X i m e n e ; —
 Statelig ved Brudens Side
 Som Formynder skred F e r n a n d o ,
 Og ved Siden af R o d r i g o
 Gik den gode fromme Biskop;
 Efter dem den lange Skare
 Prægtigt klædte Adelsmænd.

Høit en Æreport sig hæver; —
 Gjennem den op mod Paladset
 Skrider Brudeskaren frem;
 Udhængt er fra alle Vinduer
 Guldbroderede Tapeter,
 Og den hele Vei bestrøet med
 Friske Urter, grønne Grene,
 Og med duftrig Rosmarin.

Og fra alle Stadens Gader

**Langs med Veien til Paladset
Lyder i adskilte Chore
Mellem Strengespil og Cymblers
Klang Lykønskingsraab og Sang.**

**Nu som Tyr, med Horn velprydet,
Strunk sig viser A l v a r F a n n e z
Fulgt af festlig Tjenerskare, —
Han, som altid agtet høiest
Blandt hans Venner blev af C i d .**

**A n t o l i n sit Æsel tumler
Stolt, ret som en vælig Ganger;
Blærer, hvori Ærter skratte,
P e d r o P e l a é z udkaster
Under Folkets Jubelraab.**

**Hjerteligt lo D o n F e r n a n d o ,
Og lod Pagen, som til Skræk for
Damerne gav Djævlens Rolle,
Kaste ud til Grams en Haandfuld
Blanke Maravedier.**

**Saa skred Kongen frem og førte
Ved sin høire Haand X i m e n e .
Dronningen dem drog imøde
Efterfulgt af Hoffets Herrer
Under Mængdens Fryderaab.**

**Friere blev Folkets Jubel,
Over Bruderskaren regned
Det fra Vinduerne med Hvede;
Selv paa Kongens Hat og Strimlen
Om X i m e n e s Barm laa Hveden
Tykt og tæt; — da pilled Kongen**

**Korn for Korn den selv af Strimlen,
Lod sin Dronning see derpaa.**

**Men da A l v a r F a n n e z saae det,
Raabte han som Tyr: »Nu eied
»Heller end min Konges Hoved
»Jeg hans Haand!« — »Velan!, (lød Svaret)
»Giver ham en Kurvfuld Hvede.
»Og, X i m e n e , for det Indfald
»Skal, naar vi har naaet Paladset,
»Med et Kys I lønne ham.«**

**Men fra Brudens Sjel vidt fjernet
Var den overgivne Latter;
Til at tage Deel i Jublen
Altfor lykkelig var hun; —
Og dog siger denne rørte
Taushed Mere, end Alverdens
Lydeligste Glædesraab.**

17.

**For S a n P e d r o s høie Sæde,
Som af V i c t o r da beklædtes,
Fremtren H e n r i k , Tydsklands Keiser,
Klager bar han frem for ham:**

**»Over denne D o n F e r n a n d o ,
» L e o n s og C a s t i l i e n s Konge,
»Hellige Fader, klager jeg;
»Thi hver christen Magt erkjender
»Mig som Herre, mig som Keiser,**

»Men slig Ære m i g han nægter,
 »Og os B e g g e vor Tribut; —
 »Tving ham til det, hellige Fader;
 »Thi Bevarelsen af Troen
 »Samt af begge vore Riger
 »Taalder ingen Skaansel her.

Pave Victor den Anden var en født Tydsker, og derfor Keiser Henrik den Tredies lydige Redskab.

Truende Befaling sender
 V i c t o r flux til D o n F e r n a n d o ;
 Med et Korstog strengt han truer,
 Om den hellige Stol og Tydsklands
 Keiser han ei villigt yder
 Skyldig Hyldning og Tribut.

Længe stod den kloge Konge
 Alvorsfuld, i dybe Tanker,
 Overveiende besindigt
 Farerne for Land og Rige,
 Dersom denne Strid fik Fremgang.
 Alle raaded ham at bøie
 Sig for Overmagten her; —
 Kun ei C i d ! — og h a n var bortreist.
 (Langt fra B u r g o s , langt fra Hoffet
 Med X i m e n e fro han deelte
 Kjærlighedens første Tid.)
 Men da blandt A s t u r i e n s Bjerge
 Han om hine Trudslar hørte,
 Og om Raadet, man gav Kongen,
 Fløi han did, og talte saa:

»Til Fordærv for Eders Rige
 »Var I født, om nogensinde,
 »Mens I lever nogen Anden
 »Skulde byde her end I.

»Sligt skal aldrig skee, o Konge,
 »Mens I lever, og jeg lever!
 »Hver en Ret, som Gud Jer skjænkte,
 »Er det v o r Pligt, Herre Konge,
 »Eders Lehnsmands og Vasallers,
 »At forsvare med vort Blod.

»Har man raadet Eder Andet,
 »Da har saadant Raad ei været
 »Vel betænk, og ei til Hæder
 »For min Konges Navn og Ry.

»Send dem da til Svar paa Truslen
 »Eders Udfordring, o Konge! —
 »At udføre den, bli'er v o r Sag,
 »Rede staae vi paa dit Vink.

»Kom ihu, at vi med Ære
 »Og med Blod og Gods erhverved
 »Jer C a s t i l i e n , Herre Konge!
 »Heller gad mit Liv jeg miste,
 »End see disse udenlandske
 »Vesper tære paa vort Bytte,
 »Høste Frugten af vor Seir!
 »Thi saafremt I gi'er dem Noget,
 »Snart slet Intet har I selv.«

Over Alperne til Kampen
 Drager C i d heel uforfærdet
 Med ti tusind bolde Stridsmand;
 Mod ham drager Keiserhæren
 Ført af R a i m u n d a f S a v o i e n ;
 C i d ham slog, tog ham tilfange;
 Og først da sin egen Datter

Ham G r e v R a i m u n d gav til Gidsel,
Gav han atter Greven fri.

Hendes Deilighed man priste
Vidt og bredt i alle Lande;
Hun blev Kongers Elskerinde.
Hendes Søn en Kirkens Tjener
Og tilsidst dens Cardinal.

Ogsaa F r a n k e r k o n g e n sendte
Mod R o d r i g o sine Hære;
Men han spredte dem som Avner,
Og saa strengt han aved Fjenden
Allevegne i Italien,
At saavel den hellige Fader
Som den stolte Keiser H e n r i k ,
Begge glemmende Tributen,
Tilbud sendte til F e r n a n d o ,
Bød ham Fred og bød ham Venskab,
Naar han blot hjemkaldte C i d .

Saadan vendte stolt Feltherren
Atter hjem med sine Tappre;
Glad sin kongelige Høire
Rakte ham til Tak hans Herre; —
O hvor hjerteglad var Helten
Over D o n F e r n a n d o s Tak!

18.

Til Z a m o r a , hvor just Kongen
Holdt sit Hof med Rigets Ædle,

**Kom der mauriske Gesandter
Til R o d r i g o a f V i v a r .**

**Fra de fem af ham i Lehnspligt
Tagne Maurerkonger kom de
Som Gesandter for at bringe
Ham den lovede Tribut:**

**Hundred Heste af arabisk
Ædelt Blod de førte til ham;
Deriblandt var tyve hvide
Med et Lød som Hermelin;
Tyve abildgraæ der fandtes,
Tred've røde, tred've brune;
Stolt optøilet var de alle,
Rige Dækner pryded dem.**

**Til D o n n a X i m e n a var der
Rige steenbesatte Smykker,
To kostbare Hyazinther,
Og to Kister Silkestoffer
Tjenerskabet til Livree.**

**Som Vasallen til sin Lehnsdrot
Nærmed de sig ham ærbødigt,
Kaldte » C i d « ham, og »Behersker.«**

**»Venner! (svarte C i d) I feile;
»Hvor sit Hof min Konge holder,
»Der er jeg kun selv Vasal.
»Den Tribut, som m i g I bringe,
»Er m i n K o n g e s Ret, ei min.«**

»Siger (sagde D o n F e r n a n d o)

»Eders Herrer, at om ogsaa
 » D o n R o d r i g o e i e r Konge,
 »Lever han dog med Monarcher;
 »Siig dem, at jeg Intet eier,
 »Hvorfor h a m jeg ei maa takke, —
 » M i n Feltherre, E d e r s C i d . «

Og saaledes fra Z a m o r a
 Drog de mauriske Gesandter
 Uden ret at Vide, hvo der
 Her var Konge, hvo Vasal.

19.

Længselsfuld i sit Paladses
 Haller venter nu X i m e n e
 Paa R o d r i g o Nat og Dag;
 Thi Forløsningstimen nærmer
 Sig med stærke Skridt, — hin grumme
 Dog saa søde Smertens Time,
 Der skal blive, som hun haaber,
 Hendes Livs lyksaligste.

Og en Morgen, det var Søndag,
 Meldte sig de første Smerter;
 Og mens hede Taarer baded
 Det beskedne, ædle Ansigt,
 Greb hun med et Suk en Pen.

Mange blide Længselsklager,
 Meer end tusind elskovsfulde
 Bønner skrev hun til sin Husbond; —

Sikkert havde de ham smeltet,
Om ei Æren til en Klippe
Heltehjertet havde gjort.

Atter, og med nye Klager,
Nye Suk hun tager Pennen,
Skriver ogsaa til sin Konge,
Ham, den Ædleste paa Jord.

Ximene til Fernando.

Gode, vise, store Konge,
Seirssæl, retfærdig, trofast!
Eders Undersaat, X i m e n e ,
Her fremfører bittre klager
Baade til og o v e r Jer.

Skjemt kun var det, Herre Konge,
Kun Jert kongelige Lune,
Da d e n Husbond I mig gav;
Thi af unge Qvinder var der
Vist kun faa saa lidet givte,
Som jeg hidtildags har været;
Og deri — tilgiv mig Herre! —
Ingen uden I har Skyld.

Dette skriver jeg i B u r g o s ,
Hvor saa tidt med Graad jeg sukker:
»O gid jeg var aldrig født!«
Og hvor over Eders Hoved
Tidt alt Ondt jeg ønske maa: —

**Thi, hvor staaer det Bud i Loven.
Som gav Eder Ret, o Konge,
Til saa ofte og saa længe
At adskille Ægtefolk?
Som gav Eder Ret, o Konge,
At opdrage mig min blide,
Min elsværdige, min ædle,
Fiint belevne Ægtefælle
Til en Rædsel for Alverden,
Til en Løve gram og vild ?**

**Alt sex Maaneder, o Konge,
Har I atter stramt i Tøilen
Holdt ham baade Dag og Nat.
Knap een Gang om Aaret sees vi,
Ak, og hvordan sees vi da?**

**Hjem han kommer blodbesprøjet
Lige ned til Hestens Hove,
Og naar i min Favn jeg tager
Ham, da sover strax han ind,
Drømmer som en vildt Beruset
Kun om Feltslag, Blod og Manddrab;
Og knap har paa Firmamentet
Morgenrødens første Dæmring
Lavt sig viist, før op han springer,
Seer ei til mig, ændser ikke,
Om jeg sover, om jeg vaager,
Tænker kun paa Krig og Kamp.
Store Gud! og han mig loved
Alt at give mig tilbage,
Fader, Ven, trofaste Frænder, —
Og saa maa jeg Alting savne,
Fader, Ven og Ægteemand !**

**Gjør I Saadant, Herre Konge,
For at ære ham, da trænger**

Han ei til det; thi alt mange
 Aar var han den Vidtberømte; —
 Maurerkonger fem alt fanged
 Han, før Skjæg hans Hage bar.

Snart, min kongelige Herre,
 Venter jeg min sidste Time;
 Da skal han med Sorg Jer bringe
 Budskab om X i m e n e s Død; —
 Og maaskee ei blot om hendes,
 Thi fast frygter jeg, o Konge,
 Af de mange stride Taarer,
 Hvormed jeg begræd min Fader,
 Og min dybe Sorg, har skadet
 Barnet, som jeg føde skal.

O saa svar nu, gode Konge,
 Mig oprigtigt og af Hjertet:
 Vil I mig min Husband sende
 Hjem fra Krigen, hjem fra Faren ?
 Eller er det Eders Villie,
 At det Barn, som nu jeg bringer
 Eders hædrede Feltherre,
 Fødes skal forældreløs?

Efterskrivt.

Eet endnu, o gode Konge,
 Kast mit Brev paa Stand i Ilden,
 At ei En af Eders Hoffolk
 Faaer det fat, og leer mig ud.

Tænk derpaa; — men ogsaa d e r p a a ,
 At istedetfor min Husband
 Har jeg kun hans alderstegne

Moder til at elske mig.**20.**

**Ti var Klokken just en tidlig*)
 Morgenstund, da D o n F e r n a n d o
 Sin Haandskriver kaldte til sig,
 Fordrede Papiir og lod ham
 Flux nedskrive saadant Svar,
 Hvilket selv han undertegned
 Med sit kongelige Mærke:
 Fire Punkter, dertil Korset
 Og det velbekjendte Sving.**

**) Baade 20de og 40de Optrin begynder med den Linie:*

*„ T i v a r K l o k k e n e n t i d l i g
 M o r g e n ; “ m e n h e r m e d m e n e s i k k e , h v a d v i k a l d e
 „Klokken Ti.“ Døgnets 24 Timer taltes nemlig uafbrudt
 fra Solnedgang til Solnedgang. Naar altsaa, for at tage
 et Exempel, Solen gik ned Klokken 7, saa udkom
 følgende Klokkelæt:*

Aften Kl. 7 kaldtes „ K l o k k e n F i r e o g t y v e , “

Aften Kl. 8 kaldtes „Klokken Eet,“

Midnat Kl. 12 kaldtes „Klokken fem,“

Morgen Kl. 5 kaldtes „ K l o k k e n T i , “

Middag Kl. 12 kaldtes „Klokken Sytten;“

*cfr. Göthes italienske Reise, Verona, 17de September
 1786.*

Fernando til Ximene.

**Ædle, dydige X i m e n e !
 Eder sender jeg min Hilsen,**

Min Høiagtelse, min Gunst.

I beklager Eder for mig
Over Eders tappre Husbond,
Og anklager mig, som var jeg
Skyld i hans Fraværelse.

Dersom jeg, D o n n a X i m e n a ,
Mig til Morskab, Jer til Skade,
Holdt i Leiren ham tilbage,
Da med Rette klaged I.

Men da grumt mod Rigets Grændser
Hedningkrigen uden Ophør
Stormer løs og holder paa ham, —
Er da Skylden h a n s — og m i n ?

At kun sjeldent D o n R o d r i g o
Hviler i X i m e n e s Arme,
Derom har, o ædle Donna,
Eders Brev erindret mig.

Men hin Frygt, hvorom I skriver,
At e n F a d e r l ø s I bærer
Under Hjertet — tilgiv Tvivlen —
Men den troer jeg ikke paa.

»Vel, saa frist nu ei med Klager
Helten til at drage hjem!

Troer I da, at selv hos Eder
Han med Sindsro kunde sidde
Ørkesløs, naar Krigstrompetens

Toner gennem Landet klang?

Og, om han var ei Feltherre,
Siig mig: hvad var da I Begge?
Adelsmand og Adelsfrue
Uden Hæder, uden Navn.

Har han gjort fem Maurerkonger
Alt som Yngling til Vasaller, —
Saa gid han ved fem og tyve
Andre havde gjort det Samme;
Thi saa meget færre Fjender
Havde da mit Rige nu.

Men da altsaa Eders Husbond
Selv ei være kan hos Eder
I det Øieblik, da Længslen
Efter ham er allerstørst:

Saa tillad nu, unge Moder,
At hans Plads jeg selv indtager;
Thi til h a n s Plads, dertil troer jeg,
At kun Kongen værdig er.

Eders Brev jeg skulde brænde?
Nei, de skal just see det Alle,
Disse Hoffets Spottefugle.
Dem til dyb Beskjæmmelse.

Og, at I e i m i t skal brænde,
Saa gjør jeg nu dette Brevskab
Hermed til et egenhændigt
Undertegnet Gavebrev:

»Føder I en Søn, da skjænker
»Jeg ham Ganger, Sværd og Rustning
»Samt to tusind Maravedi.
»Men om I en Datter føder,
»Da udsætter jeg for hende
»Fyrretyve Mark fuldvægtigt
»Sølv fra hendes Fødselsdag.«

Nu farvel? I Eders Smerter
Staae Guds naaderige Moder,
Alle Himles høie Dronning,
Eder bi med Hjælp og Trøst?

Efterskrivt.

Just nu hører jeg ham komme,
Eders tappe, strenge Herre,
For ved sine Heltedyder
Mig paany strengt at bebreide,
At jeg ei i Felten staaer.

21.

Ære, Lykke, Magt og Rigdom
Og al Jordens Pragt og Hæder,
Ak hvad ere de vel Andet,
End den lette, tomme Boble,
Som et Øieblik i Luften
Svæver hen, og sees ei meer?

**D o n F e r n a n d o , kaldt » d e n
 S t o r e , «
 (Og med Rette saa han kaldtes)
 Spaniernes Monarch og Keiser,
 Ligger henstrakt paa sin Døds seng,
 Venter paa sin sidste Time,
 Tænker kun paa Evigheden.**

**Deelt har mellem sine Sønner
 Han sit Gods og sine Lande.**

**Men hvis Røst mon det vel være,
 Som paa een Gang under Hallens
 Tause Hvælving høit gjenlyder?
 Det er h e n d e s , Infantindens,
 D o n n a U r r à k a s Graad og Raab.**

**Grædende for Kongens Leie,
 I sit Sørgeflor indhyllet,
 Hun i dybest Sorg fremtræder,
 Kaster sig paa Knæ ved Sengen,
 Og bønfalder ham saalunde,
 Kysende hans Kongehaand:**

**»Nævn, o Fader, dog blandt alle
 »Guds og Menneskenes Love
 »Een, som tvinger Jer at gjøre
 »Arveløse Eders Døttre!
 »Uddeelt mellem mine Brødre
 »Har I alle Eders Riger,
 »Fader, — og m i g har I glemt!**

**»Altsaa, Sennor, er jeg ikke
 »Eders Barn; thi om jeg var det,
 »Ja blot Eders Slegfreddatter,**

»**Mon da ei Naturens Stemme**
»**Havde mindet Jer om mig?**

»**Har jeg, kongelige Fader,**
»**Saadan Haan fortjent af Eder,**
»**Nu saa nævn mig da min Brøde!**
»**Nævner I den ei, hvad vil da**
»**Andre Folkeslag — hvad vil da**
»**Alle ædle Mænd vel sige,**
»**Naar de om den Uret høre,**
»**Som F e r n a n d o a f C a s t i l i e n ,**
»**Han, hvem Verden altid priste**
»**For Retfærdighed og Viisdom,**
»**Mod en Brødefri har viist?**

»**Mænd, naar de gaae ud i Verden,**
»**Bringe med sig Kraft og Mandsmod,**
»**Kunne selv erhverve Rigdom,**
»**Trænge ei til arvet Gods.**
»**Men siig selv, o ædle Fader,**
»**Hvad kan Datteren erhverve?**
»**Hvad har vel den svage Qvinde,**
»**Som forskudt staaer her paa Jorden,**
»**Meer at vente, end en lydig**
»**Tjenerindes ringe Løn?**

»**Maa, naar arveløs I gjør mig,**
»**Uden Land og egen Jordbund**
»**Ei til fremmed Land jeg flygte?**
»**Maa — tilgiv det haarde Ord mig i —**
»**For at skjule Eders Haardhed,**
»**Jeg ei selv fornægte Eder,**
»**Faderen hans egen Datter,**
»**Som I mig fornægtet har?**

»**Vel, saa gaaer jeg ud som Pilgrim**

»Langt bort i den vide Verden;
 »Thi i mine Aarer flyder
 »Kongelige Fædres Blod.
 »Dette kunde her jeg glemme,
 »Da min Fader det har glemt.«

Saadan talte **D o n n a U r r à k a** «
 Mens høit grædende hun jamred;
 Og da hun tilsidst fik udtalt,
 Vented taus hun ved hans Dødsseng
 Paa sin Faders sidste Ord.

22.

Tidt behøves kun en Qvindes
 Raske Tale til at lukke
 Kongers Mund. Men **D o n F e r n a n d o** ,
 Skjønt han alt var Dødens Bytte,
 Havde Kraft nok til at sukke,
 Da sin Datters Ord han hørte,
 Over hendes stolte Hovmod,
 Men knap Kraft nok til at svare; —
 Efter Ord han længe søgte,
 Endelig lød saa hans Svar:

»Randt, min Datter, Eders Taarer
 »Saa for mig, som nu de rinde
 »For forføngelige Goder,
 »Da fast troer jeg, de forlænged
 »Eders Faders Liv selv nu.
 »Men da I, min stolte Datter.
 »Her ved Eders Faders Dødsseng
 »Græder kun for Jordens Goder,

»Saa betænk, — hvad faaer da med mig
»Af det Hele jeg vel nu?

»Dog, derfor min Gud jeg takker,
»At endnu han gav mig Aande
»Til min Datter at formane
»Og at rense hendes Sjel.

»Nu den lige Vei til Himlen,
»Haaber jeg, min Sjel skal drage;
»Thi alt led jeg Skjærsildspinen
»I min Datters Tales Ild.

»O betænk det dog, min Datter,
»Var min Dødsstund da et velvalgt
»Øieblik til at bedrøve
»Eders Faders Sjel saa dybt?

»I misunder Eders Brødre
»Deres Rigdom, deres Riger,
»Og vil ikke see, at ogsaa
»Kongepligten, Kongebyrden
»Jeg dermed har lagt paa dem:
»Pligten, Riget at beskytte,
»Byrden, at regere viist.

»Saadan Pligt og saadan Byrde
»Hviler ei paa Jer, min Datter.
»Fattige maaskee de blive
»Midt i deres Glands og Høihed,
»Medens I er rig med Lidet.
»Folk af Eders Rang og Herkomst,
»Med hvem Ingen sig tør maale,
»Trænge de til anden Rigdom.
»End at leve deres Dage

»Hen i Stilhed uden Glimmer, —
 »End et Klosters Eensomhed!

»Vel er I mit Barn (det troer jeg!)
 »Men et stolt og verdslig sindet; —
 »Sikkert har i hine Tider
 »Jeg paa Tant og Daarskab tænkt.
 »Eder bar en ædel Moder,
 »Men den Amme, som I died,
 »Har uædel Mælk Jer givet,
 »Eders Tale røber det.

»I har truet med, til fremmed
 »Land at flye; — ak, hvo der giver
 »Tungen Tøilen, sønderriver
 »Dermed ogsaa Ærens Baand.
 »Hvo der taler saa fripostigt,
 »Han har alt for længe siden
 »Ærens Skranker gjennebrudt.

»Mere let var mig den Tanke,
 »At Jert Hoved var forvirret,
 »End at af mit Blod min Datters
 »Hjerte saa fordærvet blev.

»Eder, mine Døttre, skulde
 »Mine Sønner underholde;
 »Saa jeg bød; — m e n n u j e g b y d e r .
 »For at tage med mig alle
 »Mine Børns Velsignelse:
 »Nu jeg byder, — hører mig!

»Fattig vil jeg dig ei gjøre,
 »Da du talte, som du talte;
 »Ædelt er dit Blod, U r r à k a ,

»Men dit Kjøn, — det kjender jeg.

»Dig min faste, folkerige
»Stad Z a m o r a her jeg skjænker;
»Der vil tapre Mænd forsvare
»Dig, og vise dig slig Ære,
»At du derved vel skal tvinges
»Til at komme d i n ihu.

»Og endskjøndt din yngre Søster
»Mig med ingen Bøn bestormer,
»Skjænker hermed jeg E l v i r a
» T o r o , — som Z a m o r a dig.

»Saadan er min faste Villie,
»Og om En af mine Sønner
»Eders Arv Jer vil frarøve,
»Da har hermed han sin Faders
»Sværeste Forbandelse.«

»Amen! Amen!« flux der raabtes
Af Enhver, som hørte Kongen
I sin Dødsstund tale saa;
«Ja forbandet han, den Røver,
»Som udplyndrer sine Søstre!
»Frygteligt ham Døden ramme,
»Døden og Forbandelsen!«

»Amen!« lød det fra D o n G a r c i a ,
»Amen!« raabte D o n A l f o n s o ;
Kun D o n S a n c h o , han alene,
Stod ved Kongens Seng — og taug.

A N D E T A F S N I T .

Cids Bedrifter under Sancho den Stærke.

23.

Larm og Bulder, Slag og Kampraab,
Trommer, Pauker og Trompeter,
Alle Krigens Røster skingre!
Allevegne Blod og Flammer
I C a s t i l i e n fjernt og nær!

Thi knap har med sine Brødre
Castilianerdrotten S a n c h o
Fulgt sin Faders Lig til Graven,
Før sin Stridshingst han bestiger,
Og til Krig mod sine Brødre
Lader blæse fjernt og nær.

Rigets Lehns mænd og Vasaller
Alle flux han til sig stævner,
Ikke for at de skal prøve,

**Med hvad Ret han sine Brødres
Lande fordrer, men han stævner
Dem, ved Pligt og Ære bundne,
Til at følge ham i Kamp.**

»**Ak R o d r i g o ! (saa til Helten
Taler klagende X i m e n e)
»Altsaa har du det besluttet:
»Eet af Tvende
»Skal nu ende —
»Enten skal jeg Livet miste,
»Eller briste
»Skal din Hustrus Taalmod nu!**

»**Af sin Troskab sig at rose
»Anstaaer ei R o d r i g o s Hustru,
»Thi blandt Kjærlighedens Pligter
»Troskab er den skjønneste.
»Men hvor kan du til mig tale,
»Til den Elskende, Trofaste,
»Om saa lang Adskillelse?**

»**Ak det er, det er besluttet:
»Eet af Tvende
»Nu skal ende —
»Enten skal jeg Livet miste,
»Eller briste
»Skal X i m e n e s Taalmod nu!**

»**Dig med Ærefrygt jeg elsker
»Som min Husbond, som min Herre;
»O men tænker du da aldrig
»Paa, at Tiden dog omsider
»Undergraver alle Ting?
»At selv Kjærlighedens dybe
»Rod omsider dør i Hjertet,**

»Naar man aldrig pleier den?
 »Ei dog er mit Ord en Trusel,
 »Thi med Ord saa lidt som Gjerning
 »Kunde jeg fornærme d i g , —
 »Skinsyg kunde jeg kun bøie
 »Hovedet som Barn, og døe.

»Men det er, det er besluttet:
 »Eet af Tvende
 »Skal nu ende —
 »Enten maa jeg Livet miste,
 »Eller briste
 »Maa X i m e n e s Taalmod nu!

»Ak, I Utaknemmelige !
 »Qvindens Letsind Jer opflammer,
 »Hendes Trofasthed og Blidhed
 »Slukker Eders Elskovs Ild.
 »Ja hvis ret vi Eder kjendte,
 »Mon da nogentid en Qvinde
 »Turde stole paa en Mand? —
 »Tænker du endnu, R o d r i g o ,
 »Svar oprigtigt mig af Hjertet,
 »Paa de dyre Trokabseder,
 »Som du tilsvor din X i m e n e ?
 »Hine Taarer, hine Løvter,
 »Hine søde Smigrerier,
 »Hvorned du fortrylled mig? —
 »Alt udvisket og forsvundet
 »Er dig nu af Sjel og Hjerte,
 »Alt henveiret er af Tiden,
 »Som naar Vind gaaer over Sand.«

Kjærligt kyssende X i m e n e
 Svor paa Fæstet af sin Kaarde
 Han at komme tro tilbage,
 Enten saa han blev ilive,

Eller død man bar ham hjem.

24.

Længe Brødrene nu førte
 Krig paa deres Rigers Grændser,
 Castilianerdrotten Sanch o
 Og Don Garcia af Gallicien;
 Og omsider traf de sammen,
 Og der faldt paa begge Sider
 Tappre Mænd, indtil Don Sanch o
 Selv i Fjendens Hænder faldt.

Og nu mangled der kun Lidet
 I, at Sanch o, som med Uret
 Denne Broderkrig begyndte,
 Havde den med Skjændsel endt;
 Thi blandt Brødrene, som stredes,
 Var Don Sanch o af Castilien,
 Skjøndt af Legemskræfter stærkest,
 Dog af Mod den Ringeste.

Men knap seer sin Konge fanget
 Alvar Fannez af Minaya,
 (Han, som altid agtet høiest
 Blandt hans Venner blev af Cid),
 Før han trængte lig en Stormvind
 Ind blandt Fjenderne til Stedet,
 Hvor Ulykken nys var skeet:
 »Ha Forrædere! slip Kongen!«
 Skreg han rasende, og drev dem,
 Skjøndt det var krigsvante Bjergfolk,
 Flux derfra, — ei Een holdt Stand!

Fri stod altsaa nu Kong S a n c h o ,
Dog var Slaget tabt; thi neppe
Har den frelste Drot sex hundred
Castilianere tilbage.
Dog — sex hundred slige Kæmper
Ere nok fast mod Alverden,
Naar blot C i d anfører dem!

Der han kommer! Og da S a n c h o
Seer ham komme paa B a b i é ç a ,
Høit han raaber: »Frem til Angreb!
»Frem paany! Fornyer Kampen!
»Snart tilhører Marken o s !
»Thi der har vi C i d ! — Nu gaaer det! —
»Vel mødt, ædle C i d ! I kommer
»Her just nu til rette Tid!«

»Og I kom herhid, o Konge,
»I en saare uret Tid!
(Gav med Alvor C i d til Gjensvar);
»Bedre var det, om I stod nu
»Bedende ved D o n F e r n a n d o s
»Grav og folded Eders Hænder,
»End ved slig høist uretfærdig
»Krig mod Eders ædle Broder
»Her at høste Eders Faders
»Sværeste Forbandelse.
»Nødig tager jeg D o n G a r c i a
»Nu tilfange, men for Ærens,
»For min Lehnspligts Skyld jeg maa det,
»Eller døe en Krigers Død.
»Men Jer selv, o Herre Konge,
»Bringer denne Krig ei Hæder,
»Ligemeget om I seirer,
»Eller Undergang bli'er Enden, —
»Eder skjænder denne Krig.«

Syngende betraadte netop
 G a r c i a den forladte Valplads,
 Uden Drøm om, hvad ham vented, —
 Da med Eet Trompeten skingred,
 Og fornyet Broderkampen
 Atter pludselig brød los, —
 Og midt mellem sine Ædle
 Snart D o n G a r c i a fanget blev.

»Ak, hvad gjør I, ædle C i d ? «

»Konge, hvad for Jer jeg gjorde,
 »Dersom I min Hersker var.
 »Saadan er det nu vor Skjæbne,
 »Underkast Jer den, som jeg.«

25.

Men da nu den grumme S a n c h o
 Indespærret har sin Broder
 I det faste Taarn ved L u n a , —
 Da, ret som en Høg, der graadig
 Har sit første Rov fortæret,
 Og nu seer sig om og tørster
 Efter nyt og større Bytte.
 Efter Blod end mere varmt:
 Foer han paa sin yngste Søster
 Løs, og bortslæbt blev E l v i r a ,
 Som den værgeløse Due,
 Til et Kloster langt fra T o r o ,
 Fra det Land, hun fik i Arv.

**Dog, nu blotter D o n A l f o n s o ,
L e o n s stolte, tappre Hersker.
Kaardespidsen, og forkynder
Høit og aabenlydt for Verden,
Hvad h a n fører i sit Skjold:**

**»Af Ærbødighed og sønlig
»Lydighed imod sin Fader,
»Ligesom til eget Forsvar,
»Vil han føre denne Krig —
»Ei mod Broderen, men ene
»Mod en nederdrægtig Ransmands
»Altfor lydige Beskytter.
»Thi (saa vedblev han) naar ingen
»Hæderlig, retskaffen Kæmpe
»Længer tjente slig en Nidding,
»Mødtes han vel til at afstaae
»Fra sin frække Røverfærd;
»Men — som Tjener hos den Slette
»Bliver selv den Bedste slet.«**

**»Siig nu selv (saa tog tilorde
Castilianerdrotten S a n c h o)
»Siig nu, du mit Riges Perle,
»Drager h a n ei nu mod mig?«**

**»Gud er den, (gav C i d til Gjensvar)
»Som os Mennesker skal dømme;
»Men vil I m i n Mening vide,
»Vel, saa er min Mening denne:
»At skjøndt Retten er A l f o n s o s ,
»Eller just fordi han har den,
»Iler nu i Undergangen
»Eders tappre Broder her.«**

»Nu til Vaaben! (skreg **D o n S a n c h o**)
 »Flyv, I Bannere, I Faner!
 »See, der komme de **L e o n e r**,
 » **L ø v e r** staae i deres Faner,
 »Men af Løver ei de bæres;
 »Og for **T a a r n e** * har Taarne
 »Vi og Fangebure nok — —«

*) *L e o n s* og *C a s t i l i e n s* Vaabenmærker vare
 Løver og Casteller eller Taarne. Nogle af de
 Castilienske Adelsmænd havde i denne Krig taget Parti
 m o d deres Konge.

»Vel! (faldt **C i d** ham her i Talen)
 »Vel, saa blæser nu til Angreb.
 »Da med mig man vil i Kast!«

»Ja, Gud naade den, som giver
 »Sig i Kast med dig, du tappre
 » **C i d**, du Ridderskabets Speil!«

Og nu foer de frem til Angreb, —
 Slaget stod, og snart **A l f o n s o**
 Fanget var, saavel som **S a n c h o**,
 Hin af Castilianerhæren,
 Denne af **A l f o n s o s** Kæmper.
 Uafgjort Krigslykken vakler, —
 Da fremstormer paa sin Stridshingst
C i d mod Leoneserhæren,
 Som holdt **S a n c h o** indesluttet:
 » **F a n g e s** eller **h æ n g e s**! (skreg han)
 »[Overgiv Jer, eller dø !]«
 — »Hverken fanges eller hænges
 »Vil vi, gode **C i d**! « lød Svaret.
 — » **F a n g e s** eller **h æ n g e s**! « skreg han,
 Og befriet Kongen stod.

Men A l f o n s o blev som Fange
I et Kloster indespærret.
Hvorfra snart dog D o n n a U r r à k a
Til Belønning for den Hæder,
Som han havde viist R o d r i g o ,
Søsterligt ham hjalp til Frihed,
Saa han frelst til A l i M a i m o n
I T o l e d o kunde flye.

26.

Mod Z a m o r a gaaer nu Toget,
Mod den faste Stad Z a m o r a !
Talløs er D o n S a n c h o s Krigshær,
Og utallige hans Planer; —
Tappre C i d , du ædle Krigshelt,
Skal og her du være med?

Underveis, mens frem de ride,
Siger Kongen: »Vistnok staaer den
»Der som hugget ud i Klippen,
»Denne Stad. Tæt som et Pantser
»Slutter Klippen sig omkring den;
»Tyk dertil som Mandens Høide
»Er dens taarnbesatte Ringmuur;
»Og alene til at tælle
»Disse mange faste Taarne
»Vilde vel en Dag gaae med.
»Som en Mø staaer den omslynget
»Af D u e r o s stolte Vande;
»At bortlede dem er ganske
»Over menneskelig Magt.

»Overgav mig nu min Søster
 »Denne stolte Stad, da havde
 »Jeg en Fæstning, som sin Lige
 »Ei i hele Spanien har. —
 »Gode C i d , du som nedarvet
 »Er til mig fra D o n F e r n a n d o
 »Som hans ædlestes Juvel,
 »Du, hvem edeligt vi maatte
 »Love, før han fra os kaldtes,
 »Al vor Livstid høit at ære,
 »Og at agte paa dit Raad:
 »Gjør nu dette mig til Villie,
 »Som Gesandt fra mig at drage
 »Til den faste Stad Z a m o r a .
 »Rid derhen og bring mit Budskab,
 »Byd min Søster Alt til Bytte,
 »Men forglem ei at tilføie,
 »At saafremt hun afslaaer Bønnen,
 »Da jeg tager selv, hvad nu jeg
 »Mindeligt kun beder om.«

»Fast jeg veed ei selv, o Konge; —
 (Gav betænksomt C i d til Gjensvar)
 »Men jo længer jeg betragter
 »Denne muuromkrandste Klippe,
 »Disse flodomslyngte Mure,
 »Desto fastere de tykkes
 »Mig at staae der kjækt og stolt.«

»Ret! (lød Svaret) Ret du taler;
 »Thi her staae de første Mure,
 »Som ei for dit Aasyn skjalv.«

Og jo nærmere han kom dem,
 Blev alt meer og meer spagfærdig
 Heltens dristige B a b i é ç a ,
 Sænkede meer og meer sit Hoved,

Sagtned meer og meer sit Skridt.

27.

End der var stor Sorg i Staden,
 Dyb var Sorgen i Z a m o r a
 Over Spaniens store Konges,
 Over D o n F e r n a n d o s Død.
 Sorte Tæpper tæt tilsløred
 Alle Kirker, hvert et Alter.
 Ingen Sang og Glædestone,
 Selv ei nogen Elskers Cither
 I dens Gader lod sig høre.
 Infantinden, D o n n a U r r á k a ,
 Bitterligt begræd sin Fader,
 Græd ved Mindet om hans Godhed,
 Græd ved Mindet om den Smerte,
 Som til Afsked i hans Dødsstund
 End hun voldte Faderen,
 Græd ved Tanken om E l v i r a s ,
 Om D o n G a r c i a s , D o n A l f o n s o s
 Vanheld, — og, hvo skulde troe det?
 End et andet Tab begræd hun
 Allerinderst i sit Hjerte, —
 Dette Tab vil hun begræde,
 Naar hvert andet længst er glemt:
 Thi det Held, at være elsket,
 Overgaaer al anden Lykke,
 Som paa denne Jord kan vindes, —
 Kun den elskende Hyrdinde
 Er i Sandhed Dronning her.

Dybt fortabt i slige Tanker
 Sad i Hallen D o n n a U r r á k a : —

**Da paa een Gang foran Porten
D o n R o d r i g o viser sig.**

28.

**Uden Videre vil Helten
I Z a m o r a strax indride,
Da ham Vagten foran Porten
Standser med hans femten Mand.**

**Høit og høiere lød Larmen,
Op fra Gaderne steg Raabet,
Til omsider Lyden trængte
Ind til Infantinden selv.**

**Og i sine Sørgeklæder
Flux paa Muren ud hun iler, —
Hvor hun pludselig seer for sig
C i d , Castiliens Fjenders Skræk.**

**Taarer fylde hendes Øine,
Barmen presser hun mod Muren,
Sløret slaaer hun fra sit Ansigt,
Og med Armene fremrakte,
Frygteligt hun ham tilraaber
Fra den høie Ringmuurs Rand:**

**»Da du selv os have vil Fjender,
»Siig, hvi banker du paa vore Porte?
»Da ved dig i Jammer her vi leve,
»Siig, hvi kommer du, hvad vil du mere?**

»Og da Venskabsmasken du har kastet,
 »Og da du din Arm til Uret laaner:

*„Saa drag bort, drag bort, Rodrigo,
 „Thi din Ære har du mistet!
 „Saa drag bort, du stolte Cid!*

»Da han brød mod mig, hans Konges Datter,
 »Eden, som saa helligt han tilsvor mig,
 »Al sin Livstid trofast at beskjerme
 »Mig, som eengang ham saa høit har elsket,
 »Mig, som selv endnu bag disse Mure,
 »Dem, han nu er kommen hid at storme,
 »Ærer tro hans Billed i mit Hjerte, —
 »Da beruset af sin nye Lykke
 »Han har glemt de skjønne Ungdomsdage,
 »Som han ved min Faders Hof har levet:

*„Saa drag bort, drag bort, Rodrigo,
 „Thi din Ære har du mistet!
 „Saa drag bort, du stolte Cid!*

»Ridderværgen rakte ham min Fader,
 »Selv min Moder ledte frem hans Ganger,
 »Og de gyldne Sporer jeg ham spændte
 »Knælende paa Marmorgulvets Fliser;
 »Men ei mærked han, den stolte Ridder,
 »Hvad hver Mø, som saae det, kunde mærke;
 »Og nu glemmer han, hvad han har været,
 »Kun hvad nu han er, ihu ham rinder;
 »Medens jeg med Sorg saa Meget mindes,

»Som fortørnet Himlen mig har nægtet.
 »Og da nu — h a n , hvem min Fader hæved,
 »Træder mig, hans Datter, ned i Støvet,
 »Og da for h a n s Grumheds Skyld jeg græder:

*„Saa drag bort, drag bort, Rodrigo,
 „Thi din Ære har du mistet!
 „Saa drag bort, du stolte Cid!*

»Dog kan jeg, en Qvinde ung og kjærlig,
 »Over ham ei noget Ondt nedkalde!
 »Har han end min Stolthed dybt fornærmet,
 »Har han end mit Hjerte grusomt saaret,
 »Kommer end fra ham Alt, hvad jeg lider, —
 »Saa skal dog, thi Alt jeg ham tilgiver,
 »Kun min Godhed, kun min Naade komme
 »Over ham! trygt kan han mig fornærme;
 »Thi ei glemmer jeg, den Stund jeg lever,
 »Ham, den unge Ridder i C o i m b r a ,
 »I den skjønne Tempelhal! Og dog —

*„Dog drag bort, drag bort, Rodrigo,
 „Thi din Ære har du mistet!
 „Dog drag bort, du stolte Cid!*

Ei afværged han, at frækt D o n S a n c h o
 »Brød den Ed, han dyrt min Fader tilsvor,
 »At han frækt udplyndred sine Brødre,
 »At han deres Riger dem franed, —
 » G a r c i a sukker bag et Fængsels Mure,
 »Og til Hedningfolket, til de Vantro,

»Maatte **D o n A l f o n s o** flye fra Klostret.
 »Ei afværged han, at frækt **D o n S a n c h o** ,
 »Trodsende sin Faders sidste Villie,
 »Fra **E l v i r a** , fra min arme Søster,
 »Raned hendes Arv, det skjønne **T o r o** ,
 »Saa hun fattig hist af milde Gaver
 »I et Kloster leve maa — i **B u r g o s** ,
 »I vor Stammes gamle Kongestad! —
 »Og da nu han selv saa lidt som **S a n o h o**
 »Rødmer ved at komme her som Fjende
 »Og angribe mig, **F e r n a n d o s** Datter,
 »Mig, den svage Qvinde, som til Forsvar
 »Ingen andre Vaaben har, end Taarer:

*„Saa drag bort, drag bort, Rodrigo,
 „Thi din Ære har du mistet!
 „Saa drag bort, du stolte Cid!“*

Saadan frygteligt tilraabte,
 Pressende sit Bryst mod Muren,
 Infantinden **D o n R o d r i g o**
 Fra den høie Ringmuurs Rand.

Han, forbauset og dybt greben,
 Holdt forvirret der paa Broen; —
 Pludselig **B a b i é ç a s** Hoved
 Fra **Z a m o r a** bort han vender,
 Mens « **D r a g b o r t ! D r a g b o r t !** » han
 høres
 Mumle mellem Tænderne.
 Stum til **S a n c h o s** Leir han rider; —
 Og saalunde fra **Z a m o r a**
 Kom af mangan Piil han saaret,
 Som og uden Staalspids bored
 Dybt sig i hans Heltehjerte,

Hvor den brændte ham som Ild.

29.

Alvorsfuld, i dybe Tanker,
Gjorde C i d , da fra Z a m o r a
Han paa hin Dag kom tilbage,
Strax Castiliens Drot, D o n S a n c h o ,
Rede for sin Sendelse.

»Ja, saadan er Kongers Skjæbne,
(Svared hastig ham. D o n S a n c h o)
»Naar de med for liden Klogskab
»Altfor megen Hæder vise
»En hovmodig Undersaat.
»I, Grev L a i n e z , godt jeg veed det,
»I har raadet disse kjække
»Zamoranere til Modstand,
»Til Ulydighed mod mig.
»Eders kloge Viisdomsregler,
»Stolte C i d , heel vel jeg kjender;
»Men herefter, mærk min Tale,
»Ere de ei længer m i n e ; —
»Og for mine Fødder laa nu
»Øjeblikkelig Jert Hoved,
»Dersom ei vor store Fader
»Paa sit Hoved havde ladet
»Mig og mine Brødre sværge,
»Jer at hædre med vor Gunst.
»Bort da nu! Bort fra C a s t i l i e n !
»Bort fra alle mine Riger!«

»Ogsaa bort fra dem, (lød Svaret)

»Som jeg har erobret Eder?
»Eller kun bort fra de Riger,
»Som jeg har bevaret Jer?«

»Bort fra alle!« raabte Kongen.

Tankefuld stod der R o d r i g o
Først en Stund. Derpaa han smilte,
Saa sig roligt om, steg atter
Paa sin Ganger, og red bort.

Og paa een Gang hersker Dødens
Stilhed overalt i Leiren, —
C i d har Kongens Leir forladt!

30.

Vaabeklang og Hovslag høres,
Og i strakt Galop fra Staden
Nærme sig to drabelige Zamoranske Riddersmand.

Langs D u e r o s Bred de ride
Frem paa stolte røde Hingster;
Begge har de grønne Skjolde,
Dertil Kaarder, hvorpaa Klingen
Er af brunt, velhærdet Staal.

Fast og frit i deres Sadler
Fuldt bevæbnede de sidde;
Rask i lange Spring de nærme

**Sig de castilianske Faner
Op ad Høien hist — og standse
Løbet først saa nær ved Leiren,
At man grant kan høre dem.**

**A r j a s G ó n z a l o , en gammel
Graanet Ridder, er den Ene,
Velbekjendt for Mod og Manddom;
Ei to Fjender meer han ændser
End et Sølvhaar i sit Skjæg.
Men den unge raske Ridder,
Som hist holder ved hans Side,
Er hans yngste Søn; h a n frygter
Selv ei for en Kamp med Tre.**

**Og saasnart man kan dem høre,
Raabe de med trøstigt Mod:**

**»Er der her i Leiren trende
»Riddersmænd, som findes rede
»Til at bryde deres Landser
»Med to Zamoranerkæmper,
»Vel, saa er vi her, at lære
»Dem og Eder, at Kong S a n c h o
»Ei er nogen Adelsmand,
»Da han kommer her at røve
»Fra sin Søster, hvad hans Fader
»Hende skjænket har i Arv.
»Derhos gjøre vi for stedse
»Afkald paa al Ridderære,
»Paa at træde frem for Konger,
»Paa at tage Plads hos nogen
»Ærlig og velbyrdig Ridder,
»Paa at nyde nogen ædel
»Dames Gunst og Kjærlighed,
»Om vi ei i dette Dystløb
»Med to Stød af vore Landser**

»Gjøre Pladsen ryddelig.
 »Men saafremt sig To betænke,
 »Saa Tre, Fire, ja selv Tyve,
 »Ja selv Djævlen med de tage, —
 »Kun ei Een — kun ikke C i d ! «

Da den kjække Æskning hørtes
 Af to castilianske Grever,
 Flux de brølte som to Løver:
 »Tøver blot i to Minuter,
 »Mens vi tage Rustning paa!«

Og mens Greverne sig ruste,
 Taler nu den gamle Ridder
 Til sin unge Søn saalunde:

»Kast, min Søn, dit Blik tilbage,
 »See, fra Stadens Muur og Taarne
 »Ædle Qvinders, faure Møers
 »Øine hvile paa os nu —
 »Ei paa mig, mig gamle Graaskjæg,
 »Men paa dig, den unge Ridder,
 »Den mandhaftige, den raske, —
 »Med Forventning see de hid.
 »Staaer du dig nu godt, saa gav jeg
 »Ei de Baand, man vil dig skjænke,
 »Bort selv for min Fædreborg.
 »Men hvis ei, saa led jeg heller
 »Døden, end den Spot at høre,
 »Som da ramme vil dit Øre! —
 »Og nu Foden fast i Bøilen,
 »Landsen lige ud mod Skjoldet,
 »Gangeren til Angreb rede !
 »Hvo det første Stød kan give,
 »Han har alt det Halve gjort.
 »See, der har vi dem! Velan da, —
 »Seire, eller døde, min Søn!»

**O g d e s e i r e d ! O g t i l F r y d f o r
 A l l e D a m e r i Z a m o r a
 R u l l e d f o r d e n u n g e R i d d e r s
 D r a b e l i g e S t ø d h a n s F j e n d e
 M e d s i n G a n g e r h e n i S t ø v e t ;
 M e d e n s f o r d e n t a p p r e G a m l e s
 S t æ r k e L a n d s e s t ø d d e n A n d e n
 T i F o d f r a s i n G a n g e r f l ø i .**

**I n d d r o g n u m e d S e i r o g H æ d e r
 I d e n æ d l e S t a d Z a m o r a
 F r o d e n G a m l e m e d s i n S ø n .**

31.

**H ø i s t f o r l e g e n e r D o n S a n c h o ,
 H e r h a n l i g g e r f o r Z a m o r a ,
 N æ r m e k a n s i g e i h a n s K æ m p e r
 T i l d e n s M u r e ; m e n t i l L e i r e n
 N æ r m e t i d t h e e l s t o l t o g t r o d s i g t
 S i g Z a m o r a s R i d d e r s m æ n d .**

**E n d e l i g f r e m t r e n f o r D r o t t e n
 A l l e H æ r e n s æ d l e H e r r e r :
 » H e r r e K o n g e ! (s a a d e t a l t e)
 » A l d r i g t a g e v i Z a m o r a ,
 » O m e i G u d o g C i d o s h j æ l p e r ;
 » T h i , n a a r E d e r v i f r a r e g n e ,
 » V e i e v i t i l s a m m e n t a g n e
 » H a m e i o p , d e n S a g e r k l a r . «**

Strax udsender altsaa Kongen
 D o n D i e g o O r d o n n o L a r a ,
 At opsøge den Forviiste
 Og at føre ham tilbage
 Til den castilianske Leir.

Naar en Drot med Uret vredes,
 Maa hans Lehnsmand dog ham lyde; —
 Og, naar Drotten sig undskylder,
 Strax ham være huld og tro.

Glad blev Kongen, da han hørte,
 At R o d r i g o kom, og drog ham
 Flux en lang Vei selv imøde;
 Thi naar uden Grund en Konge
 Vorder vred, maa til sin Tjeners
 Æresopreisning han tvinge
 Sig til Selvfornedrelse.

Men saasnart C i d saae sin Konge,
 Steg han hurtigt af sin Ganger,
 Hvad dog kun end meer ydmyged
 Ham, hvem denne Hyldning gjaldt.

»Snart nu tage vi Z a m o r a ! «
 Raabte Kongen. — »Og jeg siger
 »Nu som før, o Herre Konge,
 » V o g t , o v o g t J e r f o r Z a m o r a ! «

Piber, Trommer, Klarinetter
 Strax i Kongens Leir forkyndte
 C i d s Tilbagekomst til Hæren;
 Og skjøndt Glædens Lyd forarged
 Hemmeligt Monarchens Øre,

Saa forblev dog stum hans Mund.

32.

***Vogt, o vogt dig for Zamora!
— For Forrædere sig vogte
Hvermand vel, dog meest af Alle,
Hver, som Vold og Uret gjør!***

**Fra Z a m o r a s Port heel ilsomt
Rider hid B e l l i d o D o l f o s , —
See, hvor stærkt sin Hest han sporer
Gjennem Castilianerleiren
Lige hen til Kongens Telt.**

**»Store Konge! Gud beskytte
»Eders Vaaben!« saa han taler.**

**»Gud beskytte Jer, (lød Svaret)
»Ædle Fremmede! Hvad fører
»Eder hid? Hvad bringer I?«**

**»Eders Undersaat, o Konge,
»Er jeg født; (saa lød hans Gjensvar)
»Under Eders Faner, Herre,
»Har jeg kæmpet, og mit Hjerte
»Er forblevet tro hos dem.
»Da nu frit jeg Sligt bekendte
»I Z a m o r a , og tilraaded**

»Zamoranerne til Eder
 »Som vort Riges rette Herre
 »Villigt sig at overgive,
 »Trued G ó n z a l o , hin gamle
 »Plumpe Graaskjæg mig med Døden;
 »Og da, som I seer, slet Intet,
 »Jeg derinde kan udrette,
 »Kommer jeg nu her som Eders
 »Tro og gode Castilianer,
 »For at føre Jer i Staden
 »Ad en sikker Løngang ind;
 »Thi en snæver, muret Løngang
 »Kjender jeg, en liden Aabning — —

Just som saa han stod og talte,
 Viiste pludselig paa Muren
 Ligeoverfor ved Floden
 Sig den ædleste blandt Kæmper,
 A r i a s G ó n z a l o , og raabte:

»Eder være det, o Konge,
 »Og hver Castilianer kundgjort,
 »At en æreløs Forræder
 »Nys fra Staden er undløben!
 »Navnet er B e l l i d o D o l f o s !
 »Alt Forræderier fire
 »Har han øvet, og saafremt han
 »Nu mod Jer begaaer det femte,
 »Saa tilskriv ei nogen ædel
 »Zamoraner Sligt! Nu ere
 »Forud I advarede!«

»Tro ham ikke, Herre Konge !
 »Tro ei, hvad han staaer og raaber,
 »Eders Mistillid at vække!
 »Godt han veed, at jeg hin Løngang
 »Gjennem Stadens Ringmur kjender,

»Og saa veed han og sin Skjæbne.«

»Ja, B e l l i d o , (sagde Kongen)
»Jeg ham kjender som en trodsig,
»Stolt, ubøielig Oprører;
»Saare nødig kyssed eengang
»Han min Haand. Velan, afsted da
»Til den hemmelige Muurgang!«

»Nu, o Konge, vilde Hvermands
»Øine vogte paa vor Færd.«

»Vel, saa lad det skee til Natten.«

»Allerbedst, o Konge, var det
»Leiligheden at udspeide
»Først forsigtigt, vi alene,
»I og jeg, — det mærkes ei.«

*Vogt, o vogt dig nu, Kong Sancho!
— For Forrædere sig vogte
Hvermand vel, dog meest af Alle,
Hver, som Vold og Uret gjør!*

Før de gik, opstilled Kongen
Hele Hæren fuldt bevæbnet;
Derhos sværge skal hver Høvding,
Ei at øve mindste Skaansel
I Z a m o r a , og slet ingen i
Graad og Bøn at agte paa.

Da nu C i d saa sværge skulde,
 Sagde Helten: » M i n e Kæmper
 »Skulle slaaes, som D e n s Vasaller,
 »Der ei kjender Frygt og Feighed.
 »Allevegne først i Kampen
 »Skal man see mig, mens den varer:
 »Men mod værgeløse Fjender,
 »Mod min Konges høie Søster,
 »Nei, det sværger jeg ved Himlen,
 »Drager aldrig — hører Eden! —
 »Nogensinde j e g mit Sværd!»

Kun et Kastespyd i Haanden
 Tog Kong S a n c h o , og saa gik de.
 Længe saae man dem nu vandre
 Sammen langs D u e r o s Vover,
 Til paa een Gang lumsk B e l l i d o
 Hæver Armen høit og støder
 Bagfra Daggerten ti Gange
 I hans Ryg. Man saae Monarchen
 Styrte næsegruus til Jorden —
 Døende, dog end ei død.

*For Forrædere sig vogte
 Hvermand vel, dog meest af Alle,
 Hver, som Vold og Uret gjør!*

Uden Sporer, som han stod der,
 Svang R o d r i g o sig paa Hesten,
 At indhente Kongens Morder.
 Over Broen, op til Porten
 Frem han stormer, — ak da lukkes
 Den just bag Forræderen!

»Ha, vær Vidne, Jord og Himmel,
»Til, hvordan jeg mig forbander,
»At eet Øieblik jeg tabte!
»Havde jeg havt mine Sporer,
»Da jeg Forspring havde vundet,
»Da jeg havde her ved Porten
»Grebet ham, den lumske Stimand,
»Og betalt ham her hans Løn !«

Ind i Leiren bar de Kongen,
Alle talede de til ham,
Men en Eneste kun var der,
Som det Sandheds-Ord ham sagde,
Der ham tjenligt var, — en ærlig
Velbedaget Riddersmand:
»Tænk paa Eders Sjel, o Konge,
»Og paa intet, intet Andet.«

Døende D o n S a n c h o sukker;
Da tilorde tog G r e v C a b r a :
»Saa er Kongers haarde Skjæbne,
»At, først naar de meer ei frygtes.
»Taler Sandhed man til dem.«

»Stundom og til andre Tider
»Taler Sandhed man til Konger,
»Men saa h ø r e de den ei,«
Sagde C i d , men dæmped Røsten,
At hans Ord ei skulde krænke
Kongen i hans Afskedsstund.

**End i Døden mod Z a m o r a
Vendte sig hans sidste Blikke;
Og nu ligger bleg og livløs
Kongen der — et blodigt Lig.**

**Om ham, i alvorlig Taushed,
Staae i Kreds hans bedste Kæmper.**

**Sorgfuld, dog med ædel Stemme,
Bryder C i d den dybe Taushed,
Og ledsager end med disse
Medynksfulde Ord hans Sjel:**

»Ulyksalig var den Time,
»Da herhid I drog, o Konge,
»For Z a m o r a s Fred at bryde
»Mod min Villie, mod mit Raad!
»Og den Mand, som her tilskynded
»Jer til Krig, har hverken frygtet
»Gud ei heller Mennesker,
»Thi han raaded Jer at bryde
»Eders dyre Riddered !
»Ak nu staaer I for en Dommer,
»Der med Strengthed viser Eder
»Hende, hvem I her bekriged,
»Som en Søster, hvem I vilde
»Hendes Arveland aftvinge,
»Som en Søster, der mod Eder
»Maatte væрге Liv og Arv!

»Ak, hvad er I nu, o Konge,
»I, som nys var her paa Jorden
»Eders Brødrer, Eders Søstres,
»Eders Undersaatters Skræk?
»Kun en Haandfuld Støv og Aske,
»Hvilken vi dog, som det bør sig,

»Ære vil af al vor Magt.

»Krigere! Før Dagen ender,
 »Maa en Ridder foran Muren
 »Høit og lydeligt udfordre
 »Alle Zamoranerkæmper,
 »Og anklage dem for denne
 »Skjændige Forræderdaad !«

Saa lød Heltens Ord; men Ingen
 Rørte sig, og næsten lod det,
 Som om een og hver de frygted
 G ó n z a l o s og hans berømte
 Fire tapre Sønners Mod.

Alle saae de paa R o d r i g o ,
 Som igjen vedblev saalunde:
 »Krigere! Min Ed I kjende,
 »At jeg aldrig mig vil væbne
 »Mod Z a m o r a s Herskerinde.
 »Men, som for mig selv jeg valgte,
 »Vil en Mand jeg Eder nævne —«

Her afbrød ham utaalmodig
 Ridderskabets Blomst, den ædle
 D o n D i e g o O r d o n n o L a r a ,
 Der hidtil i dybe Tanker
 Som fraværende har siddet
 Ved sin døde Konges Fødder
 Stum og ubevægelig:

»Dersom C i d en Ed har svoret
 »Paa, hvad ei han burde sværge,
 »Saa skal han os her ei nævne,
 »Hvem han os udkaare vil.

»Mangen Ridder har C a s t i l i e n
 »Lig den Mand, han nævne vilde,
 »Ja (skjøndt C i d jeg ei foragter),
 »Mangen Ridder lig ham selv.
 »Men den Mand blandt S a n c h o s Kæmper,
 »Som Z a m o r a vor Udfordring
 »Bringer, og som selv udkæmper
 »Denne Kamp, — den Mand er j e g ! «

Dermed greb han sine Vaaben
 Og foer ud hen foran Muren,
 Hvor med høit oprakte Hænder
 Frygteligt sin Røst han hæved,
 Mens hans Øine skjøde Flammer,
 Vredens Flammer, Ærens Ild !

»I meenederske Forræ'dre,
 »Æreløse feige Stimænd!
 »Thi det er I Allesammen,
 »Da hin feige Skurk, B e l l i d o ,
 »Hin meensvorne lumpne Stimand,
 »Som snigmyrdet har min Konge,
 »I gav Ly og Tilflugtssted: —
 »Eder giver Een som Alle
 »Herved jeg Forrædernet,
 »Og forbander Jer saavelsom
 »Fædrene, fra hvem I stamme,
 »Brødet, som har Eder næret,
 »Vandet, som I have drukket;
 »Thi Forræderens Beskytter,
 »Han er og Forræder selv! —
 »At I ere det, det vil jeg
 »Med mit gode Sværd bevise,
 »Enten Een I sende mod mig
 »Eller Fem, Een efter Een!
 » D o n D i e g o O r d o n n o L a r a
 »Er mit Navn, og uberygtet
 »Er min Herkomst som mit Navn! —

»Jer ei kaster jeg min Handske,
 »Ei har I fortjent slig Hæder,
 »Kun et Hestehaar jeg herved
 »Jer i Handskens Sted tilkaster; —
 »Og af denne Flaske gyder
 »Blæk i Eders Ansigt jeg!«

Ufortøvet gav fra Muren
 A r i a s G ó n z a l o , den Ædle,
 Kold og rolig dette Svar:

»Var, hvad der I taler, Sandhed,
 »Saa gid aldrig jeg var født!
 »Dog, Grev L a r a ! jeg modtager
 »Eders Udfordring, og haaber,
 »Med Guds Bistand at bevise,
 »At I er en fræk Bagvadsker,
 »Og at hvert et Ord er Løgn!«

Dermed steg han ned fra Muren,
 Sammenkaldte flux Z a m o r a s
 Hele Ridderskab, og sagde
 Med alvorlig, mandig Røst:

»Tapre Zamoranerkæmper,
 »I, hvis Ry Alverden priser,
 »Findes der blandt Eder Nogen,
 »Som indviklet er i denne
 »Skjændselsgjerning, saa fremtræde
 »Han og nævne sig paa Stand!
 »Thi langt heller i min høie
 »Alderdom jeg døer landflygtig,
 »Skjulende mit Navn i Glemsel,
 »End for sligt et nederdrægtigt
 »Snigmords Skyld i Kamp at træde
 »Med en ærlig Riddersmand!«

»Ild fra Himlen, (raabte Hvermand Flux i
Zamoranerkredsen)
»Falde ned paa os og brænde
»Os til Aske Allesammen,
»Om en Eneste iblandt os
»Har i allermindste Maade
»Lod og Deel i dette Snigmord!
»I kan kæmpe, ædle Greve,
»Med en frelst Samvittighed.«

34.

Da nu S a n c h o s stolte Lehnsmands,
D o n D i e g o O r d o n n o L a r a s ,
Udfordring var hende kundgjort,
Sammenkalder Infantinden
Strax sit Raad i største Skynding,
Mere rystet og forvirret
Over S a n c h o s Død, end over
Den Beskyldning, som O r d o n n o
Nys har mod Z a m o r a reist.

Nederdrægtighed kun øver
Skaansel mod den feige Nidding,
Paa de ædleste Gemytter
Spyer den allerførst sin Gift:
»Hvorfor tøver han, den Gamle?
(Mumler halvhøit Een og Anden
I den tause Raadsforsamling);
»Af Forsagthed dog nok neppe,
»Men mon ei paa Grund af lønlig
»Medskyld i Forræderiet?« —

**Nederdrægtige, der løi du!
Hængende din Mumlen blive
Dig i dit Bagvadskerskjæg!**

**Ind i Raadsforsamlingshallen
Tren med alle sine Sønner
Majestætisk G ó n z a l o .
I kulsorte Sørgekapper
Heelt indhullede fremtren de,
Som om de bar Sorg for Ærens,
Den begravne Æres Tab.**

**Paa sit Knæ sank ned den Gamle
For sin Konges ædle Datter, —
Taus hun lytted til hans Ord:**

**»Kongedatter og hver ædel
»Ridder, som er her tilstede!
» D o n D i e g o O r d o n n o L a r a
»(Til hans Heltery at mindes
»Er det nok, hans Navn at nævne)
»Er i C i d s Sted, som I vide,
»Fremtraadt her, og har høirøstet
»Krævet os til Regnskab Alle
»For det Snigmord, som er øvet
»Nylig paa C a s t i l i e n s Drot.
»For nu at afvælte saadan
»Skjændsel fra os, stiller herved
»Jeg og disse mine Sønner
»Os til Kamp mod vor Anklager;
»Thi nu er det Tid til Handling
»Ei til Tale, til at raadslaae,
»Alt for længe tøved vi.«**

**Og i samme Stund rev Gubben
Og hans fire Følgesvende**

**Af sig deres Sørgekapper,
Og i blanke Vaabenplader
Alle Fem de stode der.**

**Med nedslagne Blik sad Raadets
Nylig knurrende Forsamling,
Men fra Infantindens Øine
Klare Taarer trilled ned.**

**»Nu — min ædleste Fyrstinde!
(Vedblev Oldingen sin Tale)
»Viis nu mig og mine Sønner,
»Som staae her, den Gunst og Naade
»At antage dem til Eders
»Kæmper for Z a m o r a s Ære,
»[Naar først jeg har kæmpet for den], —
»Og m i g , Eders gamle Tjener,
»Til med Raad at staae dem bi.
»Deres Mangel paa Erfaring
»Hæv og styrk ved Eders Naade,
»Og til Tegn paa denne ræk dem
»Eders kongelige Haand.
»Ædle Krigere til Kampen
»Ved saa let en Gunst ansføres,
»Menig Krigsmand ved sin Sold.«**

**Naadig rækker Infantinden
Disse fire unge Helte
Nu sin kongelige Haand, —
Ild ved denne Gunstbevisning
Gjød hun dem i deres Aarer,
Heltekraft i deres Lemmer! —
Raadsforsamlingen brød op.**

35.

Men med Taarer i de skønne
 Ædle Øine bad Fyrstinden,
 Bad og bønfuldt uden Ophør
 Hun den faderlige Gubbe
 Om at undgaae i sin høie
 Alderdom slig ulig Kamp:

»Hvis mod C i d I gik i Kampen, —
 »Ak den ædle C i d , han vidste
 »Sikkert Raad, hvordan han skulde
 »Sin og Eders Ære redde
 »Og forene sin med vor.
 »Men O r d o n n o , jeg ham kjender,
 »Efter Blod kun tørster han! —
 »Og i Eders høie Alder,
 »Efter alle disse Kampe,
 »Ak hvi vil I, ædle Gubbe,
 »At jeg nu skal miste Jer?
 »O betænk dog, hvad saa helligt
 »I tilsvoret har min Fader:
 »Aldrig at forlade mig!
 »Havde Himlen dog i Naade
 »Ladet C i d — —«

»Velan, Fyrstinde!
 »Ladet C i d , — hvad er Jer Mening ?«

»Vistnok tale vi for længe
 »Her om Utaknemmelige.
 »O men lov mig dog —«

»Hvad love ?«

»Gamle, lov mig i det Mindste,

»At I kæmpe vil t i l s i d s t ! «

»Jeg t i l s i d s t ? Hvad nu, Fyrstinde?
»Har da jeg ei selv modtaget
»Denne Spe paa Murens Tinde?«

»Lad, ubøielige Gamle,
»Lad dog Eders unge Sønner
» F ø r s t forsøge denne Kamp!«

»Men betænk, at om de falde,
»Mister I, o Kongedatter,
»Tresindstyve Aar af deres Fremtidstjeneste med
dem.«

»Men om I nu faldt?«

»Een Time

»Eller to af mine Dage,
»Dem jeg mister, og ei Mere.
»Men min Død, naar dristig foran
»Sønnerne jeg gaaer i Kampen,
»Vil erhverve Seiren dem.«

Alle Damer, alle Krigsmænd,
Selv hans egne fire Sønner
Og U r r á k a frem for Alle,
Bønfaldt ham, at dog han vilde
Først see til ved denne Kamp.
Og tilsidst, nødtvungen til det,
Overtalt, ei overtydet,
Kaster Gubben sine Vaaben
Taus og med fortørnet Blik.

36.

Alt indkredset og omskranket
 Nær Z a m o r a s Muur var Pladsen
 For den frygtelige Kamp.
 Alt red paa sin stolte Ganger
 D o n D i e g o over Pladsen,
 Stærk som Grækernes A l c i d e ,
 Ventende sin unge Fjende,
 P e d r o A r i a s G o n z a l o .

*Ulyksalige Trompeter,
 Tier, thi en Faders Hjerte
 Vaander sig ved Eders Klang!*

Den, hvem Gubben først velsigned
 Og lod ind i Skranken ride,
 Var hans ældste Søn, D o n P e d r o ,
 Som, da midt paa Dystløbspladsen
 Han med sin Modstander mødtes,
 Med Beskedenhed ham hilste.
 Som den ældre Riddersmand.

»Gud beskytte Jer, Grev L a r a ,
 »Mod Forrædere, mod Stimænd,
 »Og velsigne Eders Vaaben!
 »Jeg er mødt her for at rense
 »Mit Z a m o r a for al Medskyld
 »I Forræderen B e l l i d o s
 »Æreløse Niddingsdaad.«

»Ti! — Forræd're er I alle!«
 (Faldt ham **L a r a** barsk i Talen)
 Og flux red de fra hverandre
 For at vinde Rum, og rendte
 Derpaa vældigt mod hinanden,
 Gnister sprang ved Sammenstødet, —
 Ak han traf den unge Krigers
 Ædle Hoved, — Hjelmen kløves,
 Spydet gjennemborer Hjernen,
 Og **D o n P e d r o** fra sin Ganger
 Styrter dræbt i Støvet hen!

L a r a hæver Kaardespidsen,
 Medens frygteligt han raaber
 Op mod Muren: »Send en Anden!
 »Denne ligger, som I see!«

Og der kom endnu **e n A n d e n** —
 Og **e n T r e d i e** — og de faldt!

*Ulyksalige Trompeter,
 Tier, thi en Faders Hjerte
 Vaander sig ved Eders Klang !*

Taarer, stille Taarer fløde,
 Strømmed ned ad Gubbens Kinder,
 Da sin yngste Søn han væbned
 Til det frygtelige Stævne, —
 Sine Dages sidste Haab!

»Fremad nu, min Søn **F e r n a n d o** !
 »Meer, end hvad hist ved min Side

»I den sidste Kamp du øved,
 »Meer ei fordrer jeg af dig.
 »Før du ind i Skranken rider,
 »Først omfavn dog dine Brødre;
 »Og send saa endnu tilbage
 »Mig et Blik —«

»I græder, Fader?«

»Ja, F e r n a n d o ! Ja, jeg græder.
 »Saadan græd engang min Fader
 »Over mig, da i T o l e d o
 »Kongen havde ham fornærmet;
 »Mig gav Løvekraft hans Taarer,
 »Og — ha hvilken Fryd! — hans Fjendes
 »Hoved bragte jeg ham stolt.«

Middag var det, da Grev A r i a s '
 Sidste Søn red ind paa Pladsen.
 Sine Brødres Overvindere
 Stolte Blik med Ro og Fasthed
 Møder og gjengjælder han.

Legende først med den unge
 Kriger optog D o n D i e g o
 Med sit Bryst hans første Spydsskød,
 Dødeligt var Stødet ei.
 Men snart laa rundt om paa Pladsen
 Deres Rustninger i Stumper,
 Skrankerne laae sønderbrudte,
 Begges Heste stønede voldsomt
 Heelt bedækkede med Skum.

M o r g e n s t j e r n e r
 S t r i d s k ø l l e r
 Bragte man dem nu, og Staalet

og

Saaes i Begges Hænder lyne, —
Men det første Slag, som førtes
Af den stærkere Grev L a r a ,
Traf den ædle Ynglings Hoved!

Trods sit Dødssaar end han holder
Opreist sig ved Hestens Manke,
Mens ham Vreden giver Kræfter
Til eet sidste Slag endnu:
Dette førte han heel vældigt,
Men da Blodet fra hans Isse
Blinded ham, saa, traf han ikke
L a r a s Hoved, — kun hans Gangers
Tøile har han gjennemhugget; —
Hesten steiler vildt og kaster
L a r a over Skranken ud!

S e i e r ! skreg hver Z a m o r a n e r ,
Men Kampdommerne — de taug!

A r i a s G ó n z a l o , som hasted
Ud til Pladsen, fandt den tom —
Saae sin yngste Søn udaande,
Saae ham falme, som en Rose,
Før den sig udfoldet har — —

*Ulyksalige Trompeter,
Tier, thi en Faders Hjerte
Vaander sig ved Eders Klang!*

T R E D I E A F S N I T .

Cid under Alfonso den Tappre.

37.

»**F**lyv nu«, sagde **D o n n a U r r á k a** ,
»Flyv nu, og bring tro mit Budskab
»Til min Broder, til **A l f o n s o** , —
»Ham, som i **T o l e d o** glemmer
»Lykken, skjøndt den ham ei glemte.
»Siig ham, at snigmyrdet ligger
»I sin Leir vor fælleds Fjende.
»Siig ham, at fra Fangetaarnet
»Er vor Broder **G a r c i a** vandret
»Ned i vore Fædres Grav.
»Siig ham og, at paa sin Konge
»Venter **L e o n** og **C a s t i l i e n** ,
»Som paa Broderen hans Søster. —
»Siig ham dette, og vær snar!«

»Hvad er her vel nu at gjøre?«
Sagde tankefuld **A l f o n s o** ,

Da han dette Budskab modtog;
» A l i M a i m o n , denne brave
»Maurer, har gjort vel imod mig;
»Men om og man er høimodig
»Mod en Flygtning, er det derfor
»Sagt, man er det mod en Konge?
»Om min nye Stand og Høihed
»Ham vil hue, det veed Himlen.
»Eet kun veed jeg: at forsigtigst
»Handler jeg ved lønlig Flugt.«

»Konge, (svarte Sendebundet)
»I Ringmuren her om Staden
»Har jeg seet et Sted, hvor lønligt
»Ned vi stige kan ved Midnat;
»Derfra, ile, skjult' af Nattens
»Mulm, paa bagvendt skoete Heste
»Ubemærket vi herfra.«

Kommen til Z a m o r a drog han
Uden Tøven strax til B u r g o s ,
Hvor i Rigsforsamlingshallen
Han modtaget blev saalunde:
»Arving er I nu til alle
»Eders ædle Faders Throner,
»Ingen nægter Eders Ret.
»Dog, optag det ei ugunstigt: —
»Før vi Eder Troskab sværge,
»Fordre vi den Ed af Eder,
»At I ingen Deel, o Herre,
»I D o n S a n c h o s Mord har taget
»Middel- som umiddelbart.
»Og skal saadan Ed aflægges
»Ganske som vi foreskrive,
»Og til Vidnesbyrd stadfæstes
»Med en Tylvt af Eders bedste
»Hæderligste Adelsmænd.«

»Opfyldt blive skal Jert Ønske,«
Gav til Gjensvar D o n A l f o n s o ;
»Eden sværger jeg imorgen
»Foran S a n G a d e a s Alter.
»Eet kun vil idag jeg vide,
»Nemlig, hvo der har isinde
»At modtage den af mig?«

»Jeg«, tog rolig C i d tilorde.

»I, R o d r i g o ? Vel! Men har I
»Ogsaa tænkt paa, at imorgen
»Bliver I min Undersaat?«

»Ei endnu; men jeg skal tænke
»Derpaa, — naar jeg bliver det.«

38.

Knælende med blottet Hoved
Foran S a n G a d e a s Alter
Med een Haand paa Evangeliet,
Mens han i den anden holder
Efter gammel Skik en Jernlaas
Og en Fuglefængerstang, —
Saadan venter nu A l f o n s o
Paa, at C i d skal foresige
Ham den Ed, han sværge skal.

Gruopvækkende var Eden

**For Enhver, som hørte paa den,
Grueligst for ham, som svor den:**

»Feigt og skammeligt udryddet
»Vorde jeg, som nys **D o n S a n c h o** ,
»Og mit Eftermæle skjændet,
»Og mit Hjerte grumt udrevet
»Af mit venstre Bryst og svælget
»Af mig selv, saafremt jeg ikke
»Taler sandt, idet jeg herved
»Helligt sværger, at jeg aldrig —
»Være sig med Ord, med Villie
»Eller ved en blot Medviden
»End den mindste Deel har taget
»I min Broder **S a n c h o s Mord.**«

**Trende Gange Ord til andet
Maa **A l f o n s o** høit gjentage
Den ham foresagte Ed.**

»Siig nu **A m e n** , **Don Alfonso!**«

**Ufravendt, med Vredens Flammer
I sit Blik, saae **D o n A l f o n s o** ,
Mens han Eden svor, paa **C i d** .**

39.

»Jer jeg raader, at herefter
»Meer Beskedenhed I viser!
»(Eder gjælder nu min Tale,

» **D o n R o d r i g o a f V i v a r !)**
 »Skjælv, saatiid min Ed I mindes,
 »Og den Haan, som I mig viiste,
 »Da I kræ ved den af mig.
 »Thi hin Fængselslaas og Liimstang,
 »Som til Eden vare Vidner,
 »Var og Vidner med det Samme
 »Til den Spot og Spee, jeg led.
 »Men jeg raader Jer, herefter
 »Ei at glemme, **D o n R o d r i g o ,**
 »Hvo der nu er Eders Drot.

»Er I tapper, vel! saa viis Jer
 »Ogsaa uden Lidenskaber;
 »Underdanighed er stedse
 »Hver Vasal sin Konge skyldig,
 »Har I viist, at I har Hjertet
 »Paa det rette Sted i Krigen,
 »Vel! saa udviis og ved Hoffet
 »Høflig Underdanighed.
 »Thi ved uærbødig Tale
 »Tager Tungen bort det Halve
 »Af Fortjenesten, som dristig
 »Armen har erhvervet sig.

»Altfor Meget har I talet,
 »Altfor dristigt Jer formastet; —
 »Dog, I var min Faders Tjener,
 »Ellers —« her afbrød han Talen.
 Og hvad Svar gav herpaa **C i d ?**

»— Ellers skulde vel, o Konge,
 »Feigt og skammeligt jeg myrdes
 »Værgeløs; thi mod sin Konge
 »Løfter aldrig, selv til Forsvar,
 »Nogen Adelsmand sin Haand.«

»Nu saa vær paa Grund af Eders
 »Overmod og stolte Tale,
 »Og for Ydmyghed at lære,
 »Herved landsforviist fra alle
 »Mine Riger paa et Aar.«

»Og frivilligt selv jeg lægger
 »Tre Aar til, saa meget heller
 »Som min Konge selv mig byder
 »Fjernelse fra Hof og Stad.«

Uden ham hans Haand at kysse
 Gik R o d r i g o fra Monarchen.
 Hans tre hundred tappre Kæmper,
 Væbnede med spidse Landser
 Og med Ulvesvælg i Skjoldet, —
 Alle drog de bort med ham.

40.

Ti var Klokken just en Morgen,
 Da X i m e n e sine Døttre,
 D o n n a S o l , D o n n a E l v i r a ,
 Aldrig saae man skjønnere Smaabørn,
 Pynted smukt med gyldne Haarpynt
 Og med fine hvide Kjoler,
 Oversaaete heelt med Blomster,
 Hvilke selv hun havde syet.

Derhos lod hun sine Pager,
 Adelsfødte vakkre Svende,

**Rigt i Høitidsdragt sig klæde;
Thi paa Tjenernes Livreer
Herrens Stand og Rigdom sees.**

**Saadan smykkede hun sendte
Sine Børn til Infantinden,
Thi U r r á k a vilde see dem.
Selv hun dem dog ei ledsaged,
Thi som D o n R o d r i g o s Hustru
Fulgte hun sin Husbonds Forskrivt:**

**»Yndet skal sin Rang man gjøre
»Hos de Ringere ved Mildhed,
»Hos de Høiere den hævde
»Ved Tilbageholdenhed.«**

**Selv den vilde Krigers Hjerte
Rørtes og blev glad ved Synet,
Naar han disse Smaabørn skued;
Men U r r á k a s Taarer fløde,
Da de mildt tilsmiled hende; —
Ret ei veed man, om hun hader
Eller elsker disse Smaabørn;
Snart fast som i Vrede støder
Hun dem bort, og snart end mere
Kjærligt drager hun dem til sig;
Snart hun fast med Kys dem sluger,
Snart har Verden aldrig skuet
Børn saa deilige, som disse, —
Og saa seer i deres Ansigt
Hun dog Noget, som forstyrrer
Deres Faders ædle Billed.
Mangt et lønligt Suk sig hæver,
Medens taus hun dem betragter.
Nu forandrer Et og Andet
Hun ved deres Pynt, som blev den
Derved mere smuk, end forhen.**

**O hvor Meget rørte lønligt
Sig i Infantindens Hjerte,
Hende selv fast ubevidst!**

**»Hvem tilhøre disse Smaabørn?«
Spørger Kongen.**

»En landflygtig

**»Helt, hvem hele Christenheden
»Fuld af Længsel ønsker hjemkaldt,
»Og hvem hele Maurerverdnen
»Ønsker sig befriet fra.
»Rygtet gaaer, at C i d udbreder
»Skræk i alle Hedningbyer.
»Men, A l f o n s o , see paa disse
»Elskelige Smaa, — her er der
»Intet Frygteligt at see.«**

**»Børn, udbed Jer Noget af mig,«
Sagde smilende Monarchen;
»Siig mig, hvad I ønske Børn?«**

»Eders Lykke, store Konge,«

**»Hører I, (udbrød U r r á k a)
»Hvad de ønske? Deres Fader
»Ønske de tilbagekaldt.«**

**»Ja jeg hører, (sagde Kongen)
»At U r r á k a den forviiste
»Ridder har endnu lidt kjær.«**

»Nei, A l f o n s o ! Jeg ham hader.«

»Vogt Jer, Søster, at I ikke
»Ham af lutter Had og Vrede
»Elsker til Tilbedelse.«

41.

I S a n P e d r o d e C o r d o n n a s
Vidtberømte Klosterkirke
Efter Ottesang, en Søndag,
Talte L e o n s o g C a s t i l i e n s
Drot med C i d C a m p e a d o r .

Nye Planer til Erobring
Af de Lande, som gik tabte
Ved Vestgotherdrottens Brøde
(Hans, hvem Kjærlighed anklager,
Og hvem Kjærlighed undskylder),
Foredrog Monarchen C i d .

»At erobre, Herre Konge,«
Svarte C i d med roligt Alvor,
»Er just ikke Hovedsagen; —
»Mere vanskeligt det falder
»En Erobring at bevare.
»I er ny paa Eders Throne,
»Sceptret ungt i Eders Hænder;
»Om at sikre Eder Riget,
»Derom, Herre, meest det gjælder.
»Intet mere Farligt veed jeg
»For Monarcher, end at færdes

»Altid langt fra Land og Folk.«

»Er«, tog her Abbed B e r m u d o
Spodsk i Kongens Sted tilorde,
»Er den ædle C i d omsider
»Blevet træt af Kamp og Krigstog,
»Da saa fredsælt nu han tænker, —
»Eller har D o n n a X i m e n a
»Givet Eder denne Lære?
»Vel, saa drag, for Meer at lære,
»Til V i v a r ! Vort Spanien eier
»Til at føre sine Krige
»Fleer Krigsoverster, end C i d . «

»Munk, din Kutte sidder skjævt.«

»Kutten«, skreg forbittret Munken,
»Veed i Choret jeg at bære,
»Som i Krig tilforn Standarten!
»Har jeg ingen Maurerkonger
»Overvundet selv, saa har jeg
»Sønner, som heel vel i mit Sted
»Kunne Sligt, og er desuden
»Mand for selv en Hest at spore.«

»Ja, hvad Vei? Maaskee til Flugt?«

»Næsten skulde selv jeg mene,«
Afbød her A l f o n s o Striden,
»At ei Frygt det er, men Elskov,
»Som Jer gjør saa fredsælt stemt.«

»Hverken hint, ei heller dette!
»Aldrig har man ved min Side

»Nogentid seet andre Qvindfolk,
»End min T i z o n a d a her.«

» C i d , I taaler Feil hos Eder,
»Som endog til disse Muursteen
»Kunde give Røst og Mæle;
»Ja jeg troer, I gjorde gjerne
»Kirken her til blodig Valplads!
»Og for hvilken ringe Ting!«

»Herre Konge!« gav den ædle
C i d C a m p e a d o r til Gjensvar,
»Heel utaaleligt mig tykkes,
»At en Mand, som paa sin Kjortel
»Vel har mange Oliepletter,
»Men ei allermindste Blodstænk,
»Uforskammet tør indblande
»Sig i Kongers og Feltherrers
»Samraad, og om Krig og Feltslag
»Pralende tør tale med.
»Han sin Plads har bag sin Chorpult;
»Der det er hans Pligt at bede
»Fromt for dem, som paa Valpladsen
»Svinge Sværd med Kraft og Mod.«

Bedre havde vist det været,
Om den ædle C i d slig Haanhed
Mod Alverdens Maurerkonger
End mod denne Munkekutte
I sin Harme havde viist.

»Har I hidtil vidst at nytte
»Min Beskyttelse, Grev L a i n e z ,
»Til at stige høit, saa viid nu,
»At herefter gaaer ei længer
»Eders Gang til Firmamentet,
»Som tilforn, ad denne Vei!

»Frygteligt er Eders Hovmod,
»I som ydmygt burde ligge
»Knælende for Eders Konge,
»Som det sig Vasallen sømmer,
»Med ærbødigt blottet Hoved !
»Men I blotter kun Jert Hoveds
»Overmod, fordi Jert Rygte
»Steg saa høit, at selve Thronens
»Glands I fast fordunklet har.

»Hvilken stor og ædel Idræt
»Har vel hele Vintren holdt Jer
»Fra mit Hof? Og hvorfor bærer,
»Da I dog er født til Hofmand,
»Haar og Skjæg I saa uklippet,
»Som en Ørknens Eremit?
»Vel jeg veed, at disse Spørgsmaal
»I mig neppe vil besvare;
»Men jeg veed og, at der gives
»Meer end eet Slags Hykleri.

»Dog, om I mig her vil svare,
»At som Kriger og Feltherre
»Har I til paa Sligt at tænke
»Hverken Tid ei heller Lyst:
»Vel, saa siig mig da, Forvovne,
»Hvorfor I ved at afsløre
»Mine Planer dem kuldkasted
»I A l c a l a , som I veed?

»At j e g Fjender har, det veed jeg,
 »Og det vil I sagtens svare;
 »Thi saa siger selv den Bedste,
 »Og vel og den Sletteste.
 »Men I selv, det tør jeg sige,
 »I har blandt C a s t i l i e n s Adel
 »Mange Fjender, ingen Venner;
 »Men er ei foruden Venner
 »Selv den Ædleste paa Jorden
 »Ogsaa den Unyttigste?

»Dog, paa mine Rigers Grændser
 »(Har man sagt mig) er I frygtet
 »Af de stolte Maurerstammer;
 »Nogle elske Jer, men Alle
 »Ære de Jer som en Gud.
 »Vel, saa indprent dem herefter
 »Agtelse for Eders Konge
 »Som tilforn for Eder selv.
 »Een, (jeg veed, I ham ei lider)
 » A l i M a i m o n i T o l e d o ,
 »Er min Ven og Forbundsfælle,
 »Han alene nyder Fred.

»Mærk nu vel mit Ord, R o d r i g o !
 »Efter hin ulykkelige
 »Skjæbne, som rev bort min Broder,
 »Hylded Alle mig med Haandkys,
 »Kun ei C i d . Han lod mig sværge,
 »Han forhaaned dybt sin Konge,
 »Ved hin Ed paa Evangeliet, —
 »Paa hin Liimstang og hin Jernlaas.
 »Stolt var dengang Eders Adfærd;
 »Og for nu at bøie dette
 »Stolte Hovmod, siger herved
 »Jeg, hvad dengang Mange sagde:
 »»Vistnok havde C i d let kunnet,

»»Og som Mand af Ære skullet
 »»Ved Z a m o r a s Port indhente
 »»Hin forræderske B e l l i d o ,
 »»Og hans Daad med Døden lønne,
 »»Thi han havde Tid nok for sig;
 »»Men det gjorde C i d nu ikke,
 »»Thi han gjør kun, hvad han vil.««

»Heller ikke var der Nogen
 »Trindt i alle mine Riger,
 »Hverken Mand, ei heller Qvinde,
 »Som mistænkte mig for Medskyld
 »I hint Mord — kun ene C i d :
 » H i m l e n s e l v h a r s e n d t D o n
 S a n c h o
 » D ø d e n h e r , f o r d i u l y d i g
 » H a n s i n F a d e r s V i l l i e t r o d s e d !
 —
 »Saa var herom Alles Tanker,
 »Mistro nærede kun C i d !

»Derfor, som for meget Andet,
 »Landsforviser jeg Jer herved
 »Anden Gang fra mine Riger,
 »Og bemægtiger mig derhos
 »Al den Rigdom, I har samlet; —
 »Hvem den skal hjemfalden være.
 »Derom dømme skal mit Raad.

»Sluttelig jeg strengt forbyder
 »Jer at give mindste Gjensvar
 »Paa, hvad nu jeg har Jer sagt.«

Saadan talte her, forført af
 Onde Tunger, D o n A l f o n s o
 Til den ædle C i d , hint rene

Speil for Tapperhed og Dyd!**43.**

»Svare maa jeg, Kong **A l f o n s o** ,
»Thi et Svar har jeg til Eder;
»Og kun Een — kun Een jeg kjender
»Som kan Svaret mig forbyde;
»Men den Ene findes ikke
»Her paa Jord, thi det er Gud.

»Frygt skal ingen brav Mand nære;
»Men da ved utidig Taushed
»Uskyld regnes kan for Brøde,
»Vel, saa maa jeg tale her.

»Dersom Ord den Magt var given
»At tilintetgjøre Æren,
»Da det vistnok havde været
»Bedre, om I havde draget
»Dolken mod mig, end at tale
»Til mig, som I nu har talt;
»Men kun Loven kan vanære,
»Denne Magt har ingen Konge,
»Og I mægter det saa lidet,
»Som den Usleste blandt Trælle; —
»I kan ei vanære mig!

»Jeg paa Knæ for Eder ligge
»Som en Træl? Nei, **D o n A l f o n s o** !
»Og hvad angaaer, høit at stige,
»Der ei trænger jeg til Eders,

»Ei til Nogens Arm paa Jorden,
»Kun til een, — og den er min.

»Lad kun dem, som Jer vil smigre,
»Blotte deres Hoved for Jer,
»Men bedække deres Tanker!
»Klogt gjør de. Jeg vil, som hidtil,
»Staae bedækket for min Konge,
»Jeg, som aldrig smigred Jer.

»Hvorfor jeg ei saaes ved Hoffet,
»Samt hvad jeg til Eders Bedste
»Har udrettet i A l c a l a ,
»Da hint Forbund blev oprettet,
»Herre, derom vil jeg tie;
»Thi den Mand, som selv ei føler
»Tjenester, han har modtaget,
»Ham forklares de forgjæves;
»Al Fortjenesten man sletter
»Ved slig Tale selv kun ud.

»At af Maurerne jeg agtes,
»Det bør glæde Jer, o Konge;
»Thi hvis mig de meer ei agted,
»Frygted de vel neppe J e r .

»Konge, Eders gode Hjerte
»Drage heller Jer til Minde,
»Hvad jeg trofast har udrettet
»Jer til Gavn! — Hvis jeg, o Konge,
»Havde villet see Jer sidde
»Med Foragtens Plet paa Thronen,
»Sandelig, ei gjenoprettet
»Havde jeg da Eders Ære
»Ved en Ed saa stærk og klar!

»Hvo til mig om D o l f o s taler,
»Han kan derved dybt bedrøve,
»Men kan ei fornærme mig.
»Grebet havde jeg ham vistnok,
»Havde jeg blot havt de Sporer; —
»Ak, naar Saadant skeer, da sukker
»Vel hvert bravt og ædelt Hjerter;
»Og naar man sin Feil maa tilstaae,
»Føles Brøden dobbelt tungt!

»I vil røve mig min Rigdom;
»Men da jeg hver Maravedi
»Eders Tjeneste har offret,
»Og Alt, hvad ved mine Vaaben
»Vundet blev, har skjænket Eder,
»Siig, hvad vil da Meer I tage?
»Hvad kan I og Eders Raader der, hvor Intet er?

»Men fra nu af, Herre Konge:
»Vil jeg for mig selv erhverve,
»For mig selv, og ei for Jer.

»Og nu drager jeg af Landet,
»Ei fordi I saa befaler,
»Men frivillig og fornærmet
»Over hvad I her har talt.
»Æreløs den Mand, som vilde
»Taale Sligt selv af sin Drot!

»Himlens Jomfru være med Jer
»Og velsigne Eders Vaaben,
»At det Sværd I ei maa savne,
»Som med mig I mister nu!«

Saadan talte C i d til Kongen,
Førend ud han drog af Landet; —
Dette er hans egne Ord.

44.

»Utaknemmelige Konge!
»Utaknemmelig som grusom!
(Raabte Heltens ædle Hustru)
»Mig tilkommer det at klage,
»At anklage dig, A l f o n s o ;
»Thi ei Mandens, men kun Qvindens
»Hjerte giver Smerten Bøst.

»Vee dig, Konge, at R o d r i g o ,
»At min C i d du har fornærmet —
»Vel med Ord kun; thi med Gjerning
»Havde du det aldrig vovet;
»Thi med Sværd min Husbond taler,
»Og det var ei roligt blevet
»I sin Balg, om du, o Konge,
»Havde været Adelsmand.

»Du erklære C i d landflygtig!
»Hvilket Vanvid! Allevegne
»Skaffer i Landflygtigheden
» C i d sig selv et Fædreland.

»Lad Misundelsen kun øve
»Længe nok sin Ondskab mod ham;
»Der den knuser sine Tænder,
»Thi min C i d er klædt i Staal.

»Selv nu sender du ham fra dig
»Med hans Sværd, — velan, A l f o n s o ,
»Du vil ønske ham tilbage
»I dit allerførste Slag!
»Aldrig skatter man det Gode
»Ret, før man har mistet det.

»Mener du, at det ham angrer?
»Skulde Nogenting ham angre,
»Blev det vel, at han for Kongers
»Venskabs Skyld har gjort sig Fjender,
»At sit Navn han har gjort frygtet,
»For at hjælpe deres Afmagt.
»Kun for dine Rigers Grændser
»At udvide og befæste,
»Har han gjort Alt, hvad han gjorde.
»Uden ham var end dit Rige
»Kun A s t u r i e n s Bjerger nu.

»Og hvordan har han saa tjent dig?
»Havde han dig tjent lig hine
»Hofmandshelte, som dig smigre,
»Prise dig, og dig bagvadske,
»Da var han endnu, o Konge,
»Dig den dyrebare Tjener,
»Velbelønnet hver hans Daad.

»Men da tvertimod du saae ham
»Heller give, end modtage,
»Da veg bort al Gunst og Naade!
»Thi ei forekommer Noget
»Utaknemmelige Fyrster
»Mere trykkende, meer pinligt,
»Meer utaaleligt at bære,
»End naar ædle Undersaatter

»Med uegennyttigt Højmod,
»Offre Alt for Drot og Land.

»Spildt er her Forviisningsstraffen,
» D o n A l f o n s o , — spildt paa C i d !
»Lad den være Straf for Andre,
»For Dagdrivere ved Hoffet,
»Farlige for ingen Maurer,
»Skjøndt for mangen ædel Krigsmand,
»Naar, lig Skovens unge Hjorte,
»For hans Hustru snildt de lokke,
»Mens for Kjærlighed og Ære
»Manden kæmper i din Hær.

»Vee dig, Utaknemmelige!
»Utaknemmelig som grusom!
»Een Gang har kun her paa Jorden
»Gunst og Sandhed vandret sammen.
»Du omringet staaer af Hunde, —
»Hunde, som idag dig smigre,
»Men imorgen ved dit første
»Feiltrin vende sig imod dig
»For at sønderrive dig!
»Saadan er den Drot omgivet,
»Som, af Favoriter blindet,
»Sjelens Øie mistet har.«

Saa hun klaged i sin Harme
Uden Ophør, naar ei Taarer
Qvalte hendes Klagers Lyd.

Da den store **C i d** , Feltherren,
 (**C i d** , hvis Dage Gud opholde
 Med sin hele Magt og Vælde!)
 Da nu **C i d** bort vilde drage
 Med sin Hustru, sine Døttre,
 Sine Kæmper og sit Hof :
 Fandt han alt sit Gods fortæret
 I de mange svare Krige,
 Fandt han ei een Maravadi
 At bestride Toget med.

Hine skønne Hyazinther,
 Som ham i hans Ungdom sendtes
 Af fem overvundne Konger,
 Lagde nu **D o n n a X i m e n a**
 I sin ædle Husbonds Hænder
 Til Pantsætning eller Salg.

D o n n a S o l , **D o n n a E l v i r a** ,
 Hine elskelige Smaabørn,
 Saae de funklende Juveller;
 Og da de om Salget hørte,
 Brast de ud i bittre Taarer,
 Og fra deres skyldfri Hjerter
 Opsteg mangt et barnligt Suk:
 »O de deilige Juveller!
 »Sælge dem!« skreg de med Graad.

»Hvor dog Smaabørn ligne Kongen
 (Sagde **C i d**) »thi ogsaa disse
 »Græde for Alt, hvad der glimrer.
 »Qvinder, Børn og Konger have
 »Just paa Grund af deres Svaghed
 »Krav paa Overbærenhed.
 »Thi at vise Svaghed Skaansel
 »Er den Stærkes Pligt. Saa lad os
 «Nu, **X i m e n e** , føie dem —«

»Og beholde Moders Smykker !«
Raabte Børnene med Jubel,
Og krøb op paa Skjødet hos ham,
Skjøndt hans Skjæg de ellers frygted,
Og omfavned fro og kyssed
Faderen af Hjertens Grund.

Komme lod nu C i d to Jøder,
Og med mange Ceremonier
Tage Plads hos sig ved Taflet.
Tusind Stykker Guld han ønsked,
Og som Sikkerhed for Laanet
Gav han dem to store Kister,
Hvori alt hans Sølvtoi laa, —
Dog paa Vilkaar, ei at aabnes,
Førend Aar og Dag var omme;
Thi først da var det dem tilladt
Sig til Indholdet at holde,
Naar ei Pantet indløst blev.

Meer betryggede ved Heltens
Ædle Navn, end ved hans Kister,
Talte strax de to Omskaarne,
Tusind Stykker Guld ham op,
Og gik ind paa alle Vilkaar,
Men tog dog hans Kister med sig,
Som (thi Nøden tvang ham til det)
C i d kun havde fyldt med Sand.

Smerted denne Daad hans Hjerte?
Nei, han gjorde den behjertet
Fuld af Tillid til sin Lykke,
Vis paa sine Vaabens Held.

46.

»Op, **X i m e n e** , nu til Kirken !
»Mine Vaaben og mit Banner
»Til Guds Ære fromt at vie,
»At Hans Hjælp maa følge dem!«

Høit af Krigsmænd og af Præster
Blev nu Heltemessen sjunget;
Høit det helligste Mysterium
Hilst af skingrende Trompeter.

Cymbler, Pauker og Basuner
Klang, saa Kirkens Buer bæved;
Og tre hundred tappre
Hjerter Fyldtes med nyt Heltemod.

Da nu Fanen var indviet,
Da tog **C i d** den i sin Høire,
Og tiltalte den saalunde:

»Du, en fattig og landflygtig
»Castilianerhøvdings Fane,
»Ædle Banner! nu har Himlen
»Dig indviet og velsignet;
»Og nu mangler i din Hæder
»Kun, at Spanien skal dig agte, —
»Og det lover jeg dig her!«

Derpaa rulled op han Fanen,
Svang den høit og lod den flagre:

»Seir og Roes skal dig ledsage,
»Til maaskee i Fremtids Krige
»Stolt ved Siden af Monarchers
»Bannere du flyve skal.

»Dysset er i Søvn A l f o n s o
»Af sit Hofs Sirenesange,
»Og om snart ei op han vaagner,
»Venter Vanheld ham og Skam.
»Krigere! men vi har rystet
»Sønnen af os; thi vanæret
»Bliver, hvor slet Ingen duer,
»Den, som selv er Noget værd.

»Dysset af Sirenesange
»Sover nu den tapre Konge;
»Lad da os hans Slummer nytte
»Til at skræmme dette Hofkryb
»Ved Bedrifter — ei ved Hoffet,
»Men i aaben Mark! Thi Intet
»Sætter større Skræk i Blodet
»Paa Bagvadskeren, end Rygtet
»Om, at Den, de have bagtalt,
»Har erhvervet i det Fjerne
»Sig et herligt Heltery.
»Tusind ædle Hjerter sukke
»Lønligt her forfulgt' af saadan
»Ond og giftig Klaffertale.
»Held dem, naar de for Alverden
»Kan afsløre den, som vi!

»Flyv da stolt, du ædle Banner,
»Thi du være skal en Tilflugt
»For Enhver, som sukker under
»Lastefulde Herrers Aag!«

Ned nu sænked han sin Fane:

»Tappre Kæmper, brave Venner!
»Naar Vasallen Hevn vil øve
»Mod sin arvelige Lehnsdrot,
»Viser sig hans Hevn dog altid,
»Ogsaa naar den er retfærdig,
»Kun som Oprør mod Monarchen
»Og som Landsforræderi.
»Men naar Smerten man forvinder,
»Selv naar Hjertet dybt har følt den,
»Da er Saadant Kjendetegnet
»Paa en stolt høisindet Sjel.
»Gjaldt det her om Hevn, ei skulde
»Mine Avindsmænd mig undflye,
»Selv om jeg til Firmamentet
»Skulde følge deres Spor.

»Her i Kjærlighedens Bolig,
»Her i dette Fredens Tempel,
»Her jeg aander hen i Luften
»Mindet om, hvad mig har krænket;
»Hver en Rest af Nag og Hevnlyst
»Slaaer jeg hen i Veir og Vind.

»Og endskjøndt jeg nu til Kampen
»I mit eget Navn mig ruster,
»Bærer jeg dog mine Vaaben
»Kun som Stridsmand for C a s t i l i e n s
»Og for C h r i s t e n h e d e n s Sag.
»Faaer jeg Magt dertil, da planter
»Jeg mit Banner i T o l e d o ;
»Og hvad der min Arm erhverver,
» N y - C a s t i l i e n kaldes skal.

»Men for Øjeblikket, Venner,

»Da et Herberg os nu fattes,
 »Er en fjendtlig Borgs Erobring,
 »Hvad vi først udrette maae.

»Er her Nogen, som i denne
 »Krig sig venter Meer, end Hæder,
 »Saa forlade han mit Banner,
 »Thi da er ei d e r hans Plads.«

Atter løfted høit han Fanen:

»Flyv nu stolt, du ædle Banner,
 »Vift nu stolt for Himlens Vinde!
 »Stem nu op i vældig Samklang,
 »Pauker, Trommer og Trompeter!
 »Eders stærke Røst forfærde
 »Kun den Svage, kun den Onde,
 »Kun den falske Hyklersværml!«

47.

Altid vil en Drot sin Tjener,
 Var det end hans første Lehnsmand,
 Kun paa Tjenerpladsen see;
 Og saafremt sig En opsvinger
 Til en høiere, da viser
 Han ham strax Foragt og Ugunst, —
 Ret som ryggesløse Qvindfolk
 Altid vise Haan og Stolthed,
 Naar en Mand ei dem til Villie
 Selv foragtelig sig gjør, —
 Eller som de store Guder,

**Der med Vredens Lyn og Torden
Skaane kun det svage Siv.**

**Da nu C i d s berømmelige
Bortgang Drotten kom for Øre,
Tog saalunde han tilorde
Midt i sine Hofmænds Kreds:**

**»Bort idag fra vore Faner
»Gaaer den Tappreste blandt Helte,
»Som vel nogentid har udøst
»Maurerblod paa Spaniens Grund.**

**»Tyktes stundom mig hans Frihed
»Grændseløs, ja hartad Frækhed,
»Saa var dog slig tvangløs Frihed
»Ham maaskee tilstedelig
»I Betragtning af hans gamle
»Kjærlighed og gamle Troskab
»Mod vort kongelige Huus.**

**»Bort han gaaer — en enkelt Ridder:
»Men snart vil med Hu og Hjerte
»Mange Tusinder ham følge;
»Thi saasnart fra Slottets Muurkrands
»Sig en enkelt Steen løsrive,
»Følge snarligt flere med.**

**»Og hvad taber vel ved Hoffet
»Den, som ikkun d e r var Intet.
»Men, ihvor han ellers færdes,
»Ved sit blotte Navn sig skaber
»Selv et Hof, hvor han er Alt?**

»Ro har aldrig nogen Konge!
»Snart vil En, snart vil en Anden
»Sværd og Scepter sig tilrive,
»Og bestandig maa han tænke
»Paa det Mindste som det Største,
»Og til Modstand staae beredt.

»Sagde jeg nu her i hele
»Hoffets Paahør, at jeg agter
» C i d , skjøndt kun en enkelt Ridder.
»Mere værd, end Eder Alle,
»Saa betog jeg Eder derved
»Glæden over hans Forviisning;
»Thi da tyded I min Tale
»Vistnok som en Mishagsyttring,
»Og da lød vel atter E d e r s
»Om en vægelsindet Konges
»Let omskiftelige Luner.

»Og desuden, hvad kan C i d vel,
»Skjøndt saa mageløs en Krigshelt,
»Trofast, ædel, klog og tapper,
»Og et Speil for Dyd og Manddom,
»Vente sig af Kongers Naade,
»Naar han for sin Overherre
»Ei sin Stolthed bøie vil?

»Nu, saa lad det altsaa blive,
»Som det er, paa det at ogsaa
»Andre Folkeslag maae sige,
»(Mærker Jer min Tale vel!)
»At ustraffed lod A l f o n s o
»Aldrig nogen Tjeners Hovmod —
»Da selv ikke C i d gik fri.«

48.

Der staaer **C i d** nu fuldt udrustet,
Og den vilde Saracener,
Som ei veed, hvad nu skal komme,
Sværges stolt ved sin **M a h ó m a** .

Der staaer Helten fuldt udrustet
Til at drage mod **V a l e n c i a** ;
Og nu angrer Kong **A l f o n s o** ,
At han har fornærmet **C i d** .

Støttet paa sin Kaarde taler
C i d til Afsked med **X i m e n e** ,
Mens **B a b i é ç a** utaalmodigt
Tygger stampende paa Bidslet
Ventende sin Rytters Komme,
Og mens stolt hans Faner flagre
Som af Længsel efter ham.

»Hvorfor græder du, **X i m e n e** ?
»Er vor Kjærlighed, min Hustru,
»Da saa svag, at ei den taaler
»Nogen Tids Adskillelse?

»Altid er jo Adelsmanden
»Tjeneste sin Konge skyldig!
»Dersom Kongen er retfærdig,
»Skylder man ham den som Lehnspligt;
»Og naar han er uretfærdig,
»Vel, saa skjænker man ham den.

»Mod og Høisind har som Datter
»Af en Helteslægt du arvet;

»Og jeg veed, det er en Krigers
»Hustru uden Qvindesvaghed,
»Jeg mig efterlader her.

»Brug da vel, naar jeg er borte,
»Hvert et Øieblik af Dagen;
»Syng med Døttrene hver Aften,
»Og stat op med Morgenrøden;
»Hold, som hidtil, Alt i Orden, —
»Sid ei ledig, min X i m e n e !
»Lediggang er Sjelens Fjende,
»Virksomhed dens Lægedom.

»Gjem nu under Laas og Lukke
»Dine rige Klædningsstykker,
»Brug dem atter ved min Gjenkomst;
»Ei for bedre mig at tækkes,
»Men for Ærens Skyld, X i m e n e ;
»Thi du veed, det anstaaer Qvinden,
»Medens hendes Mand er bortreist,
»Bedst at bære simple Klæder
»Og at undgaae Pragt og Bram.

»Unge Pigebørn bør altid
»Fjernt, som Blaar, fra Ilden holdes;
»Dog, lad vore Barn ei mærke
»Faren, naar du fjerner den.
»Lad dem altid hos dig sove;
»Lad ei uden deres Moders
»Sikkre Følgeskab dem sværme
»I det Grønne frit omkring;
»Døttre uden deres Moder
»Ere hyrdeløse Lam.

»Sladdrelystne Tjenerinder
»Viis med Værdighed tilbage;

»Og mod Børnene vær altid
»Fast, ubøielig og streng.

»Vær mod Venner ei uvenlig,
»Men lad aldrig selv den bedste
»Mine Breve see, — saa lidt som
»Jeg vil vise mine Venner
»Noget Brev, du sender mig:
»Thi det Baand, som sammenknytter
»Mand og Hustru, er et ædelt
»Ømt Fortrolighedens Baand.

»Aldrig Agtelsen bevares,
»Hvor man siger Alt til Alle;
»Og kan Hustruen ei tie,
»Saa blier snart, hvad hendes Husbond
»Gjør og siger, Talens Gjenstand;
»Derved lider Husets Ære,
»Men paa den beroer dets Magt.

»Dog saafremt det undertiden
»Altfor svært dig skulde tykkes,
»Heelt at skjule mine Breves
»Indhold, — thi et Glædens Budskab
»Er det ei saa let at skjule, —
»Saa betro kun vore Døttre,
»For til Taushed dem at vænne,
»Sagen i Fortrolighed;
»Thi det veed jeg ganske sikkert,
»At de kjære Børn vil tie
»Deres Fader til Behag.

»Modtag derhos Raad af Ingen,
»Spørg kun, hvad jeg raade vilde,
»Om jeg havde været hos dig,
»Og lad dette Raad staae fast.

»Men i vanskelige Sager
»Spørg mig selv, og spar ei Pennen,
»Min skal aldrig svigte dig.

»To og tyve Maravedi
»Bruge du til daglig Udgivt;
»Thi sand Adel taaler hverken
»Karrighed ei heller Ødslen.
»Men om Pungenød dig trykker,
»Da lad mig og ellers Ingen
»Vide Sligt. Reis aldrig Penge
»Ved at lade nogen Tjener
»Som Selvskyldner hefte for dem;
»Men, saafremt det ei kan undgaaes,
»Laan dem paa mit eget Navn —
» P a a m i t b l o t t e O r d , X i m e n e !
»Thi man veed, at hvad jeg lover,
»Staaer saa fast, som Firmamentet.
»Og som jeg for Andre kæmper,
»Saa vil og, tvivl aldrig derpaa,
»Andre troligt sig bestræbe
»For at tjene mig og dig.

»Nu farvel! Et Kys til Afsked,
»Kun et eneste, X i m e n e ;
»Thi jeg bringer intet fremmed
»Kys fra Krigen hjem til dig.
»Og nu bort! at mine Kæmper
»Ei skal troe, jeg som en Brudgom
»Drømmer Tiden bort hos dig.«

F J E R D E A F S N I T .**Cids Bedrifter i Yalencia, og
hans Død.****49.**

Handler Kongen uretfærdigt,
Saa vil **C i d** ham dog ei ligne,
Ei betale Ondt med Ondt; —
Han forlod i bittre Taarer
Sine Børn og sin **X i m e n e** ,
Alle ham saa dyrebare,
Og brød ind med sine **Kæmper**
I de Vantroes Land, og slog dem,
Og erobred deres Borge,
Og paalagde dem at yde
Kong **A l f o n s o** Skat og Hyldning, —
Til omsider i **A l c ó c e r**
Maurerne ham slutted inde
Med saa stor en Magt, at Helten
Intet Udfald vove vil.

Frem da tren den djærve Krigshelt
A l v a r F a n n e z af **M i n a y a** ,
Og tog harmfuld saa tilorde:

Var det Møien værd at drage

»Hid fra vort **A s t u r i e n s** Bjerger,
 »For at kjæmme her vort **Skjæg?**
 »Brødet, som i **Ørkesløshed**
 »Her vi æde, **Kammerater,**
 »Er just intet **Æres brød.**
 »Op da nu! ud midt iblandt dem!
 »Enten seire, eller **døe!**«

»Du har talt som **Mand af Ære,**
 » **A l v a r F a n n e z a f M i n a y a ;**
 »Bær du **Fanen,**« sagde **C i d .**

»Og jeg sværger«, lød hans **Gjensvar,**
 »At jeg bære skal dit **Banner**
 »Did, hvor muligt i **Betænkning**
 »Selv du tog at bære det!«

Dristigt slog han sig igjennem,
Drog dybt ind i Maurerlandet,
Og nu gik det Slag i Slag.
Vel beklaged sig de Vantroer
Over Uret, thi de paastod,
At de nøde **D o n A l f o n s o s**
Venskab og Beskyttelse;
Men naar slog man vel en Fjende,
Som ei klaged over Sligt?

50.

Breve lod nu Kongen skrive
Til **R o d r i g o , stolte Breve,**
Som fra **Først til **Sidst** var fyldte**

**Med Spioners og med Fjenders
Mangehaande Klaffertale;
Hører nu, hvad Kongens Kantsler,
C o n s u é g r a , fik til Svar:**

»Ædle Herrer fra **V i l l a l o n ,**
»Tappre Riddere fra **V a l v e r n a ,**
»Gode Mænd fra **S a l s u e n n a ,**
»Gode Christne fra **V i l a l d a ,**
»I, som har saa travlt med Andres
»Liv og Levnet at ransage,
»Læser her, og læser ret.

» **R u y D i a z** man mig kalder,
»Vel og **C i d C a m p e a d o r ;**
»Og jeg er saa tro mod Kongen,
»Som **X i m e n e** er mod mig.

»Her blandt mine tappre **Kæmper**
»Lever jeg som simpel **Krigsmand;**
»Knap om Ugen tvende **Gange**
»Lægger jeg min **Vaabendragt.**

»Teltet er mit **Sovekammer;**
»Siddende paa **Jorden holder**
»Som en **Kriger** jeg mit **Maaltid**
»Thi der fattes mig et **Bord.**

»Der jeg lader mine tappre
»Vaabenbrødre spise med mig,
»For ved saadan simpel **Bordskik**
»Dem til **Haardførhed** at **vænne,**
»Og for, mens vi spise sammen,
»At omflamme deres **Mod.**

»Aldrig i v o r Bordsamtale
»Døde Fjender vi hudflette;
»Heller aldrig foregriber
»Der vor Mund Guds Straffedomme
»Over nogen Levende.

»Jeg, Feltherren, taler sjeldent,
»Taler lidet kun om Andre,
»Spørger kun, om der forsvarligt
»Sørget er for min B a b i é ç a ,
»Saa at jeg strax efter Maaltid
»Ile kan paany til Kamp.

»Ingen Ven jeg foruretter,
»Jeg kun saarer med mit Glavind
»Aldrig med min Pen og Tunge,
»Selv naar Magt jeg har dertil.

»Naar jeg lægger mig i Teltet,
»Gjør jeg det kun for at sove,
»Aldrig for at ligge vaagen
»Og i Nattens Mulm udtænke,
»Hvordan lumsk jeg kan berige
»Mig ved fremmed Eiendom.

»Og saasnart jeg atter vaagner,
»Da begynder atter Kampen,
»Her en Maurerborg jeg tager,
»Lader hist en anden ligge,
»Alt som Lykken føier sig.

»Men saa tidt jeg er i Eenrum,
»Tænker jeg paa min X i m e n e ,
»Og det gjør jeg med et Suk, —

»Thi i Graad forlod jeg hende,
 »Klagende som Turtelduen,
 »Og nu sidder fjernt og ene
 »Hun og sørger langt fra mig.

»Men forøvrigt, C o n s u e g r a
 »Og I andre gode Herrer,
 »Baade kan og tør jeg svare
 »Dristigt, hvem det end skal være,
 »Og min hele Sjel afsløre
 »Fredigt, uden Forbehold.«

51.

Bort fra Bordet, hvor hans Kæmper
 Efter Seiren fro holdt Maaltid,
 Kaldte C i d , dog ubemærket,
 M a r t i n P e l a ë z , en Yngling,
 Som i sidste Træfning havde
 Holdt sig slet, — tog ham afsides,
 Og tiltalte ham saalunde:

»Kom, lad os To sidde sammen
 »Her idag ved dette lille
 »Lave Bord paa disse Skamler;
 »Thi paa denne Dag tilkommer
 »Os ei Sæde blandt de Tappre;
 »Thi bedækkede med Hæder
 »Sidde de med A l v a r F a n n e z
 »Hist til Høibords som Heroer,
 »Og kan Ingen taale blandt sig,
 »Som endog i mindste Maade
 »Paa sin Ære har en Plet.

»Æren taaler ingen Pletter,
»Den maa være pur og reen;
»Og hver Plet paa den bli'er altid
»Til et hæsligt Brændemærke,
»Som end ei al Spaniens Rigdom
»Kan aftvætte; — kun een Kilde
»Har slig Kraft; og denne Kilde
»Rinder i en Fjendes Bryst;
»Kun med Fjendeblood udslettes
»Slig Elendighed og Plet.

»Heller døe, end redde Livet
»Og som æreløs ei turde
»Tage Plads blandt tapre Mænd!

»Lad min gamle Vens, din Faders.
» P e d r o P e l a ë z ' Bedrifter
»Os i denne Stund erindre, —
»Ha, hvor kløved han ei Skjolde!
»Slige Mænds Exempel tjene
»Som Opmuntring os, o Yngling,
»Til at gjøre, hvad hver modig
»Krigsmand er forpligtet til!

»Da tør atter vi frimodigt
»Bede F a n n e z og de Andre
»Om en Plads ved Bordet hist.

»Unge Mand, saa eftersiig mig
»Ord for Ord, med Mund og Hjerter,
»Hvad jeg her fremsiger nu:

»Heller under Hedningshestens Hove

»*Knuust og død, end redde Liv og Lemmer*
 »*Og som æreløs af christne Kæmper*
 »*Vises bort med Skam fra deres Lag !*

»Prent mit Ord dig dybt i Hjertet,
 »Yngling, at ei hist paa Sletten
 »Vinden flyver bort dermed.

»Tabt gik Hesten, — sørg ei derfor,
 » C i d dig give vil en anden.
 »Brug nu Sværdet kjækt og kraftigt,
 »Som din Fader brugte det!

Saa med dæmpet Bøst ved Bordet
 Til den unge Svend han talte;
 Men da op man stod, da greb han
 M a r t i n s høire Haand og raabte
 Med sin Malmrøsts hele Kraft:

»*Heller under Hedningshestens Hove*
 »*Knuust og død, end redde Liv og Lemmer*
 »*Og som æreløs af christne Helte*
 »*Vises bort med Skam fra deres Lag!*«

I det Samme klang fra Leiren
 Clarinetter og Trompeter:
 »Fremad, frem! Nu fører C i d os!
 »Til V a l e n c i a gaaer det nu!

Og begeistret af hans Tale
 Gjorde Tapperheds-Mirakler
 For sin Læremesters Øine
 P e l a ë z paa denne Dag.

52.

»Da nu Himlens høie Dronning,
»Den høilovede, har hjulpet
»Med sin naaderige Bistand
»Os **V a l e n c i a** at erobre —

»Saa gak nu, min brave **P e d r o** ,
»Ud blandt Maurerne, og sørg for,
» At de Lidende husvales,
»Og de Døde faae en Grav.

»Siig derhos de Overvundne
»Baade Mænd og Qvinder fra mig,
»At saa stolte som vi ere
»Under Krigen mod en Fjende,
»Saa sagtmodig og højmodig
»Er vor Fremfærd efter Krigen
»Mod et overvundet Folk.

»Faa dem til at komme til mig,
»At jeg selv kan tale med dem;
»Siig dem, at for deres Penge,
»Deres Hustruer og Døttre
»Uden Frygt de kunne være;
»Thi til deres gyldne Skatte
»Fattes der mig Pengekister,
»Og mig fattes Fruerstuer
»Til at huse deres Qvinder; —
»Een kun er min Gemalinde,
»Jeg har ikke Rum til fleer: —

»Men til h e n d e , — til min arme
 »Ædle sørgende X i m e n e ,
 »Drage du, min A l v a r F a n n e z ,
 »For at hente til sin Husbond
 »Hende hid med vore Døttre.
 »Tag og med dig nogle Penge,
 »Ei for faa, at hun kan vise
 »Sig med Anstand blandt os her,
 »Naar hun kommer for at skue
 »Penne skjønne Stad, og gjensee
 »Sin R o d r i g o her, sin Ven.

»Tred've Mark i Guld fremdeles
 »Med du føre til S a n P e d r o
 »Til at lægges paa hans Alter
 »I C o r d o n n a s Klosterkirke.

»Tag og med dig tvende tusind
 »Stykker Guld, og udbetal dem
 »Til de to agtbare Jøder,
 » I s r a e l og B e n j a m i n .
 »Bed dem venligst at tilgive
 »Mig min Løgn, — i al min Livstid
 »Een Gang kun jeg løiet har!
 »Thi de to jernbundne Kister,
 »Som til Sikkerhed de modtog,
 »Troede de med Sølvtoi fyldte,
 »Skjøndt deri kun Sand var fyldt.
 »Dog bedrog de sig ei deri,
 »Thi mit Ord var og i begge
 »Disse to pantsatte Kister,
 »Og mit Ord er ægte Guld.

» A n t o l i n e z , I ledsager
 » A l v a r F a n n e z ; thi hans Tunge
 »Er en Smule lad, men Eders
 »Giver gjerne Talen Løb.

»Vel, saa lad nu Tungen løbe,
»Og fortæl X i m e n e muntert
»Alle vore Æventyr.
»Syng og med i hendes Sange,
»Thi hun elsker, som I mindes,
»Sang og Citherspil, naar Glædens
»Timer gjæste hendes Hal.

»Derfra følges I til Hoffet,
»For at overbringe Kongen
»De for ham bestemte Gaver
»Samt min Bøn, at han i Naade
»Mine Børn og min X i m e n e
»Lader drage hid med Jer.

»Glem nu ikke, A l v a r F a n n e z ,
»Hvad paa d i n Viis, i dit Krigssprog,
»Du som min Gesandt skal sige,
»Om du end ved saadan Tale
»Giver een og anden Hofhelt,
»Oplært i sin Herres Skole,
»Stof til Latter. — Sigtens vil der
»Ogsaa findes dem ved Hoffet,
»Der vil mestre og bespotte
»Som d i n Tale saa m i t Raad:
»Vel, saa svar dem da saa kraftigt,
»At Misundelsen beholder
»Giften i sin egen Barm.

»Nu farvel, trofaste Venner!
»Naar I komme her tilbage,
»Seer I mig som Seierherre
»Over andre Maurerstammer,
»Eller finde mig ei meer.«

53.

A l v a r F a n n e z a f M i n a y a ,
A n t o l i n e z ved hans Side,
Kysset deres Konges Hænder,
Da til B u r g o s de var komne,
Hvor sit Hof A l f o n s o holdt.

»Underdanigst Skjænk og Gave
 »Bringer jeg, o store Konge,
 »Jer fra ham, fra den Forviiste,
 »Fra den stolteste Vasal.

»Men at ei i dette Budskab
 »Jeg skal fare vild, saa tillad,
 »At jeg Ord for Ord Jer siger,
 »Hvad han selv har foresagt mig;
 » — Men hvor C i d ei er, er j e g !

»Saadan lød det: Fra V a l e n c i a
 »Sender jeg den Hyldningsgave,
 »Som tilkommer Overherren
 »Fra hans Tjener og Vasal.

»Mindet om den Haardhed, Herre,
 »Som tilforn I viiste mod mig,
 »Er for mange Tider siden
 »Svundet mig af Sind og Hu,
 »Tvertimod — hin Stund jeg priser
 »For hvad deraf til m i n Ære
 »Og til E d e r s Gavn udsprang.

» A l v a r F a n n e z bringer fra mig
 »Hundred ædle Ridderheste,

»Hundred Slaver, som dem føre,
»Samt et Skrin med tred've Nøgler
»Til de Byer og de Borge,
»Hvilke her den Mand Jer skjænker,
»Som Forræder man har kaldt.

»Stolt betaler jeg, o Konge,
»Hvad jeg skylder Jer, med rige
»Overvundne Kongers Gods;
»Thi den Fattige, Fordrevne,
»Hvem I Intet lod beholde,
»Blev ei anden Udvei levnet
»Til som Lehnsmand at udrede
»Jer den skyldige Tribut.

» A l v a r F a n n e z a f M i n a y a ,
»Min Gesandt, kan selv med Sværdet
»Sig erhverve Guld og Rigdom,
»Og begjærer ingen Gaver, —
»Kun at I ham saa tiltaler,
»Som hans Ære fordrer det.
»Hvad jeg aldrig fik af Eder,
»Har han sandelig fortjent.

»Hædersord kun koste Lidet,
»Men har dog til alle Tider
»Lønnet sig for gode Konger;
»Tidt ved dem blev Hjerter vundne,
»Men ved uretfærdig Tale
»Tabtes selv de troeste.

»Desuagtet blev, o Konge,
»C i d Jer tro (saa vedblev A l v a r);
»Og skjøndt sagtens her ved Hoffet
»Mange ham i Mod kan ligne,
»Ligne Faa ham dog i Høimod,

»Han ansaae det for sin Hæder,
 »Skjøndt forviist, Jer tro at tjene,
 »Andre havde vel sat deres
 »I at lønne Ondt med Ondt.
 »Let kan Den, som rakte Dolken
 »Til den smilende B e l l i d o ,
 »Række den til tred've Andre,
 »Om han dem betale vil.

»Hvo der een Gang har belønnet
 »Smigrerne, har derved paalagt
 »Sig den Tvang, at han bestandig
 »Maa bevise dem sin Gunst;
 »Thi en Smigrer vil sig hevne,
 »Dersom Lønnen udebliver; —
 »Og begyndte ei B e l l i d o
 »Hint Forræderi med Smiger,
 »Som med Dolkestød han endte?
 »Men vil I et Bolværk gjøre
 »Jer af deres Læbers Honning,
 »Da vil eengang I erfare,
 »Hvad sligt Bolværk duer til —«

Spottende faldt her en Hofmand
 Med Haanlatter ham i Talen:
 »Tydeligt man seer, at C i d sig
 »Ønsker hid jo før jo heller,
 »For at holde Straffeprækner
 »Her i B u r g o s « —

»Vover Nogen,«

Baabte harmfuld A l v a r F a n n e z ,
 Mens han Hjelman skjød tilbage,
 »Vover Kogen her at mukke?
 »Vel, hvor C i d ei er, er jeg!«

Alle taug. Men da begyndte
 A n t o l i n e z paa sin Tale;
 Og saa rørt blev Kong A l f o n s o
 Ved hans blide Ord og Mine,
 At endnu i samme Time
 Han tilstod D o n n a X i m e n a
 Frit med sine Børn at drage
 Til sin Husbond, til sin C i d .

54.

Da nu efter Savn og Længsel
 Til V a l e n c i a de var komne,
 Til den skjønnne Stad, som vundet
 Var ved C i d s og ved hans Kæmpers
 Ridderlige Vaabendaad:
 Leved nu D o n n a X i m e n a —
 Leved hun og hendes Døttre,
 Nu med C i d , som høit dem elskte,
 Her i Hæder, Fryd og Lykke.

Pludselig da lød det Budskab:
 » M i r a m a m m o l i n , d e n S t o r e ,
 »Nærmer sig med vældig Stridsmagt; —
 »Med halvtredsindstyve tusind
 »Mand tilhest, og med utalte
 »Skarer Fodfolk frem han drager,
 »For at vriste fra de Christne
 »Og fra C i d den ædle Stad.«

Vaabenkyndig og erfaren
 C i d hvert Fæstningsværk med Mandskab

Og med Forraad flux forsyner,
 Og opmuntrer sine Kæmper
 Freidigt paa sin gamle Viis;
 Stiger derpaa med X i m e n e
 Og med begge sine Døttre
 Op i Slottets største Taarn.

Her de saae langs med den nøgne
 Havbred Maurerne sig nærme,
 Saae dem mylre frem om Staden
 Og med rastløst Hastværk reise
 Leirens Gader Telt ved Telt.

Stor var da den Skræk, som greb dem.
 Moderen og hendes Døttre,
 Thi saa stor en samlet Krigsmagt
 Aldrig før de havde seet.
 »Værer uden Frygt, I Kjære,
 »Frygter aldrig, mens jeg lever!
 »Alt imorgen her fra Taarnet
 »Skal I see dem Alle slagne.
 »Og jo Fleer der er, des bedre!
 »Thi ved deres Rigdom voxer
 »Eders Medgibt, kjære Børn.
 »Ogsaa for V a l e n c i a s Kirke
 »Voxe vil jo derved Byttet,
 »Som imorgen Gud til Ære
 »Og hans Folk til største Glæde
 »I paa Altret lægge skal.«

Men da nu han saae, hvor dristigt
 Maurerne i store Masser
 Uden Orden stimled sammen
 Foran en af Stadens Porte,
 Bød han A l v a r S a l v a d o r e s
 Med to hundred raske Hestfolk
 Gjøre Jagt paa disse Vantroer,

At **X i m e n e** og hans **Døttre**
 Kunde glædes ved fra **Taarnet**
 At betragte denne **Jagt**.

Saa han bød, og knap var **Ordet**
 Talt, før over **Hals** og **Hoved**
 Maurerne mod **Leiren** flygted,
 Hvo ei løb, blev hugget ned; —
 Her dog vendte de sig **Alle**,
 Og da **A l v a r S a l v a d o r e s**
 Altfor vidt sig havde vovet,
 Faldt han der i **Fjendens Hænder**,
 Til han næste **Dag** befriet
 Blev af **C i d** med **Hæder** stor.

55.

Næste **Dag** i ordnet **Vælde**
 Drog med **Hestfolk** og med **Fodfolk**
C i d i **Marken** mod de **Vantro**
 Gjennem **Stadens** østre **Portgang**,
S l a n g e p o r t e n kaldtes den.

D o n B e r m u d e s bar hans **Fane**,
 Og fuldt rustet fulgte **Bispen**,
D o n J e r o n y m o, med **Hæren**
 Paa dens **Tog** mod **Maurerdrotten**
M i r a m a m m o l i n d e n S t o r e,
 Som var kommen at fravriste
 Med halvhundred tusind **Hestfolk**
 Og utalte **Skarer** **Fodfolk**
C i d den skjønne **Stad V a l e n c i a**,
 Som han med saa megen

Hæder Frelste fra de Vantroes Vold.

Da nu overfor hinanden
 Maurerhæren stor og talrig
 Og de Christne faa i Antal
 Stode der, da skjælv og bæved
 Mangt et ellers modigt Hjerte,
 Indtil C i d paa sin B a b i é ç a
 I sin Vaabenpragt sig viiste
 Og med vældig Røst udraabte:
 » G u d m e d o s ! M e d o s S a n
 J a g o ! «
 Og foer frem, brød Fjendens
 Rækker, Hugged Alle ned for Fode,
 Som sig voved i hans Nærhed,
 Hvert hans Hug en Fjende gjaldt;
 Maurerblodet sprang, — og badet
 Blev hans Arm i Fjenders Blod.

Midt i Slagets Larm og Tummel
 Traf tilsidst han Maurerdrotten,
 Ramte vældigt ham tre Gange,
 Og tre Gange slap Barbaren
 Kun fordi hans Rustning holdt.
 M i r a m m o l i n da sneg sig
 Dækket af en skovklædt Bakke
 Til en velforskandset Fæstning
 Og lod C i d beholde Marken.
 Kun faa Tusind blev ham levnet
 Af det Folk, som havde fulgt ham;
 Hvo ei faldt, blev gjort til Fange;
 Leiren, rig paa Sølv og Heste,
 Faldt i Seierherrens Hænder;
 Og i Kongens Telt, hvis Lige
 Christenheden aldrig skued,
 Fandt med Glæde man den tappe
 A l v a r S a l v a d o r e s skjult.

Stor var **C i d s** og stor var **Alles**
 Fryd, da nu med **Seir** og **Bytte**
 Til **V a l e n c i a** hjem de droge,
 Stor hans **Døttres** og **X i m e n e s** ,
 Som fra **Slottets høie Taarnrand**
 Havde seet paa **Helte-Slaget**,
 Og nu glade modtog ham.

56.

Takkende sin **Gud** og **Herre**
 Og sin **Skytspatron S a n J a g o**
 For **Beskjærmelsen** i **Farer**
 Og for **Kraft** til at **udkæmpe**
 Alle disse svare **Kampe**
 Med de stolte **Maurerstammer**,
 Og for **Bistand** til at **vinde**
 Flere **Byer** og **faste Borge**,
 End fra **D o n P e l a y o s Dage**
 Fra de **Vantro**e vundet var,
 (Thi **Gud** selv og hans **Apostel**
 Over **C i d** holdt deres **Hænder**) —

Leved **C i d** nu i **V a l e n c i a** ,
 Frygtet hædret og beundret,
 Paa sin **Borg** med sin **X i m e n e**
 Og med sine tvende **Døttre**,
D o n n a S o l . D o n n a E l v i r a ,
 Som han elsked meer end **Alt**.

Vidt og bredt lød i **C a s t i l i e n**
 De vidunderligste **Rygter**

**Om hans Magt og om hans Rigdom, —
 Til to unge rige Grever,
 F e r n a n og D i e g o C a r r i o n ,
 Traadte frem for K o n g A l f o n s o
 Haand i Haand, thi de var Brødre,
 Og fremførte deres Ønske
 Om i Ægteskab at træde
 Med Feltherrens ædle Døttre,
 Som de udbad sig af ham.**

**Og da nu paa deres Forslag
 Kongen Intet fandt at laste,
 Bød han C i d til Gjæst, og lod ham
 Komme til sig i R e q u e n n a ,
 Talte saare naadigt med ham
 Om hans mange Slag og Seire; —
 Regnskab gjorde C i d for Alt.**

**»Men I er heel gammel bleven,
 »Gode C i d , fra sidst vi mødtes.«**

**»Store Konge! (lød hans Gjensvar)
 »Sagtens kan man gammel blive
 »Af saa megen Kamp og Møie; —
 »Nu er Alt dog overstaaet,
 »Da jeg veed V a l e n c i a vundet,
 »Fuld af Rigdom, Fred og Glæde,
 »Eder til en Ejendom.«**

**»Gode C i d , nyd I Jert Eget!
 »Gjerne nøies jeg med Æren
 »Af at eie en Feltherre,
 »En Vasal, som ei sin Lige
 »Har i hele Christenheden.
 »Men nu ønsker jeg at skjænke
 »Eders tvende ædle Døttre**

»To jævnbyrdige Gemaler;
 »Og nu har just her to Brødre,
 »Rige, stolte Cavallerer,
 »Brødrene af C a r r i o n ,
 »Fremført for mig deres Tilbud;
 »Ilde tykkes mig ei Tingen,
 »Og jeg indestaaer for Alt.«

»Gode Konge, de er Eders,
 »Thi jeg veed, at min X i m e n e
 »Tænker heri som sin Husbond.
 »Her det Kjæreste, jeg eier, —
 »Mine Børn, jeg skjænker Jer.«

Frem stod da de unge Grever,
 C i d paa Hænderne de kyssed;
 Til C a s t i l i e n drog A l f o n s o ,
 Og til sit V a l e n c i a C i d .

57.

Med ham drog de tvende Grever,
 Som ham af hans Konges Naade
 Givne var til Svigersønner,
 Og hans Døttre til Gemaler.

Stor blev nu X i m e n e s Glæde,
 Stor blev begge hendes Døttres;
 A l v a r F a n n e z frem dem ledte,
 Overgav hver til sin Brudgom,
 Og Trolovelsen blev udført
 Og velsignet af den fromme

Biskop, D o n J e r o n y m o .

**Festligheder skulde holdes,
Pragtfuldt Ridderspil og Dystløb;
Mohrer, Christne, Alle glæded
Sig til Festen, — ak da indtraf
Der et Uheld, som forstyrred
Hele Bryllupsfestens Fryd.**

**Hører! En uhyre Løve,
Som af C i d alt længe holdtes
Ved hans Hof, slap fra sin Vogter
Og løb — som var saa det aftalt
Lige løs paa Greverne,
Vælted Bordet om, og brølte
Frygteligt. Ved Dyrets Brølen
Vaagner C i d , som sad og blunded,
Stiger paa en Stol og hæver
Strengt sin Røst; strax Løven studser,
Seer paa C i d , gjenkjender Røsten,
Vender sig, og skrider bort.**

**Blege som to Lig af Dødsangst
Sneg sig bort de unge Grever,
Menende, skjøndt uden Aarsag,
At det Hele var et forud
Aftalt Spil, hvorved Feltherren
Vilde drive Spot med dem.**

**Heri styrked dem en Onkel,
Som var med i Bryllupsfølget;
Og nu enedes de Alle
Om at tage hastig Afsked,
Drage bort med Heltens Døttre,
Og, da Faderen de frygted,
Feigt paa Døttrene sig hevne —**

**O Forræderi og Skjændsel!
Feige, lumpne Niddingsdaad!**

Begge træde de ærbødig
Frem for C i d og tage Afsked,
For at føre hjem hans Døttre, —
Brylluppet skal holdes hjemme,
Deres Fader ønsker det.

C i d , skjøndt høilig overrasket,
Holdt det i sit store Hjerte
Kun for Vægelsind og Særhed,
Ei for Nederdrægtighed.
Men X i m e n e s Moderhjerte
Vaanded sig, da hendes Døttre
Under Suk og Graad sig løsrev, —
C i d selv fulgte dem paa Vei.

58.

Først den lige Vei de fulgte,
Allevegne vel modtagne
Af den ædle C i d s Vasaller,
Og med Venlighed af Alle;
Hvo hans Navn blot hørte nævne
Og hans hulde Døttre skued,
Modtog dem med Hjertens Glæde,
Tjente dem med Ærefrygt.

Ogsaa Døttrenes Gemaler

**Viiste Venlighed imod ham,
 Da tilsidst han skiltes fra dem —
 Med et Suk, beklemt om Hjertet;
 Thi en Strøm tilbagetrængte
 Taarer brød i Afskedsstunden
 Fra hans Døttres Øine frem:
 »Gode Fader, hvorfor gaaer I?
 »Hvem betroer I Eders Døttre?«
 — Ja, hvi gik du, ædle C i d ?**

**Bort fra Veien, ind i Ørknen
 Drog de castilianske Grever;
 Hele Tjenerskabet sendtes
 Forud ad den lige Vei,
 Og da nu dybt i en Bjergegns
 Eensomhed og øde Stilhed
 Langt fra Mennesker de vare,
 Bød de Heltens ædle Døttre
 Stige ned fra deres Muldyr —**

***O Forræderi og Skjændsel!
 Feige, lumpne Niddingsdaad!***

**For paa C i d sig nu at hevne,
 C i d , som aldrig dem fornærmed,
 Og for Castilianer-Adlens Gamle
 Had og Nid at kjøle
 Ret paa ham og paa hans Huus,
 Og for ret at brændemærke
 Uudsletteligt hans Hæder,
 Rev de nu med frække Hænder
 Deres ædle Gemalinder
 Klæderne fra Barm og Skulder,
 Slæbte dem afsted ved Haaret,
 Slog med Næver deres Kinder,**

**Og hudfletted dem med Svøber,
Saa at ned fra deres Rygge
Deres Blod paa Jorden randt.**

»Tager dette« skreg de haanligt,
»Her paa Eders Faders Vegne,
»Paa den store C i d s , Feltherrens,
»Som har haanet og foragtet
»Vort C a s t i l i e n s Hof og Adel,
»Og slap Løven løs mod os !«

Saadan tilredt efterlod de
Midt i Skoven deres ædle,
Unge, skyldfrie Gemalinder
Bundne til et Træ, og red nu
Ret som fra et vundet
Feltslag Ubekymret deres Vei.

»Herrer!« raabte Tjenerskabet,
»Hvor er dog vort unge Herskab?«

» D o n n a S o l ? — D o n n a E l v i r a ?

—
»De er begge vel anbragte,
»Værer uden al Bekymring,
»Der er sørget vel for dem.«

***O Forræderi os Skjændsel!
Feige, lumpne Niddingsdaad!***

**Dog, de to Forladtes Redning
Var alt forberedt i Himlen**

Og i deres ædle Faders
Store Hjerte; thi han sagde,
Da Hjemreisen han tiltraadte,
Til sin Brodersøn O r d o n n o :
»Rid en Omvei gennem Ørknen:
«I V a l e n c i a mødes vi.«

59.

Angstraab, Jammerskrig og Klager
Som af Mennesker i Dødskamp
Trængte fra de to Forladte
Op til Himlen, og lød ogsaa
Gjennem Ørknens dybe Stilhed
Til O r d o n n o hen, som standsed,
Lytted med opmærksomt Øre,
Og red længer ind i Ørknen,
For at bringe Trøst og Hjælp.

Og da nu han saae de Ædle,
Rev med Graad han sig i Haaret,
Skreg og rased, og forbanded
De forræderske Barbarer,
Som var rømte, før han kom;
Kasted iilsomt sine Klæder
Over C i d s halvdøde Døttre,
Løste deres Baand, og hasted
Bort at søge Hjælp og Redning,
Huusly og Beskjærmelse.

Snart han fandt en ærlig Bonde,
C i d af ganske Sjel hengiven;
Og nu bar de i Forening

Dem i Stilhed hen til Hytten,
 Hvor den brave Bondes Hustru
 Og hans Døttre tog imod dem,
 Sørged tro og venligt for dem,
 Trøsted og husvaled dem.

»Ædle Damer,« sagde derpaa
 Deres unge Frænde til dem,
 »Tøver her i disse Bønders
 »Tro og sikkre Varetægt,
 »Mens jeg bringer dette Budskab —
 »Ak, hvor faaer jeg Ord, hvormed jeg
 »Kan forkynde, hvad jeg bringer,
 »Til en Fader, til en Moder,
 »Til X i m e n e — og til C i d ! «

Hvor en skjændig Udaad kræver
 Hevn og Straf, der tier Ordet.
 C i d , da Tidenden han hørte,
 Slog sig for sit Bryst, og tænkte:
 »Du har sagt mig det, mit Hjerte!
 »Men saa feigt, saa nederdrægtigt, —
 »Nei, selv Djævlens havde neppe
 »Handlet saa afskyeligt!»

O men hvilke Taarekilder
 Blev X i m e n e s Moderøine! —
 C i d holdt Stand; — han trøsted hende,
 Sendte strax til Kongen Tilbud,
 Bad, at maatte komme til ham
 Og forhandle Sagen med ham
 I T o l e d o , hvor han var.

**Naadigt modtog ham Monarchen,
Da han kom med sine Riddere,
Naadigt, som det tilkom C i d .**

**»Mine Tjenester I kjender,
»Baade hvad jeg har udrettet
»For F e r n a n d o , Eders Fader,
»Og for S a n c h o , Eders Broder,
»Og, A l f o n s o , for Jer selv.«**

**Kongen bød, og ufortøvet
Maatte med stor Skam og Skjændsel
De to castilianske Grever
Række til den ædle Eier
Hans T i z o n a og C o l a d o ,
De to vidt berømte Kaarder,
Som han havde skjænket dem.**

**»Har jeg Jer igjen, I Minder
»Fra mit Livs henfarne Dage!
»Dig T i z o n a , som jeg vandt mig
»Fra B u k á r , fra Mohrerdrothen,
»Da V a l e n c i a jeg betvang; —
»Dig C o l a d o , som den ædle
»Greve over B a r c e l o n a
»Bar hin Dag, da vi med Ære
» A r r a g o n i e n s Drot betvang.
»Tag I Kaarderne, B e r m u d e s
»Og A l v a r F a n n e z M i n a y a ,
»Og forvar dem vel, til denne
»Rigsforsamling er tilende,
»Mod hver nederdrægtig Skurk.«**

**Derpaa med sin stærke Jernrøst
Kaldte C i d i Kongens Paahør
Og den hele Rigsforsamlings,**

**Mens han i sit Skjæg sig greb,
Greverne saavel som Onklen,
Paa hvis Raad de havde handlet,
Nederdrægtige Forrædre; —
Ridderligt som Mand af Ære
Førte han sin Klage frem.**

**Greverne saavel som Onklen
Vilde først sig snildt undskylde,
Men det var kun spildt Umage,
Ordet frøs i deres Mund.**

**»Svarer!« raabte med forstærket
Vredesrøst den gamle Krigshelt,
»Er det Sandhed, hvad jeg taler?
»Eet af To! Skrift eller dø!«**

**»C i d vil nok, saavidt det lader«
(Sagde spodsk Grev G a r c i a C a b r a) ,
»Med sit Skjæg og med sin Jernrøst
»Skræmme Livet af Jer, Grever!
»Lad ham gaae til sine Mohrer,
»Her har vi ei Brug for Sligt.«**

**»Ti!« (tog Kongen strengt tilorde)
»Her om Ret og Dom det gjælder.
»I Anklagede maae kæmpe
»Tre mod Tre, og det personligt.
»Den Fornærmede kan vælge,
»Hvem blandt Ridderne ham lyster,
»Til at møde Jer i Kamp.«**

**Strax udkaared C i d til Kampen
Tre af sine vakkre Kæmper,
D o n B e r m u d e s og to Frænder;**

**Tog saa Afsked med Monarchen; —
Til V a l e n c i a drog han hjem.**

61.

**Slige Niddinger vil altid
Bruge Svig og lumske Baghold.
Da de nu med Ridderære
Ei fra denne Kamp kan slippe,
Søge de at faae den flyttet
Fra T o l e d o til de fjerne
Sletter omkring C a r r i o n .**

**Alt forsamle her sig alle
Deres mange stolte Frænder,
Nogle selv af Kongestammen,
Alle med et prægtigt Følge,
Gylden Rustning, og et Hjerte
Fuldt af Haan og Overmod.**

**Deres Anslag var, at lade
C i d s udkaarne Kæmper myrde,
Førend Kampens Dag var kommen;
Men da disse mærked Planen,
Gik de strax til Kong A l f o n s o ,
Og tiltalte ham saalunde :**

**»Under Lovens og vor Konges
»Skjærm og Ly vi ere satte,
»Anbefalede til Eder,
»Og betroede til Eder;
»Og saafremt, før Kampen holdes,**

»I et Baghold her vi falde,
 »Herre, da vil C i d os hevne,
 »Som hans Ære fordrer det.«

Saa advaret tog A l f o n s o
 Strax høitideligt dem Alle
 Under s i n Beskjærmelse,
 Bød derhos de frække Grever,
 Strax at komme til T o l e d o ,
 Samt at Kampen ufortøvet
 Skulde staae ved denne Stad.

O, hvor sank da deres Hjerter! —
 For T i z o n a og C o l a d o
 Bæved deres Overmod.

Maalt og kredset ind er Pladsen,
 Skranken reist, og D o n B e r m u d e s
 Seer forventningsfuld sig om;
 Thi han seer ei sin Modstander,
 F e r n a n G ó n s a l e z a f C a r r i o n .
 Dog — der kommer han omsider!
 Skjælvende han griber Landsen,
 Gjør det første Stød, og ligger
 Der med gjennemboret Harnisk
 Kastet ned saa lang han er.
 Bønligt om sit Liv han trygler,
 Da han over sig seer finkle
 I B e r m u d e s ' Haand T i z o n a .
 »Dø, Forræder!« skreg B e r m u d e s .
 —»Skjænk, o skjænk mig Livet, Ridder!
 »Jeg erklærer mig besejret,«
 Skreg den Usle bleg af Skræk.

M a r t i n A n t o l i n fra B u r g o s
 Løfter Landsen og Colado

**Mod Diego Gónsalez ,
 Som heel mægtigt skreg om Naade,
 Mens med Puf og Stød det regned
 Og med Sværds slag af Colo ,
 Til hans Hest tilsidst barmhjertig
 Over Skranken rev ham ud.
 »O hvor skamløst!« raabte Hvermand,
 »Ogsaa han — den usle Karl!«**

**Nunno Gustios red i Kredsen
 Derpaa med den tredie Nidding,
 Onklen Suar Gónsalez ;
 Gjennemboret blev paa een Gang
 Hjelm og Skjold, nedkastet laa han
 I sit Blod; og alt har Nunno
 I hans Ansigt sat sin Landse, —
 Da lød Suars gamle Faders
 Klageskrig: »Forbarm Jer, Ridder!
 »Er ei alt han overvunden?
 »Naade! Naade! Spar hans Liv!«**

**Ja tilvisse, overvunden !
 Feigt og nedrigt har de teet sig
 Alle tre, som frækt tilforn !**

**Intet Valg er Kongen levnet,
 Een kan her kun Dommen blive;
 »Æreløst Forræderi!«**

**Deres Godser blev inddragne,
 Æreløse deres Navne, —
 Hver en ærlig Mand i Landet
 Blues ved at nævne dem.**

Da nu Cid af sine Kæmper

Dette gode Budskab hørte,
 Takked han sin Gud; dog bleve
 Al hans Tid de bittre Minder
 Om den Tort, hans Døttre fristed,
 Ham et lønligt Hjertesaar;
 Og fra den Tid bar han stedse
 Til sin Død en kulsort Rustning
 Oversaaet med gyldne Kors,
 Og var stedse mere stille,
 Streng, alvorlig end tilforn.

62.

Alderstræt sad paa sin Træstol
 C i d C a m p e a d o r og blunded;
 Ved hans Side sad X i m e n e ,
 Som med Døttrene baldyred
 Og med Fingren ad dem vinked,
 At de ei forstyrre skulde
 Deres Faders blide Slummer, —
 Alt var tyst, og Alle taug.

Da med Larm og Pragt til Borgen
 Kom to persiske Gesandter,
 For med Ærefrygt at bøie
 Dybt sig for den store C i d ;
 Thi hans vældige Bedrifters
 Og hans Høimods Ry var vandret
 Gjennem Mohrland og Arabien
 Til det fjerne P e r s e r l a n d ;
 Og henrevet af Beundring
 Havde derfor Perserdrotten
 Sendt dem hid med rige Gaver,
 Silkestoffer, Specerier,

For dermed at hædre C i d .

**Komne til ham paa Kameler
Treen de persiske Gesandter
Frem med Ærefrygt for C i d .**

**» R u y D i a z , tappre Krigshelt!
(Saa tiltalte ham den Ene
Med ærbødigt sænket Blik)
»Dig tilbyder her sit Venskab
»Perserfolkets store Sultan.
»Ved M a h ó m a s Liv svor Drotten,
»At det Halve af sit Rige,
»Hvis han i sit Land dig havde,
»Gav han gjerne dig som Ven.
»Men da dette blev ham nægtet,
»Sender han dig disse Gaver,
»Herre, for at hædre dig.«**

**»Siger Drotten, Eders Herre,
(Gav Feltherren dem til Gjensvar)
«At jeg ufortjent modtager
»Æren, som han mig beviser.
»Hvad jeg virked, var kun lidet,
»Hvad jeg er, blev ofte miskjendt;
»Havde her han forespurgt sig
»Om mit Værd, da havde neppe
»Al den Hæder han mig viist.
»Dog, saafremt han var en Christen,
»Tog jeg gjerne ham til Dommer
»Om min Virken og mit Værd.«**

**Saadan lød hans Svar, og derpaa
Viiste han dem sine Skatte,
Sin X i m e n e , sine Døttre,
Vel ei smykkede med Perler,**

Uden Pynt og Ædelstene,
 Men fra deres Aasyn lyste
 Deres ædle Hjerters Eenfold,
 Godhed og Uskyldighed.

Høit beundred de hans Døttres
 Deilighed; dog endnu mere
 Undredes de over Heltens
 Jævne, tarvelige Levnet
 Og hans Boligs Simpelhed.

Nu fik ogsaa snart i S p a n i e n
 Heltens vel fortjente Hæder
 Magt med al Misundelsen;
 Og hans ædle skjøne Døttre,
 D o n n a S o l , D o n n a E l v i r a ,
 Indgik snart med to Infanter,
 A r r a g o n i e n s og N a v a r r a s ,
 Lykkelige Ægteskaber,
 Og forvandt al Sorg og Harm.

63.

Træt af Alder, Kamp og Krigstog,
 Skjøndt med Helteroes bedækket,
 Vil nu C i d med sine Kæmper
 Ud at mødes med B u k á r , —
 Mohrerdrotten, som sig nærmer
 Stolt med tred've andre Konger,
 For fra C i d at gjenerobre
 Med forenet Magt V a l e n c i a ,
 Hvor den Ædle nu har levet
 Med X i m e n e mangt et Aar.

Til X i m e n e saa han talte,
 Før han drog med sine Tappre
 Ud at mødes med B u k á r .

»Naar jeg nu med dybe Saar bedækket
 »Hist paa Ærens Mark som Helt er falden,
 »Saa begrav mig ved S a n P e d r o s Alter
 »I C o r d o n n a -Klostrets Kirkechor.

»Men vær paa din Post, at ingen Maurer
 »Dig i Frygt og Svaghed seer, X i m e n e ;
 »Men lad, mens der synges Sørgesange
 »Over Liget her i Sørgehallen,
 »Hist til Vaaben friske Tropper kaldes,
 »At min Død ei vække skal vor Fjendes
 »Mod, og give Seiren i hans Haand.

»I min Høire giv mig min T i z o n a
 »Med i Graven, at ei nogen Anden,
 »Som ei er den værd, skal bruge den.
 »Og — vil Gud, at du skal see B a b i é ç a
 »Komme hjem fra Slaget uden Herre,
 »Saa oplad den Porten strax, og klap den!
 »Hvo saa tro, som den, har tjent sin Herre,
 »Er og Troskabslønnen værd, X i m e n e ,
 »Efter Herrens Død, til selv den døer.

»Hjælp mig i min Rustning nu, X i m e n e ,
 »Alt i Østen Morgenrøden blinker,
 »Og en Kamp paa Liv og Død mig vinker.
 »Vel — velsign mig nu! Saa naadig være
 »Himlen dig, at hvad C i d har erhvervet,
 »Maa bevares ved X i m e n e s Mod!«

Da nu disse Ord var talte,
 Steg med Møie C i d fra Stenen
 Paa sin gode Hest, B a b i é ç a ,
 Som sin Herre saae sørgmodig,
 Og som derfor selv sørgmodig
 Sænkede sit Hoved ned.

64.

Træt af Alder, Kamp og Krigstog
 Ligger C i d paa Sottesengen,
 Tænkende paa sin X i m e n e
 Og den nære Fremtids Farer; —
 Da med Eet han seer ved Siden
 Af sin Seng en himmelsk Glands.

Ved hans Side sad en venlig
 Olding med forklaret Aasyn,
 Hvidt som Snee hans Haar nedbølged, —
 Der hos C i d han sad ærværdig
 I den søde Himmelduft.

»Sover du, min Ven R o d r i g o ,
 »Saa vaagn op, og hør mit Budskab.«

»Hvo er du, som taler til mig,
 »Mens jeg vaagner?« svarte C i d .

»Jeg er P e d r o , Guds Apostel,
 »Han, hvis Huus saa høit du ærer.

»Hidsendt, al din Sorg at ende,
 »Kommer her jeg med det Budskab,
 »At om tred've Dage kalder
 »Gud dig til en anden Verden,
 »Hvor dig alle dine Venner,
 »Hvor de Hellige dig vente.
 »Men for dem, du her forlader,
 »For **X i m e n e** lad dit Hjerte
 »Frit for al Bekymring være; —
 »Hendes Seir er anbetroet
 »Til min Frænde, til **S a n J a g o** .
 »Gjør dig rede nu til Reisen,
 »Og beskik dit Huus i Fred.«

Strax **R o d r i g o** sprang fra Leiets, —
 Glad han vil **S a n P e d r o** takke
 For det glædelige Budskab;
 Men den Himmelske, som nylig
 Havde gjæstet ham, var borte,
 Og alene stod han der.

65.

Dagen efter at **S a n P e d r o** ,
 Forudsigende hans Dødsdag,
 Havde viist sig, lod Feltherren
 Alle sine Venner komme,
 Hvorpaa han med roligt Alvor,
 Med **X i m e n e** ved sin Side,
 Talede sin sidste Villie
 Og beskikkede sit Huus:

»Til **S a n P e d r o d e C o r d o n n a** ,

»Som du loved mig, **X i m e n e** ,
»Skal mit Legem føres hjem.

»Hver af mine brave Stridsmænd
»Giv fem hundred Maravedi;
»Thi de have tro mig elsket,
»Tjent mig trofast til min Død.

» **A l v a r F a n n e z a f M i n a y a** ,
»Du, min Ven, skal dem uddele;
»Hvad der levnes dig, **X i m e n e** ,
»Brug til milde Gjæringer; —
»Og hav Tak for al din Godhed
»Og for al din Kjærlighed!

»Til **C o r d o n n a s** Klosterkirke
»Du ledsage vil mit Legem,
»Og paa Reisen did vil alle,
«Alle mine Troe og Kjære,
»Min Fortrolige, **G i l D i a z** ,
»Bispen **D o n J e r o u y m o** ,
» **A l v a r F a n n e z** og **B e r m u d e s** ,
» **N u n n o G u s t i o s** og de Andre
»Være dig til Hjælp og Forsvar
»Og bevise dig alt Godt.«

Nu sin Sjel han Gud befaled,
Tog fra sine Venner Afsked,
Og annammed saa til Slutning
i Det høiværdige Sakrament.

**Dagen før sin Død lod atter
Helten sine Venner komme;
Og nu hæved som Feltherre
Han for sidste Gang sin Røst.**

»Da jeg veed, at Mohrerdroten,
»Kong B u k á r , som os indsluttet
»Har med sine store Hære,
»Venter i sin Leir med Længsel
»Paa min Død, velan, saa hold den
»Skjult for S a r a c e n e r n e .

»Og da hine Specerier,
»Al hin kostelige Myrrha,
»Som mig Perserdroten sendte,
»Vel blev sendt mig for at bruges
»Til mit Ligs Indbalsamering,
»Nu velan, saa lad det skee.

»Tvæt mit Legem, balsameer det,
»Klæd det paa fra Fod til Isse;
»Jer S a n J a g o vil beskjerme;
»Ingen Klagesang lad høres,
»Ingen Taarer græd for mig!

»Men saasnart jeg har udaandet,
»Da lad, som naar Kamp bebudes,
»Trommer, Pauker og Trompeter,
«Cymbler, Clarinetter lyde,
»Høie Kampraab ryste Luften,
»Hele Hæren ruste sig.

»Og naar bort mit Lig I føre
»Til C a s t i l i e n , da giv ingen
»Mohrer-Sølv derom Kundskab,

»Efterlad dem alle her.

»Sadl mig saa min Ven, B a b i é ç a ,
 »Ifør mig min Vaabenklædning,
 »Hæng T i z o n a ved min Side,
 »Og sæt derpaa mig tilhest.

»Nærmest hos mig gaaer G i l D i a z
 »Og V a l e n c i a s fromme Biskop,
 »Og min tappre Ven B e r m u d e s ,
 »Naar mit Ligtog skrider frem.

» A l v a r F a n n e z af Minaya
 »Mod B u k a r skal føre Hæren; —
 »At Gud os vil give Seiren,
 »Har S a n P e d r o selv mig sagt.«

Saadan talte C i d , Feltherren, —
 Og da blev det klart for
 Alle, At hin sjeldne Æresbalsom
 Var ham sendt til hans Triumphtog
 Fra det fjerne Perserland.

67.

Faner, gode gamle Faner,
 Som saa tidt har C i d ledsaget
 Til, og seirrigt hjem fra Slaget,
 Vift kun sørgeligt i Luften,
 Da Jer fattes Røst og Mæle,
 Og da Taarer er Jer nægtet, —

**Thi nu briste Heltens Øine,
Han Jer seer for sidste Gang.**

**Nu farvel, I skjønnne Bjerger,
T e r u e l og A l b a r r a z i n ,
Evide Vidner til hans Hæder,
Til hans Lykke, til hans Mod!**

**Nu farvel, I skjønnne Bakker,
Og du Udsigt over Havet, —
Ak, os røver Døden Alting,
Som en Høg den plyndrer os.**

**See, ak see, hans Øine briste, —
Ud han seer for sidste Gang!**

**Hvad mon han har sagt, den gode
C i d , som ligger der paa Leiet?
Hvor er nu hans gamle Jernrøst!
Knap kan man endnu forstaae ham,
At sin gamle Ven B a b i é ç a
Han endnu engang vil see.**

**Der den tro B a b i é ç a kommer,
Som saa trofast har ledsaget
Helten i saa mangt et Slag.
Og da nu den seer de gode
Gamle velbekjendte Faner,
Som tilforn for Vinden flagred,
Hænge ned mod Heltens Dødsseng,
Og ham selv henstrakt paa Leiet, —
Føler den, at og dens eget
Hædersløb er nu tilende,
Seer paa C i d med store Øine
Stum og modløs som et Lam;**

Herren kan til den ei tale,
Den ei heller til sin Herre;
Heel sørgmodigt seer den til ham,
Han til den for sidste Gang.

A l v a r F a n n e z havde gjerne
Dræbt sig selv i samme Time;
Men X i m e n e sidder maalløs, —
C i d end trykker hendes Haand.

Stærkt de gamle Faner flagre
For den friske Vind, som flyver
Gjennem Hallens aabne Vinduer
Fra de fjerne Høie hid: —
Pludselig forstummer Vinden,
Alvorsfuldt de gamle Faner
Hænge ned fra Hallens Hvælving,
— Deres Herre sover hen.

Lyder nu, Trompeter, Trommer,
Cymbler, Piber, Clarinetter !
Overdøver Suk og Klage,
Ihukommer Heltens Bud!
Eders Klang hans Sjel ledsage,
— Thi en Helt er sovet hen.

68.

Saadan havde nu den ædle
C i d sin Heltesjel udaandet;
Og nu skal hans sidste Villie
Efterkommes af G i l D i a z .

Balsameret blev hans Legem; —
og smuk, med Øine klare
Sad han der, som end han leved!
Langt og hvidt hans Skjæg nedbølged,
Rank, som støbt af Malm, sad Gubben
Der ærværdig paa sin Stol.

Da tolv Dage vare gangne,
Skingred atter Krigstrompeten,
Vakt blev Kong B u k á r , hvis Hære
Trindt omkring V a l e n c i a laae.

Midnat var det, da den døde
Herre, klædt i sorte Klæder
(Ganske som hans vante Harnisk,
Heelt med gyldne Kors indvirket)
Rankt og fast i Sadlen sattes
Paa sin gode Hest B a b i é ç a .
Fra hans Hals hang med Devisen
Bølgeformet ned hans Skjold;
Og en Hjelm sad paa hans Hoved
Af staaifarvet Pergament.
Heelt i Staal han syntes sidde
Paa sin Ganger; og fra Beltet
Hængte hans T i z o n a ned.

Bisp J e r o n y m o fuldt rustet
Skrider ved hans ene Side,
Og G i l D i a z ved den anden;
Begge føre de B a b i é ç a ,
Som er glad, fordi dens Herre
Rider den en Gang endnu.

Lydløst nu man aabner Porten,

Som imod Castilien vender,
Rytterporten har man kaldt den.

Foran bærer Don Bermudes
Heltefanen højt opløftet;
Fire hundred ædle Riddere
Følge som Bedækning den;
Saa kom Liget paa Babieça
Med en Vagt af hundred Riddere;
Og tilsidst Donna Ximena,
Velbevogtet af sex hundred
Ædle Mænd med Sværd og Spyd.

Tyst og stille drog det store
Ligtog langsomt ud ad Porten, —
Allerede langt fra Staden
Var man førend Dag brød frem.

Alvar Fannez var den Første,
Som mod Mohrerne fremstormed, —
Mohrerne, som trindt om Staden
I uhyre Skarer laae.

Først han traf en sort Mohrinde,
Som saa mesterligt forstod sig
Paa at sende fra sin Bue
Pile med forgiftet Staalspids,
At med Navnet Himlens Stjerne
Af sit Folk hun hædret blev.
Hun og alle hendes Søstre,
Hundred ravesorte Qvinder,
Faldt for Alvar Fanez' Haand.

Skræk betog ved dette Skue
Alle tred've Mohrerkonger,

Bleg af Skræk stod Kong B u k á r :
Vel sex hundred tusind Riddere
Tyktes dem den christne Skare,
Allesammen klædt i Straaler
Hvide som nyfalden Snee.
Men forfærdeligst blandt Alle,
Høi og stor som ingen Anden,
Saaes en Helt paa sneehvid
Ganger,
Med en hvid, høit løftet Fane,
Med et farvet Kors paa Brystet
Og et Glavind klart som Ilden,
Hvormed Død til alle Sider
Han udbredte rundt omkring sig.
Alle flye til deres Skibe,
Mange sig i Havet styrte,
Vel ti Tusinde der vare,
Som ei kom ombord derude,
Men af Bølgedybet slugtes,
Kun B u k á r af sex og tred've
Mohrerkonger slap derfra!

Saadan seired selv i Døden
C i d , fordi S a n J a g o hjalp ham
Og drog foran Heltens Lig.
Stort var Byttet, som blev vundet,
Fuld af Sølv og Guld var Leiren,
Selv den Fattigste blev rig.

Roligt blev nu Reisen fortsat
Af hans tro hengivne Venner
Til S a n P e d r o d e C o r d o n n a ,
Som det i hans sidste Villie
Var befalet dem af C i d .

69.

Iilbud sender nu **X i m e n e** ,
Mens de nærme sig **C a s t i l i e n** ,
Til hans Frænder, til hans Døttre,
Og til Døttrenes Gemaler,
Begge kronede Monarcher,
Om at slutte sig til Følget,
For den store **C i d** at ære,
Deres Frænde, Fader, Ven,
Og bevise ham den sidste
Kjærligheds og Venskabs Pligt.

A l v a r F a n n e z af **M i n a y a**
Meente nu, at man Feltherren
I en Kiste skulde lægge,
Lukke den med gyldne Nagler,
Og med Purpurskrud den dække.

Men **X i m e n e G o r m a z** sagde;
» **C i d** med dette ædle Åsyn,
» Med de klare, aabne Øine,
» Hvad skal **h a n** bag Sørgeskrudet
» I den fast tillukte Kiste?
» Nei! hans Døttre skulle see ham,
» Og hans Døttres Mænd, og alle
» Frænderne, hvor smukt han sidder
» Der ærværdig i sin Død.«

Og det skete, som hun bød.
Og en Times Vei fra **O s m a**
Samlede sig Sørgekaren. —
Der hans Hæderstog begyndte
Efter nogle Timers Rast.

S a n c h o , A r r a g o n i e n s K o n g e ,
Kom med sine vakkre Riddere,
Alle med omvendte Skjolde
Hængende fra Sattelbuen,
Og med sorte Sørgekapper
Over de udskaarne Kjortler
Efter Castilianerskik.
Men i dybest Sorg sig viiste
D o n n a S o l og hendes Damer
Hylled' tæt i Sørgeslør.

Alt en Jamren her sig hæved,
Men X i m e n e paabød Stilhed,
Thi sin hedengangne Herres
Ord hans Hustru kom ihu.

Deres Faders Haand at kysse
Nærmed Dronningen og Kongen
Sig i Ærefrygt og Stilhed,
Alt var stille, Alle taug.

Ogsaa G a r c i a a f N a v a r r a
Og hans Dronning, D o n n a E l v i r a ,
Nærmed i ærbødig Taushed
Sig og kyssed Heltens Haand.

Mange stille Taarer fløde,
Mens de droge til C o r d o n n a ,
Hvorhen C i d sig havde ønsket,
For at hvile der i Fred.

Ogsaa Kongen af C a s t i l i e n ,
Da om dette Tog han hørte,
Sendte Bud, for ham at hilse
Og med Hæder at ledsage:

Hvorpaa med et pragtfuldt Følge
 Selv han til C o r d o n n a drog.

Da nu der han saae den Dødes
 Heel vidunderlige Skjønhed,
 Grebes dybt han af Forundring,
 Og befoel, at han i Stedet
 For i Graven skulde sættes
 Paa en prægtig Stol ved Altret
 I den skjønnne Kirkes Chor.

Her blev nu i Hast ham opreist
 Rigt forgyldt et Tabernakel;
 Over ti Aar der man saae ham
 I sin fulde Rustning sidde,
 Ganske som endnu han leved,
 Med T i z o n a i sin Haand.

70.

S a n c h o , Kongen af N a v a r r a ,
 D e n H u g p r u d e kaldt med Rette,
 Æret end af hele Spanien,
 Datters Sønneson af C i d —

Førte sine tappre Kæmper
 Mod A l f o n s o a f C a s t i l i e n ,
 Trængte seirrig frem til B u r g o s
 Gjorde Bytte, hvor han kom —

Til omsider, stolt af Lykken,

Og med Bytte rigt belæsset,
Bort han drog, vis paa, at Ingen
Turde maale sig med ham.

Fuld af slige stolte Tanker
Kom han paa Tilbageveien
Til C o r d o n n a , hvor begravet
C i d i Klosterkirken laa —

C i d , høit hædret end af Alle,
Thi fra h a n s Tid var ei fremtraadt
Nogen, ham i Mod og Styrke,
Godhed eller Troskab lig.

Klostrets Prior var en Olding,
Som tilforn ved sine Vaaben
Hårde vundet Roes og Hæder
Som en vakker Riddersmand.

En anseelig Mand var Gubben,
Fuldt af mandigt Mod hans Hjerte;
Dybt han græmmed sig ved Synet
Af sit Lands Fornedrelse.

Tungt det tyktes ham at bære,
At en Konge af N a v a r r a
Skulde med saa meget Bytte
Fra C a s t i l i e n drage hjem.

Da nu Drotten kom til Altret
Og beundred Seiersfanen, —
Ingensteds i hele Spanien
Havde han dens Mage seet, —

**Da rev Gubben den fra Altret,
Løfted den, og stod begeistret
For den fremmede Monareh:**

»Vid, at her i dette Kloster,
»Som af Gud er mig betroet,
»Hviler der en Helt, o Konge,
»I hvis Banners Ly jeg turde
»Selv med Eder maale mig!
»Thi her er den Grav, som gjemmer
» R u y D i a z , kaldet C i d .

»Om en Gunst vil jeg Jer bede,
»Derfor greb jeg kjækt hans Banner;
»Men min Bøn jeg dog fremfører
»Her i dybest Ydmyghed:

»Lad Jert Bytte, Herre Konge,
»Byttet, som vort Land I fratog,
»Blive her, hvor Helten hviler;
»Thi Jer selv til større Hæder
»Bliver det, naar I nedlægger
»Paa h a n s Grav og for h a n s Banner,
»Hvad paa dette Tog I vandt,«

**Overrasket ved den tappe
Priors Mod, stod eftertænksom
Først et Øieblik Monarchen,
Derpaa talte han saalunde:**

»Eders Bøn af flere Grunde,
»Fromme Fader, jeg opfylder;
»Hele Byttet bliver her, —
»Først, fordi jeg er udsprungen

»Af F e l t h e r r e n s Blod og Stamme;
»Thi min Farmø'er, D o n n a E l v i r a ,
»Yngste Datter var af C i d .

»For det Andet efterlader
»Af Ærbødighed for denne
»H e l t e f a n e , og for derved
»H a n s Berømmelse at hædre,
»Som i dette Gravsted hviler,
»Gjerne jeg Krigsbyttet her —

»Hvilket jeg da heller ikke,
»Naar man tale vil, hvad ret er,
»Havde k u n n e t tage med mig,
»Dersom h a n end var ilive;
»Aldrig havde jeg det vundet,
»Aldrig var saa langt jeg kommen,
»Aldrig havde for h a n s Øine
»Nogen ført det bort fra Landet,
»Leved end den tappe C i d .
»Vel, saa lad det her da blive,
»Jeg afstaaer det til den Døde,
»Og til Eders fromme Brug.»

Kongen bød — og alt hans Bytte
Tilfaldt Klostret i C o r d o n n a ;
Fromme Stiftelser sig reiste,
Og som C i d , mens end han leved,
Var den Fattiges Velgjører,
Den Forladtes Hjælp og Forsvar,
Saa han blev det i sin Grav.

I N D H O L D .

I. Cid under Fernando den Store.

(Fra 1ste til 22de Optrin).

1. D o n D i e g o sætter sine Sønner paa Prøve.
2. C i d væbner sig.
3. C i d udæsker G o r m a z og fælder ham.
4. C i d trøster sin Fader.
5. C i d og X i m e n e møde for Kongen. C i d tilbyder Opreisning for Drabet ved en Tvekamp.
6. X i m e n e anklager C i d og fordrer Hevn, men Ingen vover at kæmpe med C i d .
7. X i m e n e klager anden Gang over C i d ; Kongen sender Bud efter D i e g o ; C i d følger sin Fader til Hoffet
8. C i d seirer over fem Maurerkonger.
9. X i m e n e klager tredie Gang over C i d , men Kongen vil Intet høre.
10. Kongen slaaer C i d til Ridder.
11. U r r à k a s Skinsyge.
12. Kongen taler til C i d om Qvindekjønnet.
13. C i d gjendriver ham.
14. C i d s Samtale med X i m e n e , hvori han aabenharer hende sin Kjærlighed.
15. C i d og X i m e n e blive ægteviede.
16. Brudeskarens Tog til Slottet.
17. C i d seirer over Keiser H e n r i k d e n T r e d i e .
18. De fem Maurerkonger sende C i d Hyldingsgaver.
19. X i m e n e s Brev til Kongen.
20. Kongens Svar.

21. U r r à k a ved Kongens Dødsleie.
22. F e r n a n d o uddeler sit Land, og døer.

II. Cid under Sancho den Stærke.

(Fra 33de til 36te Optrin.)

23. C i d trøster X i m e n e . og drager i Krigen.
24. C i d tager Kong G a r c i a tilfange.
25. E l v i r a og A l f o n s o tages tilfange; den Sidstnævnte flygter til T o l e d o .
26. S a n c h o rykker mod Z a m o r a .
27. U r r à k a i Z a m o r a .
28. U r r à k a raaber til C i d fra Ringmuren.
29. S a n c h o forviser C i d .
30. A r i a s og hans Søn seire i en Tvekamp over to Castilianere.
31. O r d o n n o L a r a henter C i d tilbage.
32. S a n c h o bliver snigmyrdet.
33. O r d o n n o L a r a udfordrer Zamoranerne.
34. A r i a s og hans Sønner modtage Udfordringen.
35. U r r à k a s Samtale med A r i a s .
36. O r d o n n o L a r a s Kamp med A r i a s ' Sønner.

III. Cid under Alfonso den Tappe.

(Fra 37te til /18de Optrin.)

37. A l f o n s o for Rigsforsamlingen.

38. A l f o n s o tages i Ed.
39. A l f o n s o landsforviser C i d .
40. U r r å k a udvirker hans Tilbagekaldelse.
41. A l f o n s o og C i d komme i Trætte.
42. A l f o n s o forviser C i d anden Gang, og forbyder ham at svare.
43. C i d svarer alligevel, og forlader Kongen.
44. X i m e n e klager over Kongens Uretfærdighed mod C i d .
45. C i d laaner Penge af to Jøder.
46. Fanens Indvielse.
47. Kongen taler til sine Hoffolk om C i d .
48. C i d tager Afsked med X i m e n e , og drager mod V a l e n c i a

IV. Cid i Valencia, — og hans Død.

(Fra 49de til 70de Optrin.)

49. C i d i A l c ó c e r . A l v a r P a n n e z seirer over Maurerne.
50. C i d s Brev til C o n s u é g r a .
51. C i d sætter Mod i en ung Vaabenbroder.
52. V a l e n c i a erobres. C i d sender Gesandter til B u r g o s .
53. Gesandterne udrette deres Ærinde, og føre C i d s Hustru og Døttre til V a l e n c i a .
54. M i r a m a m m o l i n beleirer V a l e n c i a . A l v a r S a l v a d o r e s falder i Fjendens Hænder.
55. C i d forjager Fjenden og befrier S a l v a d o r e s .
56. A l f o n s o beiler for Greverne af C a r r i o n .
57. Greverne af C a r r i o n troloves med C i d s Døttre og drage bort med dem.

58. C i d s Døttre blive mishandlede.
59. Deres unge Frænde befrier dem.
60. C i d anklager Greverne af C a r r i o n .
61. Tre af C i d s Riddere overvinde dem i Tvekamp, og de dømmes som. æreløse Forrædere.
62. Et persisk Gesandtskab kommer til C i d ; hans Døttre formæles med to spanske Kongesønner.
63. Kong B u k á r beleirer V a l e n c i a ; C i d drager ud imod ham, men kommer syg hjem.
64. S a n P e d r o forudsiger C i d s Død, men lover de Christne Seier ved S a n J a g o s Bistand.
65. C i d beskikker sit Huus.
66. C i d taler for sidste Gang som Feltherre.
67. C i d s Død.
68. C i d s Lig balsameres og føres ud af Staden. M o h r e r n e forjages.
69. Ligtoget og Bisættelsen.
70. C i d s Datters Sønesøn, Kong S a n c h o a f N a r a r r a , besøger hans Grav.